Hevalên Ciwan! Ala azadî û sosyalîzmê bilindkin!

rê heval

Kovara mehane ya sosyalîst ji bo ciwanan

Tabutlukları YIKACAĞIZ!

■ Yıl: 1 Sayı: 6 15 Haziran 1996 ■ Sal: 1 Hejmar: 6 15 Pûşper 1996

sunu

Söze artık bilinen klasik "Bu sayımızla birlikte okurlarımızla buluşmanın heyecanını yaşıyoruz..." şeklinde başlamak istemiyoruz. Elbette biz de buluşmanın heyecanını yaşıyoruz ama o heyecanı biraz daha diri tutmak için fazlacak 'yıpratmamak' gerektiği inancındayız...

Cezaevlerine yönelik sistemin giriştiği komplolar; devrimci tutsaklar tarafından dün olduğu gibi bugünde boşa çıkartılmış, Eskişehir Tabutlukları'nın hiçbir zaman devrim tutsaklarının bedenini esir alamıyacağı bir kez daha kanıtlanmıştır. Devrim tutsaklarının ölüm pahasına girdikleri açlık grevini Rêheval olarak destekliyor ve tutsakların taleplerinin biran önce yerine getirilmesi için kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Bildiğiniz gibi Rêheval'in (İlk sayı hariç) tüm sayılarına DGM gerekli olan ilgi ve şevkati (!) göstererek, büyük bir özveri içerisinde topladı!.. Tebrikler DGM!... Bizi toplatmaya devam edin, farkı göreceksiniz... İşte bu baskılar bizi daha da perçinledi, olanca gücümüzle daha iyi bir Rêheval için inadına yoğunlaştık. Artık DGM'lerin bunu anlamaları gerekir...

Bu sunuda daha çok Rêheval'in çıkışında emeği geçen arkadaşlara değinmek istiyoruz. Matbaa sürecinde emekleri geçen Ali, Sadık, Rukiye ve diğer matbaa çalışanlarına Rêheval için göstermiş oldukları özveri için kendilerini kutluyoruz. Hatta bazen sabahlayarak, Rêheval'in bir an önce çıkması için büyük çaba sarfeden (özellikle Ali) arkadaşlarımızı yürekten kutluyor, onları da artık Rêheval Ailesi'nin birer emekçisi olarak görüyoruz...

Şimdiden giderek güçlenen Kürt gençliğinin sesi olan Rêheval; görev ve sorumluluk bilinciyle davranan yeni bir genç emekçiyle kucaklaştı. Yeni gelen genç arkadaşımız Ahmet, bundan böyle merkez büromuzda yayın faaliyeti verecek. Kendisine "Hoşgeldin" diyerek, çalışmalarında başarılar diliyoruz...

Buradan sizlere bir de "tüyo" vermek istiyoruz: Kürt gazeteciliğinde-yayıncılığında "Newroz geleneği" tekrar gündeme gelmiş durumda. Yeniden Newroz isimli; aylık, teorik-politika dergisi hazırlıkları yaptıkları kulağımıza gelen fısıltılar arasında. Bildiğiniz gibi Newroz geleneği; Kürt komünistlerin, ilericilerin, aydınların bileşkesini oluşturuyor...

Bütün yayınların "meçhul editör"ü gibi bizim sunu da "meçhul"e gidiyor. Bazen Erhan, bazen Bilal ve bazen de başka arkadaşların katılımıyla kimlik değiştiriyor... Bu ay yoğun bir Rêheval'le okuyucuyla buluşuyoruz.

İşte Rêheval'in bu ayki yazıları: KKP açıklaması, Cezaevi direnişleri, Kayıplar, Öğrenci gençlik, Örtülü ödenekler, Sosyalizmde dil ve kültür, Memleket dolandırıcıları, YCKK bildirisi, Direnmek, Kürtçe Dil ve çeviri, Kadın sorunu, Marksizm-Leninizm öğretisi... ve diğerleri...

Gelecek sayıda buluşmak ümidiyle...

rêheval

SAYI: 6 | AYLIK-SOSYALİST GENÇLİK DERGİSİ | 75.000 TL.

Rêheval Yayıncılık adına İmtiyaz sahibi ve Yazışleri Müdürü:
Erhan TOHUM
Görsel-Teknik Yönetmen:
Bilal LEKESİZ
Merkez-Yazışma Adresi:
İstiklal Cad. Kallavi Sok. No: 22 Kat: 4
Beyoğlu/ İST. Tel-fax: 251 73 95
Erhan Tohum adına
Hesap No: 58 89 46 (T.L)
32 04 471 (CHF) / İşbankası Taksim Şubesi
17 86 79 (DM) / Türkiye İş Bankası 4. Levent.
Baskı: Kayhan Matbaacılık

Yurtiçi Temsilciliklerimiz
ADANA: Erdal Özer
MALATYA: Teslim Çelik
ANTEP: Mehmet Yılmaz
MERSİN: Deniz Günay
ADIYAMAN: Garip Zeytin
İST/KARTAL: A. Abbas Karabulut

Rêheval Dergisi Abone Koşulları:
Yurtiçi-1 yıllık: 1.000.000 T.L
Yurtdışı-1 yıllık: 75 DM

Avrupa Temsilciliklerimiz
■ Avrupa Temsilciliği: Rezan Gül
Lindenalle 72 20257 Hamburg/ Almanya
Tel-fax: 0049 40 43 10 37
■ ALMANYA: Zeyni Karak
Offenbachlilerland Str. 237. 60 5 99 EFM
Tel-fax: 0049 69 65 27 60
■ İSVİÇRE: Hurşit Kaşıklarmaz
Via Beltramio 10-A Malino Nuovo 6900 Lugano
■ İNGİLTERE: Yasin GÖK / 23 Mayfair Gardens London
N. 17 7LP / Tel: 818851658
■ FRANSA: Mustafa Avcı
Tel: 148611482

Özgürlük için açlığa yatanlar; insanlık onurunu ayakta tutanlardır!

TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK

İşçiler, Emekçiler, Dostlar!

25 Nisan'dan itibaren, Türkiye ve Kuzey Kürdistan zindanlarındaki onbinlerce devrim tutsağı, Türk devletinin insanlık dışı uygulamalarını kınamak ve imha politikasını teşhir etmek için, süresiz-dönüşümlü, süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. Türk devletinin halkımıza karşı yürüttüğü kuralsız ve dizginsiz bir savaşın tam ortasında Kürt ve Türk devrimci tutsaklarının bu en insani eylemi, cezaevi sorununun düzeltilmesini isteyen bir eylemdir. Bu arada tutsaklar, fiilen yürütülen ve tüm resmi yöneticilerin "savaş" dediği gerçeğin, kendi konumları açısından da kabül edilmesini ve siyasi tutsak temsilciliğinin resmen ve fiilen kabül edilmesini ve tanınmasını istiyorlar. Tutsakların istemleri; dünya insanlarının binlerce yılda biriktirdiği insan hakları değerlerinin en başında gelenlerindendir. Ancak dünyada insan haklarını; açık ve sinsice ihlal etmekle tanınmış TC yöneticileri hâlâ sağır sultanı, hâlâ üç maymunları oynamayı sürdürmektedir.

Büyüyerek önemli gelişmelere ve etkilere yolaçacak tutsakların bu onurlu eylemi, sağır kulakları açacak, dünyanın gözleri önünde yürütülen bu vahşeti ve kirli savaşın boşa çıkarılmasında önemli etkiler yaratacaktır.

Tarih, bir diğerinde olduğu gibi bu açlık grevinde de, onbinlerce bedenin açlığa ve belki de ölüme yatmasını, önemli kavşaklardan biri olarak kaydedecektir.

Türk devleti, ülkemizde vahşet savaşını sürdürürken, vahşetin diğer barbarcasını cezaevlerindeki devrim tutsaklarına karşı uygulanan insanlık dışı kurallarla sürmektedir. Türk devletinin yeni kurulan Anayol hükümeti işbaşına geldikten sonra, eski polis şefi olan işkenceci Mehmet Ağar'ı dünyanın gözü önünde Adalet Bakanı yapmıştır. Daha ilk bakan olduğu gün bu işkenceci; "İlk işim cezaevlerini düzeltmek olacak. Bu arada bazılarının canı yanacak!" diyerek adeta kelle istemektedir. Bu caninin gücünün yetmeyeceğini, halklarımızın temsil gücünü oluşturan güçlerimiz olarak devrim tutsaklarının yalnız olmadığını hep beraber göstermeliyiz/göstereceğiz.

Her yönüyle insanlık onurunu diri tutan bu onurlu direnişi bütünüyle destekliyor, vahşete karşı; barış ve insanlık değerleri için bedenlerini feda etmeye koyulmuş tutsaklara selamların en yücesini iletiyoruz. Ve devrim tutsaklarının haklı taleplerini birkez daha vurguluyor, insan olan herkesi aşağıdaki talepleri desteklemeye çağırıyoruz:

- Siyasi tutsak temsilciliğinin resmen ve fiilen olarak kabül edilmesi,
- Tutsakların ayrıştırılması, tecrit uygulaması, tek kişilik hücrelere konulması amacıyla yapılan sevk ve sürgünlerin durdurulması,
- Sevk, sürgün ve hastane gidiş-gelişlerinde zincir takılmaması ve onur kırıcı uygulamaların kaldırılması,
- Adalet Bakanı Mehmet Ağar'ın görevden alınması,
- Dışarıda serbestçe satılan her türlü kitap, dergi ve siyasi içerikli gazete-dergi ve değişik yayınların hiçbir keyfi kısıtlama ve engellemeye tabi tutulmadan serbestçe verilmesi,
- Dosyası aynı olan tutsakların savunmalarını hazırlayabilmeleri amacıyla biraraya gelme koşullarının sağlanması,
- Tutsakların ihtiyacı için kurulan kütüphane, kantin, koğuşlararası görüş, vs... yerlerin sürekli açık tutulması,
- Sakat ve sedyelik olan tutsaklar için açık görüş imkanının sağlanması,
- Eskişehir Cezaevi'nin yeniden açılmasını öngören; 6, 8 ve 10 Mayıs tarihli genelgelerin geri çekilmesi.

Partiya Komunîst a Kurdistan
(Kürdistan Komünist Partisi)
KKP Almanya Komitesi

KENDİMİZİ NE KADAR TANIYORUZ?

Gençliğin siyasal kültürel BİRİKİMİ...

■ SERKAN İNAN

İnsanlar yaşamı boyunca çeşitli kategorik dönemler içerisinde değerlendirilirler. Bu kategorilirden biri de 'gençlik dönemi'dir. Gençlik dönemi; bireyin biyolojik ve duygusal süreçlerindeki değişikliklerle başlayan, cinsel ve psiko-sosyal olgunluğa doğru gelişerek bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı; belirlenmemiş bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir. Yalnız bu döneme, hızlı fiziksel ve sosyal değişikler eşlik eder.

Fiziksel ve sosyal değişiklikler içindeki kesimin bazılarını aşağıda üniversiteli gençlik üzerinde istatistiklerle değerlendireceğim. Belki kimi okurlar bunlara itiraz edebilir, ama itiraz edenler sanırım bunları kendine yediremediğinden itiraz edeceklerdir. Bu değerlendirmeler hergün onlarca insanın ölmeye, öldürmeye devam ettiği, her gün baskıların kat kat arttığı, insanların hâlâ anadilleriyle konuşamadığı, memurların hâlâ coplandığı, faili belli cinayetlere hâlâ devam edildiği, kısacası Kürdistan'a hâlâ bombaların yağdığı bir ülkeden; Türkiye'den bahsediyoruz. Biz ise Türkiyeli öğrenci gençliğin (liseli ve üniversiteli) bu dönem içerisindeki durumunu ele alacağız.

Tüm bunlar komünist gençliğe ne kadar yararlı ipuçları olabilir, onu da komünist gençliğe bırakıyoruz. Öğrenci gençliği bir bütün olarak tanımamız gerekiyor. Tanımalıyız ki; ona göre de örgütlenme adımlarımızı atalım.

Gençliğin önemli bir çoğunluğu aile içerisindeki psikolojik ve manevi sorunları; siyasal süreçle beraber yaşamına ilişkilendirmiş ve kendisini olumsuz yönde etkilemiştir...

Evet tüm gençlik gibi üniversiteli gençlikte; müzik dinler, tv seyreder, olanak varsa sinemaya gider, bir kısmı okur, spor yapar, sigara ve alkol alır, hatta 'FENERBAHÇE'yi bile tutar, hem de 'FANATİK' gazetesi alarak. İşte size kısa bir değerlendirme:

MÜZİKLE ARAMIZ NASIL?

Kültürel etkinliklerin başında müzik geliyor. Genç arkadaşlarımızın % 15'i Türk Halk Müziği, %15'i Türk Sanat Müziği, % 40'ı Türk Pop Müziği, % 10.8'i Arabesk-Fantezi, % 20'ye yakını da özgün müzik dinlemektedir. Dikkat edilirse "% 40 Türk Pop Müziği" dinlemekte. Bunun gençliğe sosyal katkısı ne kadar olur, ona okurlar karar versin. Pop'un önüne 'Türk' getirilerek, Türk Pop değil de olsa olsa; "o sanatçı kılıklı kişilerle" "Türk Pop" müziği yapılabilir. Bu müziğin dinleyicileri ne yazık ki; % 45'ini milliyetçiler ve Kemalistlerler oluşturuyor. Herhalde milliyetçilerin aşırı 'milli' duygularının sonucunda olsa gerek.

Gençler En Çok Hangi Programı İzliyor?

	Milliyetçi	Müslüman	Solcu	Liberal	Atatürkçü
● SİNEMA:	53.1	39.1	40.5	48.6	48.1
● HABER:	10.7	19.1	19.8	22.7	14.1
● REALITY SHOW:	5.6	5.2	3.3	2.6	4.4
● TARTIŞMA:	10.2	23.5	22.3	13.1	11.9
● MÜZİK:	9	5.2	4.1	7.3	14.8
● HABER PROG:	7.3	5.2	7.4	3.3	3.7

(Yukarıdaki tablo 'Milliyetçilerin % 53.1 sinema seyreder' biçiminde okunacak.)

Televizyonla Akrabalık İlişkimiz

Liselilerin % 70.4'ü, üniversitelilerin % 45.7'si daha çok televizyon seyrediyor. Meşhur "tivi"lerimiz hergün "Sıcağı-soğuğuna", "Söz Fatma hanımda", "ünlü paparazzi", Kadir abimizin meşhur "Böyle gitmez"i..... daha nice komik ve bir o kadar da sömürücülerin ve faşizmin ekmeğine yağ çalan programlarıyla; sözde halkı aydınlatan "tivi"lerimiz. Evet aydın gençlerimizin büyük bir kısmı en çok "tivi" seyrediyor.

Peki televizyonlarda en çok neleri izliyor aydın gençlerimiz? Aşağıdaki tablomuzdaki amaç; dünya görüşünün program türünde etkileyip etkilemediğini belirlemek. Onu ise genç arkadaşlar bulsunlar...

Tabloda o ünlü Türk sinemalarını milliyetçiler % 53 oranında izliyor, ama diğerleri de (% 40 solcular, % 39 müslümanlar, % 48 kemalistler) onlardan aşağı değil. Haberleri en çok liberaller, müslümanlar ve solcular dinlerken, tartışma programlarında kesin üstünlük (% 23) müslümanlarda. Evet öğrenci gençliğimizin medya ile yakın akrabalık ilişkisi yukarıdaki tablo da ortaya çıkmış durumda. Üstelik müslümanıyla-milliyetçisi, ya da solcusunun fazlaca da birbirinden farkı yok. Yani ünlü "tivi"lerimizle akrabalık ilişkilerimiz oldukça yakın...

Özellikle üniversiteli gençlik içinde "entellektüel" birikim oldukça yüksek..

Sinemaya Yakınlığımız

Opera-bale, müzik hatta tiyatro ile karşılaştırıldığında sinemaya gitme oranı oldukça yüksek. Sinemaya sık sık gidenlerin oranı da % 25'tir. Tabiki sinemada gösterilen filmlerin genel olarak nasıl filmler olabileceğini tahmin

Türkiye öğrenci hareketinin, Kürdistan öğrenci gençliği ile ayrı örgütlülük aynı (birlikte) eylemlilikte buluşması mutlak suretle sağlanmalıdır. Bu liseli gençlik içinde geçerli bir olgudur. Yalnız "Birlik" kavramının altını doldurmak gerekiyor. Yani taraflardan biri olan Kürdistan öğrenci gençliği kendi öz örgütlülüğünü yaratmalıdır.

edebilirsiniz. Tiyatro, resim sergisi, müzeleri gezme olaylarında da kaydadeğer bir oranın olmadığı gerçektir.

OKUMAYLA İLİŞKİMİZ

Gençliğimizde düzenli kitap okuma (% 29.5) oranıda oldukça düşük. Tabiki bunun tek sorumlusu bugünkü kapitalist sistemdir. Bugüne kadar "yasak kitap", "iyi kitap", "kötü kitap" v.b... gibi belirlemelerle; kitapları öcü, kitap okuyanları da "terörist" diye lanse eden sistem, gençliği bu aşamaya getirmiştir. Yalnız bu kitap okuma oranı içindekilerin büyük bir kısmı "Fanatik" ve "Taraftar" gazetesinin de aboneleridir.

SPORLA İLİŞKİMİZ

Gençlerimizin büyük bir kısmı 1/3'ünden fazlası futbol oynarken 3/2'si de futbol izleyicisi. Tabi spor güzel birşey ama, maçlar; milli mesele olmadığı ve insanlarımızı uyutmanın sömürü aracı olmadığı sürece! Türkiye'de futbol yapılmaktan çok, izleniyor. Yani spor amacına değil de; düzeni beslemeye hizmet edip, düzeni ayakta tutuyor.

SİGARA ve ALKOL

Yapılan bir araştırmada üniversitelilerin % 50'si sigara içerken; % 54'ü de içki almayı ihmal etmiyor! Araştırmada; intihar eylemlerini saygıdeğer bir eylem olarak görenlerin oranı % 10. Evet intihar, saygıdeğer bir eylem olarak görülüyor aydın gençlerimiz tarafından. Durum liseli öğrencilerin cephesinde de vahim. Liselilerin büyük çoğunluğu ise kavgayı; bir "rahatlama biçimi" olarak görüyorlar.

ÖRGÜTLÜLÜK

Yapılan başka bir araştırmada; gençliğin % 25'i bir derneğe üye. Bununda büyük bir kısmı, dincigerici-ırkçı derneklerden oluşuyor. Geri kalan kısmı da yöresel ve kültürel derneklerdir. Küçük bir kısmı da öğrenci gençlik sorunlarıyla ilgili siyasi-politik gençlik dernekleridir. Aynı araştırmada; gençliğin büyük bir kısmı % 50'den fazlası Türkiye dışında başka bir ülkede yaşamayı istiyor. Bunların % 70'i de milliyetçi...

Evet tüm veriler ortada! Bu istatistiklerin çoğu İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük illerde yapılmış. Herhalde Kürdistan'daki okullarda okuyan gençlik bundan daha ileri değildir. Gençlik içerisinde en dinamik ve atılgan kesim olan öğrenci gençlikte durum, hiçte bazılarının iddia ettiği gibi çok iyi değil. Komünizan gençlik bu koşullarda böyle bir öğrenci gençlikle, böyle bir ülkede örgütlenecektir. Diğer gençlik örgütleri de bu malzemeyle hareket etmek zorunda. Öğrenci gençlik kitlesini değişime uğratıp, politikleştirmek elbette diğer gençlik (işçi, işsiz, köylü... gençliğe) kesimine oranla daha kolaydır. Çünkü yukarıda saydığımız ve sıraladığımız olumsuzluklar işçi ve köylü gençlikte daha fazladır.

ÖNERİLER

Elbette bu olumsuzluklara rağmen destanlar yazan bir öğrenci hareketini ülkemiz gördü, hâlâ da öğrenci gençlik destanlar yazacak eylemlilikler sergilemeye devam ediyor. Ama bize destanlar yazan bir gençlik değil, devrim tarihleri yazacak bir bütün olarak gençlik hareketleri lazım. Yoksa "Gençlik gelecektir" şiarı anlamsızdır.

Öğrenci gençlik kendi sorunlarından hareketle genel gençlik sorunları ve ülkemizin ulusal sosyalist devrim sorunu ile kendisini birleştirip bütünleştirmediği sürece köklü genel çözümlerin (DEVRİM) oluşması imkansızdır.

Bundan kalkış yaparak Türkiye öğrenci hareketinin, Kürdistan öğrenci gençliği ile ayrı örgütlülük aynı (birlikte) eylemlilikte buluşması mutlak suretle sağlanmalıdır. Bu liseli gençlik içinde geçerli bir olgudur. Yalnız "Birlik" kavramının altını doldurmak gerekiyor. Yani taraflardan biri olan Kürdistan öğrenci gençliği kendi öz örgütlülüğünü yaratmalıdır. Örgütlülük yaratamamak; kitleselleşememiş Kürdistan öğrenci gençliğinden eşit ve özgür bir birlik beklemekte herhalde mantık kavramına biraz uzak olacaktır.

Yukarıdaki kısa değerlendirmemiz öğrenci gençliğe (liseli ve üniversiteli) aitti. Bundan sonraki yazılarımızda köylü ve öğrenci gençliği ayrı ayrı irdeleyip inceleyeceğiz.

Komünizan gençlik bu verilerden hareketle öğrenci gençliğin içine girip, bugünden örgütlenme faaliyetine girişirse; mutlak suretle başarı sağlayıp gelişecek hatta kitleselleşecektir.

BÜTÜN istatistikler; DEMOKRASİ, YENİ YÜZYIL, Milliyet gazetelerinin değişik tarihli sayılarından, İletişim Yayınları'nın "Gençlik" isimli kitabı ve Yeni Yüzyıl Kitaplığı'nın "Türkiye Sorunları Dizisi"nden alınmıştır.

SOSYALİZMDE dil ve kültüre yaklaşım:

■ HALİT KAYA

Genel olarak sosyalizmin, özel olarak sosyalist politikanın dil ve kültür ve bunlardan kaynaklanan sorunlara karşı temel yaklaşımları bellidir. Dünden bugüne, sosyalizmin dil ve sosyalizme ilişkin genel yaklaşımında özel bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

Yaklaşım nedir?

Özgürlük! Bu sözcükte ifadesini bulan serbest diyet; iradenin, davranış ve düşüncenin yabancı veya yerli siyasal baskıdan arınık olarak tecelli etmesi. Bu noktaya ulaşabilmek sosyalizmin birinci hedefidir. Bu hedef vazgeçilmezdir. Sosyalizm, dil ve kültür üzerindeki baskıya karşı çıkarken, kendiside bu konuda baskı yapmayacağını garanti etmiş oluyor.

Özgürlük, pek doğal olarak gelişim, gelişimin önünün açılması anlamına gelmektedir. Bu bakımdan sosyalizmin dil ve kültüre ilişkin yaklaşımın ikinci temel öğesi gelişimdir. Sosyalizm, genel olarak, hatta özel olarak karşıtı olduğu sistemin dahi gelişmesine karşın özel bir çaba içerisine girmez. Sadece, karşıtı olduğu sistemi, özellikle geliştirmek için uğraşmaz o kadar. Dil ve kültüre ilişkin temel yaklaşım, gelişim şeklinde kendini belli etmektedir. Buradaki ince ayrıma özellikle dikkat çekmek gerekiyor. Dil ve kültürün gelişmesinden yana olmak ile onu geliştirmek arasındaki farkı görmezden gelemeyiz. Geliştirmek, bir eylemliliği zorunlu kılmaktır. Bu ise müdahale, el atmaksızın gerçekleşemez. Oysa müdahale, ister istemez bir çerçeveyi iradi olarak çizmek demek oluyor ki, bu müdahale, baskı olmadan gerçekleştirilemez. Halbuki sosyalizm bundan kaçınmak zorundadır.

Ekonomiye, siyasal şekillenişe sosyalist müdahale ve yönlendirme zorunlu ve gerekli olduğu halde; dil ve kültüre biçim verme çabası gelişim ilkesine aykırıdır. Dil ve kültür, alt yapıdan görece bağımsızdırlar. Özellikle kültür bir üst yapı kurumu olarak eninde-sonunda oluşacak veya oluşan yapıya uyum sağlayacaktır. Bu noktadaki bir müdahale sözkonusu uyumu geciktirir. Peki sosyalistler, dil ve kültürün gelişimi için hiç bir şey yapmamalımıdırlar? Onu kendi haline mi bırakmalıdırlar? Böyle bir şey önerilmemektedir. Sosyalizm, gerek düşünce olarak gerekse de reel hale geldikten sonra sosyalist kültür insanlarını ortaya çıkmasını zaten yol verecektir. Bu insanlar işin birer erbabı olarak gerekli etkinlikleri göstereceklerdir. Sosyalizmin geliştirme çabası bu sınırlar dahilinde kaldıktan sonra ilerlemenin, gelişimin doğal seyri bozulmamış olacaktır.

Özgürlük ve gelişim ilkesi zorunlu olarak zoraki asimilasyonu dışta bırakır. Sosyalistler üçüncü olarak ilkesel düzeyde dil ve kültürün zoraki asimilasyona karşıdırlar. Karşı durmakla kalmazlar, asimilasyonun zor ile gerçekleştirilen yönünün ortadan kaldırılması için uğraşırlar. Bu uğraş; sosyalizmin kendisinin de asimilasyonu zor yolu ile veya daha hafif bir deyim ile özel bir teşvikle gerçekleştirmeyeceği anlamına gelmektedir.

Peki sosyalizm ideali, gelecekte, tek bir dilin ve ulusal farklıları ortadan kalkmış tek bir kültürün oluşacağı şeklindeki yaklaşımlarını unutmalımıdırlar? Hayır! Böyle bir şey önerilmemekte ve idea edilmemekte. Kuşkusuz genel gidişat dilde ve kültürde ulusal farklılıklarının silinmesi yönünde fiili bir seyre koyulmuştur. İktisadi ve siyasi yönden güçlü toplumlar, diğer toplumlarının dil ve kültürünü asimilasyona koyulmuştur bile.

Sosyalizm bu genel gidişatı değişmeye yeltenmiyecektir. Sosyalizm, sadece farklı dil ve kültürlerin inkarına, küçümsenmesine ve sahip oldukları biçim ve içeriklerindeki estetiğin mihver dil ve kültür adayına özgürce katkı ve katılımda bulunmasının önündeki engellere ve doğal olmayacak olan seyir biçimine karşı duracaklardır.

Sosyalizm, hangi topluma ait olursa olsun, şu anki gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, geleceğin tek dil ve kültürünün hali hazırdaki tek bir dil ve kültür tarafından geleceğin gelişmiş üstün toplumunun ihtiyacına cevap veremeyeceğinden hareket etmektedir. Geleceğin toplumunun uluslar üstü bir gelişim düzeyine ulaşmış olması ön görünmektedir. Böyle gelişmiş bir toplumun dili ve kültürü, dünyadaki tüm dil ve kültürlerin en ileri, en estetik vb. olan yönünü ihtiva etmiş olmaktadır. Kaldı ki bu muhteva olmazsa, sözkonusu üstün toplum oluşamaz.

Sosyalizm, özellikle kültüre ilişkin sadece içerik konusunda seçici olacaktır. Şu yaklaşım hatıralardadır: Her gelişmiş kültürde proletarya ve burjuva olmak üzere iki yön vardır. Bu yaklaşım, kaba bir şekilde anlaşılıp yorumlanmamak kaydı ile doğrudur ve geçerliliğini sürdürmektedir. Sosyalizm kültürde, sanatta, hangi sınıf veya sınıflarca yaratılmış olurlarsa olsunlar, demokratizm, hümanizm ve estetik ararlar. Seçiciliği, sosyalizmi bu noktada gündeme getirir. Böyle olmazsa dünya kurulalı beri insanlığın hemen tüm yaratımları görmezden gelinmiş olur ki, böylesi bir yaklaşımda ileriliğin, ilericiliğin zerresi bile yoktur. Proletarya ile ilgisi yoktur diye örneğin Venüs heykeli, Mona Lisa tablosu, Mozart'ın klasik müziği vb. karşısında hayranlık duymamak en hafif deyimle basitliktir. Proleterya bu estetik duygu birikimine ulaşabildiği sürece kendini aşabilecek ve yeni güzelliklerin oluşumuna katkı sunabilecektir.

Sosyalistler, Kürtçe'nin gelişmesi için sözü edilen ortamın oluşmasına yardımcı olmalıdırlar. Kendileri dilin yapısına müdahale eden değil, öğrenen ve bilenlerin baskısız ve müdahalesiz çabalarına destek veren olmalıdırlar...

Bütün bu anlatılanlardan sonra Kürt dil ve kültürüne ilişkin de bir kaç şey söylemek gerekiyor.

Kütçe, tartışması zengin bir dildir. Bu basit bir ideadan öte bilimsel ve teknik kanıtlarıyla böyledir. Anlatım yeteneği, türeyiş ve türetim özellikleri, kelime sayısı, fonetik yapısı vb. açısından son derece zengin ve güzeldir. Üstelik gelişimi engellenmiş olmasına, genel düzeyde farklı şivelerine birleşip çok daha zengin gelişmiş bir dil olması engellenmiş olmasına rağmen böyledir. Sosyalistler, Kürtçe'nin özgür bir dil haline gelmesi için etkin bir uğraş vermelerinin sadece siyasal değil, bilimsel-teknik nedenleri de yeterince mevcuttur.

Sosyalistler, Kürtçe'nin gelişmesi için sözü edilen ortamın oluşmasına yardımcı olmalıdırlar. Kendileri dilin yapısına müdahale eden değil, öğrenen ve bilenlerin baskısız ve müdahalesiz çabalarına destek veren olmalıdırlar. Özellikle, bu dilin sosyalistlerin temel anlaşma ve halkla diyalog kurmaların aracı olması son derece önemlidir. Bugünkü süreçte sosyalizm idealinin sosyalistlerce Kürtçe dile getirilmemesi baskının ve asimilasyonun devamına gönüllü katkı anlamına gelir. Bundan özellikle kaçınmak gerekmektedir. Görsel ve işitsel basın-yayın ve yüzyüze anlaşmada Kürtçe giderek ve hızla kullanılmalıdır. Böyle bir aktivite zamana ve kendilindenciliğe bırakılmadan gerçekleştirilmelidir. Çünkü sözkonusu olan anlaşma aracıdır. Genel bir politik yönelimle birlikte, bireysel bir ihtiyaç olarak da sorun göz önünde bulundurulmalıdır. Sosyalistlerden dilbilimci değil, Kürtçe'yi bilen; konuşan ve yazan olmaları istenmektedir. Kürtçe'nin gelecekte oluşacak tek dünya diline kelime, estetik, fonetik ve türeme yeteneği açılarından katacaklarından kesin olarak var olduğuna inanmak gerekmektedir. Belirtildiği gibi bu duygusal bir anlam taşımaktadır. Sosyalizm Kürt dilinin zenginlik ve güzelliğinden vazgeçmemelidir.

Kültür açısından da zengin oluşumuza dikkat çekmek gerekiyor. Toplumumuz, örneğin en küçük bir etkinliğine bile folklorik bir içerik vermiştir. Divette bulgur müzik eşliğinde dövülür. Ekin biçme müzik eşliğinde gerçekleştirilir. "Dilan", kadın-erkeği müzik eşliğinde estetize eder vb. İnsanımız, mimarisini, giysisini iklimini göz önüne alarak oluşturmuştur. İMECE, misafirperverlik, mertlik, dürüstlük geleceğin toplumunda yoksa bu toplum gelişmemiştir. Muhafazakarlık toplumumuzun geçmiş yaşamında yoktu. Kadınların toplumda ve aile içerisinde sahip olduğu konum, daha iki asır önce bölgeyi gezen yabancı gezginlerin dikkatini çekmiştir. Kadının bir ricasının geri çevirilmesi ayıp sayılması, kadının kan davalarında bile öldürülmesinin ayıp olması, silahlı bir çatışmanın kadın tarafından durdurulabilmesi pek az toplumun geleneğinde vardır. Bu gelenek, sosyal gelişimin bir ilk basamağı olarak neden değerlendirilmesin.

Peki kültürümüzde geri, hatta gerici olan hiç bir şey yok mu? Kuşkusuz vardır. Sosyalizm ideali ilericiliği, gelişimi, estetiği, demokratizmi ve hümanizmi halkın dili ile halka götürebildiği oranda, kültürümüzdeki gerici unsurlar hızla yerine yenisini ve olanına bırakacaktır.

Sosyalizm ve tabiki sosyalistler dil ve kültür konusunda inisiyatifi elde edebildikleri oranda, genel gelişim ve yeniden şekilleniş oluşumunda rol alabileceklerdir.

Alanlar'dan

M. Sait ALPASLAN

ÖRTÜNÜN Altındakiler!

Eskiden tarih yazan insanlara "vakanüvis" adını verirlermiş. Bunun kelime anlamı "Olayı yazan(lar)" demek. Bir dönem padişahın yaşadıklarını kendilerince yazarmış. Ama kahraman olarak anılmak isteyen padişahlar bu Vakanüvisler'e yüksek ihsanda bulunur ve verdikleri altın oranında değer görürlermiş. Olayın bu aşamasından dolayı bu Vakanüvisler'in yazdıklarına itibar edilmemekte, daha çok dönemle çağdaş yabancı tarihçilerin yazdıkları kaynak olarak alınmaktadır. Bu satırları karalarken amacım okura tarih bilgisi vermek falan değil. Sadece günümüzle özdeşim kurmak için böyle bir giriş yapılmasının yerinde olacağını düşündüm. Çünkü günümüz boyalı kalem erbabı bu Vakanüvisler'i ona, belki de yirmiye katlayacak bir ihsan arayışının peşindeler.

Bilinir, TC her dönem yönetenlerinden sonra korkunç bir yargılama, darbe, infaz vb. süreçleri yaşanmıştır. M. Suphi ülkeye dönerken 14 yoldaşıyla birlikte Karadeniz'de hainice öldürülmüş, yerine M. Kemal Atatürk'ün eliyle Şefik Hüsnü'ye sahte bir TKP kurdurulmuş, belki de Türkiye'de de olması muhtemel bir sosyalist devrimin yolu kesilmiş, kitleler TKP eliyle pasifize edilmiştir. Çerkez Ethem komplolarla hain ilan edilmiş, Yunanlılar'a sığınmak zorunda bırakılmıştır. Sebahattin Ali ülkeyi terkederken Bulgar sınırında başı ezilerek katledilmiştir... Bir Türk Başbakanı olan Adnan Menderes ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar idamla yargılanmış, Adnan Menderes ve iki bakanı asılmıştır. Kıbrıs'ta Rum ve Türk toplumlarının başına karşılıklı korkunç çoraplar örülmüş, insanlar başkalarının kumandasıyla sürekli birbirleri ile didişmiş, savaşmış ve kardeşliğe dinamit koymuşlardır. Türk sol hareketleri uzun yıllar içlerine giren ajan-provakatörlerin elinden zar ağlamıştır, bir türlü kurumsallaşmamışlardır. Bu gibi kurumlar asıl zulmü Kürdistan'da, Kürt halkı üzerinde uygulamışlardır, yıllar boyu. Bir çok insan, beyin, aydın vb. kontrgerilla eliyle öldürülmüş, faailsiz kalmış cinayetlere kurban gitmişlerdir. Köyler nedensiz kan davalarına tutuşmuş, aşiretlerin ocağı söndürülmüştür, hepsi de tarihte ve beyinlerde mevcuttur.

Bu ve benzeri olayların ekseninde tek bir kurum yatmaktadır. Bu I. Paylaşım Savaşı sonucu "MM" adıyla kurulan daha sonra Teşkilatı Mahsusa'ya (MİT) bağlanan ve 60'ların sonlarında bağımsızlaşan Özel Harp Dairesi'dir bu. Diğer adıyla; Kontr-gerilla.

Bilinir, 40'lı yıllarda ABD Anadolu'yu üsleriyle, kurumlarıyla adım adım işgal etmeye başlamıştır. SSCB'den gelmesi muhtemel komünizm dalgasına karşı setler örmeye çalışmıştı. Bu setlerden en önemlileri "Komünizmle Mücadele Dernekleri", "Özel Harp Dairesi" ve Türk Milli İstihbaratı'ydı. Bu tür kurumlar ülkenin her tarafında kurumlaştırılmış ve görevlerini ziyadesiyle yapmışlardır/ yapmaktadırlar. Bunlardan MİT, yasal bir teşkilat gibi görünür, KMD'ler ise sivil faşitlerin eliyle kurulur. Ancak ÖHD'ler yasal değildir ve ÖHD'lere verilecek her kuruş paranın hesabı ileride sorulabilir. TBMM'de bütçe görüşülürken "Kontrgerilla ve kurumlarına ayrılacak bütçe" diye bir madde hiç bir zaman görüşülmedi, görüşülemezdi. Bundan dolayı nasyonal Ecevit'in de deyimiyle **"Ülkenin başkanı olarak ÖHD diye bir dairenin varlığından 70'lerde haberim oldu, o günden sonra o dairenin ödeneğine örtülü ödenek demeye başladık"**

Evet, yasal olarak verilemeyen bu ödenek bir örtü altına gizlenerek verilmeye başlanmıştır. 1996'ya kadar da bu ödenek sorunsuz yürümüştür, öyle ki; kontrgerillanın İtalya'da **"Gladio"** Yunanistan'da **"Kuzupostu"**, Fransa'da ise **"Rüzgargülü"** diye deşifre edilmesine rağmen Türkiye'de bu kurum daha da yasallaşarak görevine devam etmiştir.

Artık televizyonlar naklen yayınlarda üçkağıtçıları çıkartıp röportaj yapıyorlar ve bu üçkağıtçılar, örtülü ödenek vasıtasıyla dolandırdıkları ülkenin başbakanına **"kuşbeyinli"** demekten zerrece tereddüt etmeyip ardından kuş milletinden, böyle bir sıfatı kullandığı için özür dilemektedirler.

Tüm dünyada ÖHD benzeri kurumlar, özellikle SSCB'nin dağılmasının ardından yıkılıp parçalanırken, yükselen Kürt mücadelesinden dolayı Türkiye'de ÖHD'lerin işlevi daha da artmış, insanları sindirmek için kullandıkları yöntemleri daha da azgınlaştırarak sürdürmüşlerdir. Bugün Türkiye gerek MGK ve gerekse de ÖHD'ler eliyle yürütülen politikalardan dolayı son derece zor bir duruma düşmüştür. Kelimenin tam anlamıyla bir kaos yaşanmakta, yaşanan özümsüzlüklere derman bulunamamaktadır. Belki toplumsal patlamaların gerekçesi olarak gösterilen varoş edebiyatı yerine daha gerçekçi davranılsa, yaşanan kaosun herkesi tahtından ve mevkisinden edebileceği açıkça görülebilir.

Günümüz çağdaş Vakanüvisleri, hergün toplumun suratına baka baka, kusar gibi en çok ihsan aldıkları devlet yönetenini yüceltiyor. Ama eski Vakanüvislere taş çıkartarak yapıyorlar tüm bu işleri. Ve dillerinde hala **"Türkler'de Kürttür"** edebiyatı...

Birşeyler çıldırmanın eşiğinde ve insanlar herşeyden bihaber gibi davranmayı ne güzel oynuyorlar...

Sevdamızı, Umudumuzu, Direncimizi, Cumartesilere Böldük...

Onlar KAYBOLUNCAYA dek!..

■ GAZİ İNAN

Kayıp ailelerinin oturma eylemi birinci yılını geride bıraktı. Bir yıl önce 27 Mayıs 1995'te kayıp yakınlarının yeni bir umut, yeni bir ışık yeni kayıpların olmaması ve sistemi protesto etmek için Galatasaray Lisesi önünde başlattıkları oturma eylemi tüm baskı ve saldırılara rağmen birinci yılına girdi.

Oturma eyleminin başlamasından sonra kayıplar bitmedi tam tersi listeye yeni yeni isimler eklendi. Aysel'ler, Ferhat'lar, Hasan'lar son olarak Talat Türkoğlu hedefteydi ve onu da aldılar. Oturma eylemine gelenleri de hedef aldılar ellerindeki listeye göre. 'Yılanın başını küçükken ezmeli' edebiyatıyla Metin Göktepe de göze batmış olmalıydı ve daha niceleri, onlarıda götürdüler. Kayıp aileleri her geçen gün çoğaldı, her geçen gün bir yenisi eklendi kayıpların listesine. Onların durumunu gözardı eden zihniyet orada bulunanlara da göz koydu. Geçmiş bir yıllık süreçte kayıp yakınları karda kışta, yaz sıcaklığında bir umut olarak belki onları bir daha görebiliriz düşüncesiyle Galatasaray Lisesi'nin donuk duvarlarını seçmişlerdi. Ancak orada birbirlerini anlıyor dertlerini birbirlerine anlatabiliyorlardı. Her geçen oturma eyleminde yeni sistem saldırılarıyla karşı karşıya kalıyorlar. Oğlu, eşi, arkadaşı, kardeşi, babası, abisi kaybolan onlarca insan, herşeye rağmen umutlarını yitirmiyorlardı. Oğlumu kaybettim ama şimdi onlarcasını kazandım diyor Hatice ana... Bir yıl dolarken adları kaybolan kendileri mücadelemizde yaşayan kayıpların aileleri şöyle diyorlar açıklamalarında; "Bizler yakınları arkadaşları dostları gözaltında kaybolan analar, babalar, eşler, kardeşler ve arkadaşlarız..."

27 Mayıs 1995 tarihinden bugüne kadar bir yıldır bu meydanda toplanıp, kayıp insanlarımızı arıyoruz. Onların sesi olmaya çalışıyoruz. Ellerimizde fotoğraflarıyla işte bu benim oğlum, benim arkadaşım, bizim insanımız diyoruz. Görmek istemeyenlere, duymak istemeyenlere... Bu insanlar kayıp! Sessiz kalmayalım! "Bizde yok" diyenlere sesimize ses katarak bizimle birikte sorun sorgulayın, gözaltında kayıplar nerede diyerek haykırın! Evet, devletin tüm sessizliğine rağmen bizler bir yıldan bu yana burada oturuyoruz, oturmaya devam edeceğiz. Kayıplarımızın akibetini sorgulayacağız. Gözaltına almanın kayıp anlamına geldiği bu ülkede ve dünyanın bütün ülkelerindeki kayıplara karşı sessiz ama tavırlı tanıklığımızı her cumartesi olduğu gibi bundan sonra da sürdüreceğiz!' diye açıklıyorlar.

Birden aklıma Rojhılat Doğu'nun şiiri geliyor: 'Ölen yiğitleri düşünür babalar, analar/ yılmadan!/ usanmadan!/ kırılmadan!/ zemherine inat. Ve Şili, Peru, Uraguay, Vietnam'daki kayıplar binlerce faili meçhul(belli) cinayet, olsa olsa insanlık ayıbı denirdi tüm bunlara. Ya suçları, suçları neydi acaba! İyiyi doğruyu mu savunmak ya da sınıfsız-sömürüsüz bir dünyayı mı, binlerce insanın öldüğü savaşlara karşı olmak mıydı yoksa özgürlüğünü istemek miydi acaba? İyi de tüm bunları savunmanın ne kötülüğü var. Olmalıydı onlara göre, hedefleri sermayeleriydi, bu da elden giderse onların ölümüydü. Askeri, polisi, para babaları, bombaları ve cezaevleri bunlar yetmiyorsa eğer 'asmayalım da besleyelim mi!' mantığıyla ya asacaklar ya da öldüreceklerdi, görülür veya görülmez açık ya da gizli... Kayıp yakınları geçen haftalarda olduğu gibi bu ve bundan sonraki haftalarda da yeni bir kayıbı tanıtıp anacaklar... Ta ki faşist sistem kayboluncaya dek

Şûra'ya 155 engeli

MALATYA / Rêheval: 13-17 Mayıs tarihleri arasında yapılan 15. Milli Eğitim Şûrası'na karşı oluşturulan 1. Alternatif Eğitim Şûrası'nda Ankara TÜRTAV'da 20 ilden 129 delegenin katılımıyla 15 Mayıs'ta gerçekleşti. Liseli, dersaneli ve üniversitelilerin temsilcileri tarafından oluşturulan Şûra'da Kürdistan'dan (Malatya ve Diyarbakır) temsilcileri taleplerini dile getirirken aynı zamanda bölgedeki kirli savaşın eğitime yansımasına değindiler. Kürdistan bölgesi dışındaki illerin taleplerinin hemen hemen aynı olduğu gözlemlendi.

Alternatif Eğitim Şûrası, daha ilk gününde polis saldırılarına maruz kaldı. Şura'nın ilk gününde TÜRTAV'da yalnızca delegeler toplandı. Divan seçildi, açılış konuşması yapıldı. Daha sonra da il temsilcilerinin konuşmaları ile devam etti. Polisin, temsilcilerin ve Divan üyelerinin isimlerini öğrenmek istemesi üzerine Divan dağıtıldı. Özellikle Diyarbakırlı delegelerin Kürt sorununa değinmeleri ve bölgedeki gerçekleri dile getirmeleri sonucunda ortam polis tarafından kızıştırıldı.

Diyarbakır delegelerinin konuşmalarını tamamlamaları sonrası salonda ilk slogan patladı: **"Savaşa Değil Eğitime Bütçe!"** Polis daha sonra hemen delegelerin salonu boşaltmasını istedi. Aksi taktirde içeriye saldıracaklarını bildirdiler. Bundan sonra Şûra yöneticileri ve delegeler kendi aralarında tartışarak karar vermeye çalıştılar. Delegelerin ortak kararı ile salon boşaltıldı ve Şûra yönetimi kendi hazırladıkları eğitim ve öğrenim taleplerini dile getirdiler ve böylece Alternatif Eğitim Şûrası'nın 1. günü sona erdi.

Şûra'nın 2. gününde ise öğrenciler ayrı ayrı gruplar halinde Ankara Üniversitesi'nin İktisadi ve Siyasi Bilimler Fakültesi'nin kampüsü önüne geldiler. Orada toplandılar ve alkışlarla üniversiteye girildi. Yine öğrenciler burada polis barikatlarıyla karşılaştı. Sonunda öğrenciler barikatı yararak, Ankara Üniversitesi Siyasi Bilimler Fakültesi Kampüsü'ne girdi. Burada ilk önce öğrenciler toplu halde türküler söyleyip, halay çektiler ve slogan attılar. Daha sonra Malatya ve Eskişehir temsilcileri birer konuşma yaptılar. Şafak İşçileri de şenlikte verdikleri konserle öğrencileri coşturdular. Bir öğrencinin **"Arkadaşlar polis bizi kameraya alıyor"** demesiyle **"Polis dışarı bilim içeri"** sloganı atıldı. Bunun dışında atılan sloganlar; **"Yaşasın iş, bilim, özgürlük mücadelemiz", "Sevaşa değil, eğitime bütçe", "Baskılar bizi yıldıramaz", "Faşizme karşı omuz omuza", "Kahrolsun Faşizm"** gibi sloganlar atıldı.

Sonra alkışlar çalınarak ve sloganlar atılarak üniversite kantinine girildi. Gruplar burada ayrı ayrı dağıldılar. Böylece 2. gün öğrenciler artık hiç bir gösteriye izin verilmeyen Kızılay Meydanı'nda Milli Eğitim Bakanlığı'nın önünde bakanlığa taleplerini bildireceklerdi. Aynı saatlerde Milli Eğitim Bakanlığı Şûrası da yapılıyordu. Öğrenciler yine ayrı ayrı gruplarla Kızılay Meydanı'na girdiler.

Polis bütün güvenlik önlemlerini almıştı. Bu sırada toplanan öğrenciler içerisinde İHD Ankara Şube Başkanı Naciye Erkalı, ÇHD Genel Başkanı Şenal Sarıhan ve İHD Yönetim Kurulu Üyesi Lütfi Demirkapı da bulunuyordu. Yetkililer polisle görüşerek üzücü olaylarla karşılaşmak istemediklerini bildirdiler. Kitle örgütleri temsilcileri kendilerinin gözlemci olarak Şûra'ya katıldıklarını ifade ettiler. Bu sırada polis bir öğrenciyi döverek gözaltına almak isteyince İHD ve ÇHD yöneticileri engel oldular. Öğrenciler hemen **"Yaşasın 1. Alternatif Eğitim Şurası"** pankartını açtılar. Yüzlerce polis daha kitle toplanmadan öğrencilerin üzerine saldırdı. Saldırıda kurt köpekleri de kullanıldı. Saldırı esnasında çok sayıda öğrenci yaralanırken, 60 kişi de gözaltına alındı.

4. gün ise öğrenciler gözaltına alınan arkadaşlarının serbet bırakılması için basın açıklaması yapacakları yer olan Yüksel Caddesi'ne kol kola girerek gittiler. Polis yine barikat oluşturmuştu. Çevrede halkın toplanmaya başlamasıyla Emniyet yetkilisi bir açıklama yaparak, **"Basın açıklaması yasal değildir, yaparsanız hepinizi gözaltına alıp yasal işlem yapacağız"** dediler ve burada öğrenciler gözaltına alınmayı kabul ettiler. 148 kişi gözaltına alındı. Araba yetmemesi yüzünden geriye kalan öğrenciler gözaltına alınmadı. Araba yetmemesi yüzünden geriye kalan öğrenciler gözaltına alınmadı ve basın açıklaması yaptılar. Bu öğrencilerin gözaltına alınmasıyla bir gün önce gözaltına alınan 60 kişi serbest bırakıldı. 10 saat sonra da 148 kişi daha serbest bırakıldı.

Ayrıca Şûra öncesine değinmek gerekiyor. Şûra'ya katılacak delegelerin henüz örgütlenmeyi sağlamaya çalıştıkları süreç içerisinde bir takım olumsuzluklar meydana geldi. Emek Partililerin kendi aralarında çalışması, haberin ilk önce Emek Partisi'ne gelmesi ve yeterli kitleyi bulamayınca Şûra'ya bir kaç gün kala HADEP, ÖDP gibi yasal partiler ve DKÖ'lere böyle bir Alternatif Şûra'nın yapılacağını bildirmeleri üzerine çok sayıda parti ve kitle örgütü Emek Partisi'ne tepki gösterdi. Ve Alternatif Eğitim Şûra'sına katılmayacaklarını açıkladılar. HADEP ise aldığı kararla **"Kişiler kendi isteğine göre gidebilirler, bize geç haber verildiğinden dolayı bizzat kendimiz katılmayacağız, ama gerekli maddi desteği sunacağız"** dedi.

Bilal Lekesiz

GENÇ NOKTALAR

MEMLEKETİ

TCK'nın 127. MADDESİ

gereği dolandırmak VAR YA...

Türkiye ekonomisinin her geçen gün yeni krizlerle sarsıntı geçirmesi beraberinde tartışılması önemli olan bir konuyu gündeme getirdi. GSMH'nin önceki yıllara göre fahiş bir oranda düşmesinden sonra ve bununla birlikte dış borç açığının bir türlü kapatılamaması, hükümet için yeni bir 'gündem' malzemesi oluşturdu. Akabinde ekonomik sorunların doğuş sebebi; 'memleketi dolandıran kişiler' şeklinde tespit edildi. İyi ki de mali sorunlar ya da memleket için kötü düşününler var yani. Yoksa Meclis'te hangi sorunlar konuşulacak? Nasıl parlamenterler kürsüde birbirlerine su atacak? Parlamenterleri sıcağı sıcağına ve düellolu bir ortama götürdüğü için **'Şenolasın mali kriz!'** demek düşüyor bize.

Nasıl ki memleketi dolandırmanın bir raconu varsa, o tarza ilişkin bazı perspektif yönelişler ve nutuklar da vardır. Kimileri alıntı yapar eskilerden, kimileri de kendilerinden bir şeyler katarak yaparlar bu işi. Fakat özü bakımından memleketi dolandırmak öyle basit bir iş de değil. Dolandırmanın aşkıyla yoğrulmak gerekir. Dolandırmanın verdiği sevgiyi, coşkuyu iliklerinize kadar hissetmelisiniz. Bir kere **'Dolandırma psikolojisi'**nin olması şart. Ya da **'Memleketi dolandıracak adam tipinden belli olur'** nitelemesiyle bütünleşmelisiniz. Yani insanlar size baktığında veya bir polis sizden kimlik sorduğunda, **'Vallahi bu adam memleketi dolandırır'** kaygısı taşımalıdır. Bu şartlar olmazsa olmaz gibidir. Hiç mi eskilerden ders çıkarılmamış acaba? Bakınız ünlü yazar Honore de Balzac da; memleketi dolandırmanın bir aşk, emek ürünü olduğunu belirterek; insanların sürekli bozuk paraları altına, altınları da bozuk paraya çevirerek ülke ekonomisini altüst edip, Maliye Bakanlığı'nın kafasını karıştırdıktan sonra bu işin rahat olabileceğinin sinyallerini vermiştir.

Çağımız Yeni Dünya Düzen(sizliği)i'nde artık bu 'iş' de ele-ayağa düşmüş durumda. Öyle ki dolandırıcılık; İtalya'da dönemin başbakanı Silvio Berlusconi'ye, Amerika'da başkan eşi Hillary Rodham Clinton'a, Türkiye'de İSKİ yöneticisi Ergun Göknel'lere kadar uzamış bir soyağacına sahip. Kısaca piyasa alabildiğine çoğalmış... İstanbul Aksaray'daki işportacı furyası nasılsa, memleket dolandırma da karaborsa gibi aynı şekilde meyve vermiş...

Nereye gittiysem, hangi insanın konuşmasına kulak kabarttıysam, millet **'Memleketi dolandırma edebiyatı'** ile kendisine gündem yaratmış durumda. Ne yapsın insanlar, can boğaza dayanmış! Dolandırma politikliğini kavrayan bu insanlar, **Memleketi Dolandırmanın Temel İlkeleri**'nin ideolojik birikimini aldıktan sonra eylemsel tarzlarını geliştirip ülke hazinesini ele geçireceklerini söylüyorlar...

Şimdi sokaktaki insan böyle düşünürse **'Büyüklerimiz'** memleket için acaba nasıl düşünür? Öyle ya! Ben de bu memleketin bir **'Yurttaş'**ı olarak vatanımın **'Bir zırnığına bile zarar gelmesi'**ni istemem! Artık böyle kötü vakalar karşısında **'Vatan elden gidiyor'** şiarını yükseltmemek de haksızlık olur!.. Sonra rabbin ve halkın huzurunda kendimizi nasıl savunur, nasıl hesap veririz?!

Ancak DGM Basın Savcıları sağolsunlar! Bırakmıyorlar ki memleketi dolandıranları teşhir edelim.

Birşeyler yazsak veya yazmaya teşebbüste bulunsak, bakıyoruz ki dergi merkezi basın polisleriyle dolmuş! Tansu Çiller'in dediği gibi **'Böyle olmaz'**. Hani Anayasa'daki basın **'Hür'**dür maddesi! Resmen ve re'sen Mustafa Kemal'in ve Simavi'nin ilkeleri çiğnenmiş olur... Peşin konuşalım: Yazım hakkında **'Memleketi dolandırmaya teşvikte bulunma'** veya **'Bölücülük'** iddialarına ilişkin herhangi bir tebligat gelirse; halk o zaman sizden hesap sorar. Büyük bir ızdırap ve vicdan azabı çekersiniz...

Şimdi memleket dolandır(ama)manın önemine değinmek istiyorum. İki cepheli bir önerme olduğundan dolayı çok farklı kriterlere sahiptir aynı zamanda. İlki memleketi birfiil dolandıramamaktır, ikincisi ise; memleketi cebren ve hile ile, dahili ve harici dolandırmaktır...

İlki şöyle; halkı parlamentoda **'Temsil'** eden parlamenterlerimizin görevlerini layıkıyla yerine getirmelerinin ürünü oluşan bir sağduyu ve güven meselesi sonucu amacına ulaşamıyor. Neticede temsilcilerimizin **'Görev aşkıyla yanma'**ları, **'Her şey vatan için!'** şiarıyla dolmaları, gönülleri fethetmeleri; ister istemez 'memleketi dolandıramama' sorununu gündeme getiriyor. Yani ne siz, ne de onlar amaçlarınıza ulaşamıyorsunuz. Başından kaybediyorsunuz. Çünkü politikacılarda somut görülen **'Halka hizmet, hakka hizmet'** nidası memleketi dolandırma girişiminizi sadece bir **'düş'** olarak etkisiz bir konuma getiriyor...

Ha diğerinde (dolandırma da) ise amaç olarak zaten kazanmışsınız, devleti ve memleketi cebren ve hile ile dolandırmışsınızdır. Anlaşılması için açayım: Memleketi dolandırmak başlı başına çetrefillidir, kısa-uzun vadeli bir süreçtir. Eğer ki dolandırmaya yönelik ciddi projeleriniz varsa **'Devletin malı deniz, yemeyen bilmem ney?'** ilkesinden yönelişler belirlemelisiniz. Böylesi bir somutluk yakaladığınız taktirde, veya Civan'ları, Bezmen'leri, Edes'leri ve hatta Parsadan'ları **'Dolandırma tarihi süzgeci'**nden geçirdiğiniz andan itibaren dört dörtlük (4 4'lük) bir dolandırıcısınız artık. Memleketi iflasa yönelik vermiş olduğunuz sınavı başarıyla tamamlamış olursunuz. TEBRİKLER!..

Hal böyle olunca, her iki cepheden de günümüzün en modern, popüler kavramları olan **'in'**, **'out'**lar çarketmeye başlıyor. Örnek vereyim: Parsadan Çiller'i dolandırdığı için **'In Parsadan'** olmuştur, Göknel ise İSKİ'yi tam olarak dolandıramadığı için **'Out Göknel'** ünvanını kazanmıştır. Bir yandan da anlam vermek mümkün değil. Memleket dolandırılıyor; İMKB okları yukarı çıkıyor, ekonomik trend genişliyor, döviz kurları, bileşik endeksler, ihaleler kâr yapıyor. Akla-mantığa sığacak bir şey değil...

Son dönemlerin ultra mega prim-time dolandırıcılarını ele alalım. Bu dolandırıcılar tam gün izlenme ve Guinness rekorları kırarak AGB Anadolu'nun, CNN'lin, BBC'nin yeni gözdeleri oldular. Süren raiting savaşları Selçuk Parsadan'a güç vermiş, Tansu Çiller'i dolandırmaya (5 milyarcık) teşvikte bulunmuştu ve bu teşviği zaferle sonuçlandırmıştı. Yani Selçuk Parsadan memleketi veya Çiller'i dolandırdığı süre içerisinde medyanın büyük desteğini arkasına almıştı. İyi de niye Çiller alamıyor?

Üstelik memleketin suyunu kuruttu.

Üstelik başbakan(dı)...

Bir yandan TEDAŞ skandalı, bir yandan da TOFAŞ skandalı, diğer yandan ise 'Örtülü-örtüsüz ödenek' skandalı Tansu Çiller Uçuran'a yaramadı. Söylediğim gibi 'memleketi dolandırma'nın da kendisine göre bir raconu var... Her baba-ana yiğidin harcı değil...

Artık memleket maliyesi öyle bir boyuta geldi ki, dolandıran dolandırana... MGK dolandırıyor, Çiller dolandırıyor, 'Başbuğ' dolandırıyor, o, bu, şu hepsi... Böyle devam ederse gelecek yıllarda Güney Afrika'daki Somali'den, Endonezya'dan bir farkımız kalmaz. Ve politikacılar otobüsler üzerinde **'Herkese aş, herkese iş!'** kampanyasını da yürütemez. Yani olası bir erken seçimde atacak nutuk, söyleyecek söz ve alacak oy bile bulamazlar. Tabiki bulamazlar... E yani halk bu! Nerde, ne yapacağı belli olmaz. Hele ki köken itibari ile Osmanlılardan gelmeyse vay politikacıların haline!..

Fakat sorun sadece bir memleketi dolandırma sorunu değildir. Aslolan; memleketin niteliği, normları, sevgisi, çağdaşlığı ve demokrasisidir. Eğer ki bunlar yok ise, suçlu ne Göknel'dir, ne Civan'dır ve ne de Parsadan'dır. Kabahati başkalarına yüklemek kolaydır. Ama asıl suçlu mevcut sistemdir.

Sistem böylesi bir düzeye gelmişse; insanlar düşünmeye değil, elbette dolandırmaya yöneleceklerdir. Bütün kötülüklerin anası alkol diyorsunuz. Güzel. Bence de bütün kötülüklerin sorumlusu **DEVLETTİR**. Çünkü devlet mekanizmaları, kurmayları, parlamenterleri hergün alkol alıyor. İspatlaması zor değil! (Yapmanız gereken 'sosyete-magazin' dergilerini karıştırmak) O zaman devlet içindeki devlet; devleti dolandırıyor! Yani YEŞİLAY'ın tabiriyle **KÖTÜLÜK** yapıyorlar. Haksız mıyım?.. Değilim tabi...

Konunun derin boyutlu olmasından dolayı, daha fazla ince ayrıntılara girerek, insanları memleketi dolandırmaya teşvikte bulunmak istemiyorum. Ancak nasıl yapılır, nasıl yapılmaz şeklinde iki ana kısımda açıklamaya çalıştım. Son olarak diyorum ki: "Civangate'leri yaratanların anısına Parsadan'ı inadına selamlamak! ve memleketi TCK'nın 127. maddesi gereği dolandırmak var ya..."

● NOT: Aslında "Memleketi Dolandırma"yla ilgili yazı yazmayı düşünmüyordum. MHP'yi anlatan 2 sayfalık bir yazı hazırlamıştım. Ama sağolsun arkadaşlar! (Erhan ya da Nuran'dan şüpheleniyorum) Bilgisayarı 'kurcalarlarken' yazımı 'telef' etmişler. N'apalım... Kime niyet, kime kısmet?

Direnişin meydanında

rinin "devrimcilerin kalesi" olarak yorumlanması ve ilk elden 'infilak' edilmesi şart bölgeler şeklinde politika getirilmesi henüz yeni de değil. Sistem ilk olarak bu politikayı 12 Eylül askeri darbesiyle yaşama geçirdi. Fakat belirttiğimiz gibi bu komploları; devrimciler, kararlı ve mücadeleci direnişleriyle daima yıkmışlardır. Tutsakların tek ve üç kişilik tabutluklara konulması ise 'ıslah' edilmeyi amaçlayan, tutsakların beyinlerini kendilerince ele geçirilmesini sağlayan sistemli bir imha politikasının ürünüdür.

ONLAR YALNIZ DEĞİLLER!

Devrimci tutsakların direnişi, demokratik kitle örgütlerinden; İHD, ÇHD, TUAD, DETUDAP, HADEP, ÖDP, EP, TİYAD, gazete ve dergi çevreleri, ve yurt dışından destekleniyor.

Bu arada açlık grevini yurtiçinde sürdüren KKP tutsaklarının yanısıra; yurtdışında olan ve bize KKP İsviçre Komitesi adına gelen faksta; tutsakların açlık grevini desteklemek amacıyla İsviçre'de 7 Haziran tarihinden itibaren açlık grevine başladıklarını bildirdiler. KKP'nin yaptığı açıklamada **"TC devletinin devrimci tutsakları ajanlaştırma ve fiziksel olarak imhaya yönelmesi yeni değildir. Ancak canlarını ortaya koyarak, seslerini yükselten tutsaklarımızı yoldaşça selamlıyor ve onları yalnız bırakmamak, desteklemek amacıyla partimiz; Partiya Komunist a Kurdistan (KKP), bu desteğin bir parçası ve ürünü olarak İsviçre'nin Bern şehrindeki açlık grevine 7 Haziran 1996 tarihinden itibaren başlıyoruz."** şeklide dile getirildi. Ayrıca açıklamada "İnsanlık onurundan yana olan tüm Kürdistanlıları ve dünyanın bütün ilerici/komünist insanlarını Kürdistan tutsaklarının imhasına karşı TC devletine 'dur' diyebilmek için TC'yi protesto etmeye ve sessiz kalmamaya davet ediyoruz." denildi. ★★★

Eylemin vücutta açtığı tahribatlar

Uzun süreli ve kısa aralıklarla tekrarlanan açlık grevleri, geri dönülmez tahribatlara yol açarken, insan sağlığı ve vücut fonksiyonlarına etkileri şöyle sıralanıyor:

✓ **Kilo Kaybı:** İlk 24 saat içinde 800-bin 500 gram, sonraki 10 gün içinde bir kilogram, daha sonra giderek 300 grama kadar inen kilo kaybı. Başlangıçta kilo sadece su ve tuz ile ilgiliyken, daha sonra doku kaybı da meydana geliyor. Vücut ağırlığının yüzde 40'ı kaybedildiğinde ise yaşam tehlikeye giriyor.

✓ **Kaslar:** Vücudun protein birikimi kullanıldığı dönemlerde, kaslarda erime görülürken, açlığın uzun sürmesi durumunda kalıcı doku kayıpları ortaya çıkıyor.

✓ **Beyin ve Sinirler:** Beyin dokusunda küçülme. Başlangıçta, beyinde ödem (su) toplanması olduğunda, küçülmenin farkına varılmazken, omirilikte incelme ve doku bozukluğu, sinir uçlarında iltihaplanma meydana geliyor.

✓ **Deri ve Saç:** Deride incelme, kuruma, pul pul dökülme ve elastikiye kaybı meydana gelirken, soğuk ve sıcak temasa duyarlılık azalıp, kıllar dökülüyor.

✓ **Gözler:** Gözlerde canlılık kayolup, bakışlara anlamsızlık geliyor.

✓ **Kan:** Toplam kan kaybı azalıp, kansızlık meydana geliyor.

✓ **Sinir Sistemi:** Mide-bağırsak dokusunda incelme ve bozuklukların yanı sıra iştah azalması ve ileriki dönemlerde ishal görülüyor.

✓ **Kalp-Damar Sistemi:** Kalp dokusunda küçülme, nabızda azalma, tansiyonda düşmenin yanısıra kan dolaşımı yetersizliği nedeniyle baş dönmesi oluyor.

Süresiz eylemde açlıktan dolayı el-ayakta uyuşma ve soğuma, idrardan kan akması, kulaklarda uğultu, mide bulantısı, kusma, başdönmesi, göz kararması gibi rahatsızlıklar görülür. ★★★

Tüm Haziran şehitlerini saygıyla anıyoruz

İHSAN YILMAZ

HALİL ULUĞ

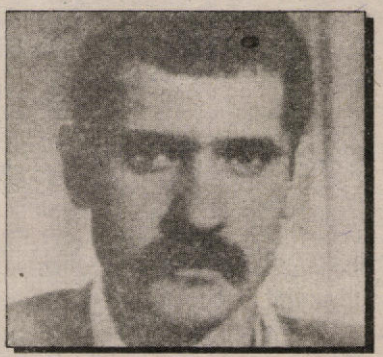

İHSAN ÖZSOYLU

KAVGALARI KAVGAMIZDIR!

CHE'nin oğulları ormanlarda HAYKIRDI!..

HAYDAR ÇELENK

Geleneksel olarak her iki yılda bir 24-27 Mayıs tarihleri arasında Alman Sosyalist İşçi Gençlik (SDAJ) tarafından düzenlenen "Gençlik Kampı" bu yıl da birçok yabancı ülke gençlik örgütünün katılımıyla Almanya'nın Bottrop kentinin ormanlarında yapıldı. Üç günlüğüne ormanları işgal eden gençlik, çeşitli etkinlikler ve eğlenceler düzenleyerek az da olsa o günde devrimin sevdasını yaşamaktaydılar. Bu kamp yaşamında birçok eğlence programı ile çeşitli konular üzerine toplantılar düzenleyen SDAJ uluslararası alanda dayanışmanın Küba ve Kürdistan olarak yapmış olduğu toplantılar önem taşımaktaydı. SDAJ gençliği toplantıları kaçırmamak için, o çadırdan o çadıra giderek büyük bir dikkatle dinlediler.

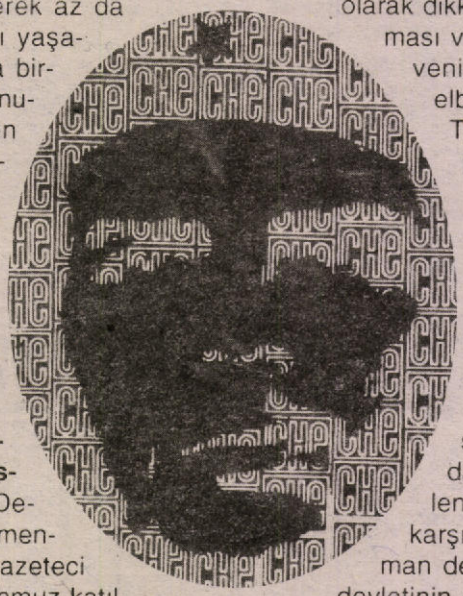

Gençlik Kampı'na yabancı davetliler arasında Küba'dan **Komünist Gençlik**, Kürdistan'dan **Yekitiya Ciwanen Komünist â Kurdistan** (YCKK)'yi temsilen Hüseyin Demir) ve Sürgünde Kürdistan Parlamentosu'ndan Mahmut Kılıç, ayrıca gazeteci olarak Horst Gobrecth ve Abu Şehmuz katıldılar. YCKK temsilcisi, Kürdistan'daki gençliğin durumunu anlatarak Kürdistan Komünist Gençliği ile SDAJ'ı dayanışmaya çağırdı. YCKK temsilcisi ayrıca; Almanya'daki gençliğe yönelik çeşitli projelerin geliştirilmesi ve Kürdistan gençliğinin dergisi olan Rêheval'e destek verilmesini belirterek, ortak mücadele zeminlerinin güçlendirilmesini dile getirdi. Alanda YCKK'yi tanıtan Almanca bildiriler dağıtılarak, Alman yoldaşların YCKK'yi öğrenmelerine ve ilerde yayın faaliyetiyle; **"SDAJ'culara, YCKK tanıtılmalıdır"** denildi.

Daha sonra Kürdistan temalı toplantıya, katılımcılar Kürdistan üzerindeki baskıların yanısıra Kürt halkının genel durumunun üzerinde durdular. Ve sosyalist Alman gençliğinin Kürt halkıyla dayanışmasının önem ve anlamına değinilerek, Kürt halkının uluslararası dayanışmaya şu günde daha çok ihtiyacının olduğunu belirttiler.

Sürgünde Kürdistan Parlamentosu adına konuşan Mahmut Kılıç yaptığı kısa değerlendirmeden sonra, Kürdistan'da yaşanan baskılara dikkat çekti. Gazeteci Horst Gobrecth ise; geçtiğimiz yıl Newroz delegesi olarak Kürdistan'a gittiklerini ve "Benim ilk olarak dikkatimi çeken her alana camii yapılması ve ayrıca her tepeye Atatürk'ün şovenist sloganlarının yazılmasıydı. Bu elbette; o ülkede sadece ve sadece Türk vardır, diğer ulus ve azınlıkların olmadığını ifade etmektedir. Eğer Türk devleti demokratikleşmeden söz edecekse ilk önce Kürt ulusunun ve diğer azınlıkların varolduğunu kabül etmelidir" dedi. Almanya'nın Kürtler'e karşı uyguladığı kriminaliz etme politikasına da değinen Gobrecth, "Federal Almanya'nın Türkiye'ye silah sevkiyatı hızlı bir şekilde yıldan yıla artmaktadır. Tüm bu verilen silahlar Kürdistan'da Kürt halkına karşı kirli savaşta kullanılmaktadır. Alman devleti bununla yetinmeyerek, Türk devletinin polis ve askeri personelini yoğun biçimde Almanya'da eğitmektedir" diyen Gobrecth, "SDAJ'tu Kürdistan komünist gençliği ile dayanışma içerisinde olmalıdır" dedi.

Ardından gazeteci Abu Şehmuz, Kürt halkının içerisinde bulunduğu zor şartları ve koşulları anlatan geniş bir bilgilendirme yaparak, "Halkımızın ve mücadelemizin yabancı dostlardan destek beklediği ve bu anlamda Kürdistan'da süren vahşetin uluslararası alanda teşhir edilmesi için, herkesin bir şeyler yapması gerekir. Dolayısıyla Alman sosyalist gençliği bu alanda dayanışmaya girmelidir" dedi. Gazeteci Abu Şehmuz'un konuşmasından sonra türküler söyleyip, halaylar çeken gençlik kitlesi kampı noktaladı.

"Yığınların mücadelesi sırasında yanlışlıklardan kaçınılması olanaksızdır. Sosyalistler, bu yanlışlıkları gördükten sonra halka da gösterirler ve düzeltilmesi için çalışırlar. Ve, bu arada, bir yandan da, yığınların yanından kalkarak, bilinçliliğin kendiliğindenliğe üstün gelmesini sağlamak için uğraşırlar."

LENİN

MARKSİZM LENİNİZM öğreniyoruz (6)

● GELİŞİM VE DEĞİŞİM

Felsefenin yol ayrımına geldiği konulardan biri de, gelişim ve değişimin nasıl olduğu konusu oldu. Evrende her şeyin geliştiği, değişim halinde olduğu bir gerçekti; peki bu nasıl bir seyir izliyordu, bunun yasaları var mıydı?...

Bu soruya da iki temel yanıt geldi: Bir yanıta göre, gelişim sayısal ve boyutsal artıştan ibaretti. Bunlara göre, gelişim ve değişim basit bir daire halinde gerçekleşiyordu; tarih, tekrarlar yığınıydı... Bu yanıtı getirenlere, 'metafizikçiler' denildi. Diğer bir yanıt ise, gelişim ve değişimin sürekli ve sonsuz olduğunu, gelişimin basit bir daire halinde değil, helezonik (sarmal) bir şema gibi ilerlediğini söylüyordu. Bu gruba göre; gelişim, bir tekrar değildi; herşey, sürekli ve sonsuz bir şekilde gelişerek, bir üst biçime dönüşüyordu. Bunlara da, "*diyalektikçiler* " denildi. Böylece, felsefi akımlar, madde ve düşünce konusundan başka, bu kez de gelişim/değişim konusunda yine iki temel kampa ayrıldılar; bir yanda metafizik, diğer yanda diyalektik.

Peki bu bölünme ile önceki bölünme örtüşüyor muydu? Yani idealistler metafizik, materyalistler ise diyalektik bakışı mı savunuyorlardı? Elbette değil. Gelişim ve değişim konusundaki bakış farklılıkları ile felsefenin ilk sorusuna verilen yanıttaki bölünme, tam olarak örtüşmüyordu. Her idealist metafizikçi, her materyalist de diyalektikçi değildi. Şöyle bir tablo çıkmıştı:

A) Diyalektik materyalistler,
B) Diyalektik idealistler,
C) Metafizik materyalistler,
D) Metafizik idealistler...

Örneğin Hegel gelişim ve değişim konusunda diyalektik ber düşünceye sahipken, madde ve düşünce konusunda idealistti. L.Fourbach, felsefenin ilk sorusuna "aslolan maddedir" yanıtıyla materyalizmi savunurken, gelişme konusunda metafizik bir düşünceye sahipti. Aqinolu Thomas ise, metafizik idealistlerin önde gelen filozofudur. Diyalektik materyalizmin kuramcıları ise, bilindiği gibi, Marx, Engeles ve Lenin'dir.

Marxizm'in kaynakları konusuna değinmiştik: Marx, Hegel'in materyalizmi reddeden diyalektik yöntemini, materyalizmle olan gerçek bağlarını kurarak, "başaşağı durum"a son vermişti.

Diyalektiğin babası olarak bilinen Hegel'in bu bakış açısını bir üst boyutta yeniden üretmişti. Böylece, Marx ile birlikte diyalektik, gelişme ve değişmenin yasalarını ortaya çıkaran bir bütünlüğe kavuşmuştu. Şüphesiz bu gelişme, daha sonraki katkı ve çabalarla da zenginleşmişti.

● DİYALEKTİĞİN YASALARI

1-Nicelikten niteliğe geçiş yasası:

Bu, diyalektiğin biçim yasasıdır. Daha geniş bir anlatımla; nicel birikimler sonucunda, ani bir sıçramayla niteliğe geçiş ve oradan da yeni nicel birikimlerin devamı yasası olarak da bilinir.

Bu yasa, gelişme ve değişmenin biçimini, nicel birikimlerin belli bir doyum noktasına ulaşmasıyla ve bir sıçrayışla, yeni bir niteliğe geçiş şeklinde olduğunu ortaya koymaktadır. En bilinen örnek, su birikitirilen ısının belli bir dereceye gelmesi ile yeni bir nitelik (buhar) halini alır. Su, bu

duruma, nicel birikimin (ısının artamasının) belli bir anından sonra, ani bir sıçramayla (kaynama) ulaşır. Şimdi de, bu yasada bahsi geçen üç kavram (nicelik, nitelik ve sıçrama) üzerinde durmaya çalışalım:

■ **Nicelik:** Bir nesnedeki, sayılabilir ve ölçülebilir özelliklerin tümüne, "nicelik" denir.

■ **Nitelik:** Bir nesneyi, o nesne yapan özelliklerin tümüdür.

■ **Sıçrama:** Nitelikten yeni bir niteliğe geçiş anıdır.

Bu tariflerden sonra, nicelik ve nitelik konusunu biraz daha açalım. Bir masa örneğiyle, konuyu somutlaştıralım. Bir masanın nicelikleri nelerdir? Sayılabilir ve ölçülebilir özellikleri; yani dört ayaklı olması, belli bir hacim ve ağırlıkta ağaç ya da çelikten oluşması, şu kadar çekmecesi, bu kadar bölümleri vb. olmasıdır. Masanın niteliği ise, masayı masa yapan özellikleridir; yani üzerinde yazı yazmaya, evrak koymaya ya da yemek yemeye yarayan özelliğidir.

Nicelik ve nitelik kavramlarını, statik olarak düşünmemek gerek. Bunlar göreceli kavramlardır. Bir duruma göre nitelik sayılan şey, bir başka durumda nicelik olabilmektedir. Örneğin, bir evin odasını belli bir nitelik saydığımızda, masa, o niteliğin nicel yanlarından biridir artık...

Yeniden yasaya dönecek olursak; diyalektiğin bu yasası, gelişim ve değişimin tek düze olmadığını anlatması bakımından önemlidir. Bu, toplumsal gelişmenin şeklini anlamak ve kavramak açısından oldukça önemlidir. Bu yasa gösteriyor ki, doğada olduğu gibi, toplum yaşamından da gelişme, nicel birikimlerin çoğalması sonucu ani bir sıçramanın (toplumsal yaşam bakımından, devrimlerin) gerçekleşmesi ve yeni bir niteliğin ortaya çıkması; hemen akabinde nicel birikimlerin yeniden devreye girmesi şeklinde seyretmektedir.

Demek ki, politika açısından, nicel birikimleri reddetme kadar, yani bir nitelik için gerekli sıçramayı (devrimi) reddetmek de, bilimsel bir yaklaşım değildir.

2- Çelişme yasası:

Bu yasa, gelişim ve değişimin özünü vermesi nedeniyle, diyalektiğin öz yasasıdır. Bu yasa, gelişim ve değişimin, karşıtların çelişmesinden doğduğunu anlatır. Daha iyi kavrayabilmek için, yasanın içerdiği kavramları ve yönlerini ayrı ayrı ele alalım. Öncelikle, çelişme nedir, onu görelim.

● **Çelişme:** Birbirine organik olarak bağlı olan iki karşıtın oluşturduğu bütüne *"çelişme"* denir. Bu tanımda dikkat çekilen nokta, iki karşıtlığın birbirine organik olarak bağlı olmasıdır. Örneğin, bir merkebin sırtına konmuş bir tarak da (merkep ve tarak!) karşıtlıktır fakat bu bütün, (ya da durum) bir çelişme oluşturmaz, çünkü organik bir bağlılık sözkonusu değildir.

Evrende her bütün, organik olarak birbirine bağlı iki karşıttan oluşur. Öyleyse şu sonucu çıkarmak gerekir: Çelişme, evrenseldir. Buna bir dizi örnek verebilir, her alanda bu gözlemlenebilir. Fizikte pozitif ve negatif kutuplar; kimyada elektron ve proton; doğada ölüm ve yaşam; matematikte sonlu mekanikte etki-tepki; felsefede madde ve düşünce...

Burada, 'Çelişmenin özgüllüğü' diye bir mini alt başlık da açmak gerekiyor. Çelişmenin özgüllüğü kavramıyla anlatılmak istenen, uzlaşır çelişkilerin uzlaşır yoldan, uzlaşmaz çelişkilerin uzlaşmaz yoldan çözülmesi gerçeğidir. Örneğin, halk güçleri arasındaki çelişkiler (işçilerle diğer emekçiler) ulaşır yoldan çözülürken, burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki uzlaşmaz çelişki, değişmenin doğal ritminin bozulması anlamına gelir.

Bu ara nottan sonra, şu toparlanmayı yapmak gerekir: Evrende her bütün, birbirinden organik olarak bağlı iki karşıttan oluşur. Bu karşıtlar, aynı anda, hem birarada bulunurlar, hem de savaşım halindedirler. Bu savaşımdan hareket doğar.

Görüldüğü gibi, 'Hareket' kavramının tanımı da bu toparlama içinden çıkmaktadır. Tanımı daha da kısaltabiliriz: Hareket; maddenin varoluş biçimidir. Hareketsiz madde, maddesiz hareket olamaz.

Diyalektiğin bu öz yasası, bir çok alt başlığı gerekli kılmaktadır. Bunlardan biri de 'Çelişmenin iki yanı' konusudur. Evet, her çelişmede, iki yan bulunur: Bir yan olumlu, diğer yan olumsuzdur. Yalnız, olumlu ve olumsuz terimlerini, günlük konuşmalardaki anlamıyla değil; felsefi yönleriyle düşünmek gerekiyor. Burada olumlu, statüyü olumlayan; olumsuz ise, statü olumsuzlayan, aşmak isteyen anlamındadır.

Yani her çelişmenin, bir olumlu/tutucu yanı, bir de olumsuz/yıkıcı, geliştirici yanı bulunmaktadır. Örneğin kapitalizmin aşılması gerekliliğinin doğduğu günlerden itibaren, bu çelişmenin olumlu/tutucu yanını burjuvazi, olumsuz/yıkıcı ve geliştirici yanını ise işçi sınıfı temsil etmektedir.

● **Temel çelişme:** Sistemin başından sonuna kadar var olan; sistemin temelinin oluşturan; sisteme damgasını vuran ve onun niteliğini belirleyen çelişme, temel çelişmedir.

● **Baş çelişme:** Temel çelişmeye giderken öne çıkan çelşmedir.

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi, temel çelişme temel görevler, baş çelişme ise başat görevler yükler aydınlara ve kadrolara. Toplumsal mücadelelerden bir baş çelişme aşıldıktan çelşmelerin ortaya çıktığı da görülür.

● **Çelişmenin 5 evresi:** Her çelişmenin; özdeşlik, ayrışma, karşıtlık, savaşım ve antogonizma

(uzlaşmazlık) evreleri yaşanmaktadır. Örneğin, kapitalizmin ilk çıkışında, bir özdeşlik evresi yaşandığı görülür; bu, toplumun gelişiminin en verimli dönemidir. Bir dönem sonra, sözkonusu çelişmede (kapitalizmde) ayrışma evresi gözlemlenir. Zamanla, yani süreç ilerledikçe, ayrışmanın karşıtlığa (temel karşıt sınıfların sahnede yerlerini almasına) rastlanır. Savaşım evresi başlamıştır artık ve nihayet, sözkonusu çelişmenin aşılması zorunluluğu döneminde, gidebilmenin yolu, o çelişmeyi aşmakla mümkündür ve uzlaşma imkansızdır.

Hemen belirtmek gerekir ki, antogonizma, sadece toplum yaşamına ilişkindir. Doğanın gelişim ve değişiminde, antogonizma görülmez.

3- İnkarın İnkarı Yasası:

İnkarın inkarı (yadsımanın yadsıması) olarak bilinen bu yasa, olumsuzlamanın olumsuzlanması olarak da adlandırılır. Günlük deyişle, bu yasaya **"Eden bulur yasası"** demek de mümkündür. Mümkündür; çünkü bu yasa, gelişim ve değişmenin bir önceki sürecini aşan her an'ın, hemen sonra, ortaya çıkması sağlanmış bir başka bir süreç tarafından da aşılacağını anlatmaktadır.

Bu yasa, *gelişim ve değişimin işleyişini, yani mekanizmasını anlatır. Bu nedenle* **'Diyalektiğin işleyiş yasası'** *denir. Bu yasa, gelişim ve değişimin tez, anti-tez ve sentez (sav, karşı sav ve bireşim) ilişkisi içinde gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Bir buğday tanesinin geçirdiği değişimi ele alırsak; tohum halindeki buğday, kendisinden filizlenen buğday filizi bitkisi tarafından "inkar edilir". Ancak, o da bir süreç içinde, başak haline geliş olgusu ile* **"inkar"** *edilir. Görüldüğü gibi, bir tohumdan yeni buğday tanelerenin (başak) oluşumunu belli bir süreç olark çerçevelendirdiğimizde, gelişim ve değişim, olumsuzlanması biçiminde gerçekleşmektedir. Tabii, bu çerçevenin çıtalarını her genişlettiğimizde, aynı sürecin bir başka görüntüde devan ettiğini görürüz.* **(İzah için yapılan örneklemelerin 'mekanik' sıralaması, yaşamın kendisinde içiçe ve süreğendir; her örneklemenin yaratacağı donukluk ya statik görüntü, gerçek olguda yoktur; buna özellikle felsefe bahsinde dikkat çekmek gerekiyor.)**

LENİN diyor ki;

"Dinin insanlık üstündeki baskısı, sadece, toplum içindeki ekonomik baskının bir ürünü ve yansımasıdır. Bunu unutmak, burjuva dar kafalılığıdır. Kapitalizmin karanlık kuvvetlerine karşı yürüttüğü mücadele sırasında aydınlanmayan proletaryayı, hiçbir broşürle, hiçbir propaganda ile aydınlatamazsınız..."

Aynı örnekten devam edecek olursak: Tohumu tez, filizlenmiş durumu antitez olarak niteleyebiliriz. Sonuçta, başak, bir sentez olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada dikkat edilecek nokta sentez'in tez ya da antitez'in basit bir tekrarı olmadığı noktasıdır; sentez daima tez ve anti-tez'den birşeyler alır ve üst bir noktada yeni bir "şey" durumuna yükselir. O, kimi yanlarıyla biraz tez, biraz anti tez gibidir ve/fakat asıl olarak, o artık yeni bir şey'dir. Değişik bir örnekleme olarak, anne, baba ve çocuk olğusunda da benzer şeyler söylenebilir; Bir sentez olan çocuk, üst evrede yeni bir "şey"dir.

● DİYALEKTİĞİN TEMEL ÖNERMESİ

"Her şey, birbirine bağlıdır"... Bu kısa fakat önemli cümle, Diyalektiğin temel önermesi durumundadır. Her ne kadar Stalin bunu diyalektiğin dördüncü yasası olarak nitelemişsede, uluslararası marksist hareketin felsefe dalındaki uzmanları, zamanla, bunun bir yasa olarak değil; temel bir nerme olarak ele alınmasını daha doğru bulmuşlardır.

Çünkü her yeni buluş, özellikle bilimde durmayan her gelişme, bunu doğrulamakla kalmıyor; temel bir nerme olarak ele alınmasını daha doğru bulmuşlardır.

Çünkü her yeni buluş, özellikle bilimde durmayan her gelişme, bunu doğrulamakla kalmıyor; yeni **"bağıntı"** konuları da ortaya çıkarıyor. Bu nedenle, **"Temel önerme"** olarak ifadelendirilmeye başlanmıştır.

Diyalektiğin **"Her şey birbirine bağlıdır"** temel önermesi, gelişim ve değişim içinde olguların, gelişim ve değişim evrelerinin, birbirleriyle ilintili olduğunu; metafiziğin yaklaşımının tersine, gelişim halkalarının bir önceki veya sonrakinden kopuk olmadığını anlatmaktadır.

Doğa, toplum ve insan yaşamındaki hiç bir "şey", hem kendi gelişim evresinin gelişim süreçlerinden, hem de bir başka "şey"den ve onun gelişim süreçlerinden yalıtık değildir.

Temel önerme esas olarak bunu ortaya koymaktadır ve her alandaki her kıpırtıdan sayısız örnekleme yapılabilir.

■ Üretim

Yaşamın temel uğraşı, insanın üretimde bulunmasıdır. İnsanlar, yaşayabilmek için yemeye, içmeye ve barınmaya ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaçları karşılamak için, üretim yaparlar. Peki "ihtiyaç" nedir?...

İhtiyaç, insanların yaşayabilmeleri için gerekli olan "herşey"dir. Tanımdan da anlaşılabi-

leceği gibi ihtiyaç, görece bir kavramdır; yalnız çağa göre değil, insanların konumuna göre de farklılıklar gösterir. Bu konuda belli başlı ayrım, ancak aşağıdaki temel kategoriler içinde yapılabilir.

İhtiyaç kavramını, iki ana bölüme ayırabiliriz;

1- Zorunlu ihtiyaçlar,
2- Zorunlu olmayan ihtiyaçlar.

İnsanların yaşayabilmesi için barınmaya, yemeye ve içmeye ihtiyaçları olduğunu belirtmiştik. İşte bunları gidermeye dönük ihtiyaçlara, **'zorunlu ihtiyaçlar'** diyoruz. Moda, entellektüel faaliyetler, makyaj, seyahat... gibi ihtiyaçları ise, **'zorunlu olmayan ihtiyaçlar'** olarak adlandırıyoruz. Burada dikkat edilmesi gereken, bu ayrımı, **"İnsanların yaşayabilmesi"** kıstasına göre yapıyor oluşumuzdur. Yani barınma, ısınma, giyim, gıda gibi şeyler dışındakileri gereksiz olarak nitelendirmiyoruz.

İhtiyaç konusunu, dolayım farklılığıyla da ayrı bir kümelendirmeye tabi tutmak mümkündür. Bu açıdan bakıldığında, yine ihtiyacı ikiye ayırıyoruz:

1- Dolaysız ihtiyaçlar,
2- Dolaylı ihtiyaçlar.

Ancak bu kategoride, ihtiyaç, bir ürün yada 'şey' değil; üretim faaliyetidir. Biraz daha açalım:

İnsanın kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere giriştiği üretim, dolaysız ihtiyaçtır. Örneğin bir ayakkabıcının yaptığı "iş", kendisinin dolaysız ihtiyacıdır. İnsanın başkalarından aldığı yararlar ya da üretim faaliyetleri ise, dolaylı ihtiyaç olarak tanımlanıyor. Bir ayakkabıcının kendi işi, kendisi için dolaysız bir ihtiyaç iken (çünkü zorunlu olan ve olmayan tüm ihtiyaçlarını bu işle karşılayabilecektir), bir marangoz için ayakkabıcının yaptığı işten dolaylı olarak (kendi işi karşılığındaki gelirle diyelim) yararlanabilecektir. Yani

LENİN diyor ki;

"Sınıf mücadelesini kabül edenlerin şunu da kabül etmeleri gerekir: Burjuva cumhuriyetinde, 'özgürlükler' ve 'eşitlikler', mal sahiplerinin eşitlik ve özgürlüğünden, kapitalin eşitlik ve özgürlüğünden başka bir şey değildir. Ve hiç bir zaman başka bir şey olmamıştır..."

ayakkabıcı olmasa da marangoz işini yapabilir...

Artık temel konumuza, yani insanlığın temel uğraşı olan üretim konusuna dönebiliriz.

Nedir üretim?

İnsanın, alet kullanarak doğa üzerinde giriştiği bilinçli faaliyetlere **"üretim"** diyoruz. Daha özlü bir ifade ile, üretim; doğayı değiştirme faaliyetleridir. Niçin 'doğa' vurgulanıyor; çünkü hangi üretime bakarsanız bakın, dolaylı ya da dolaysız olarak doğanın yabanıl halinin değiştirilmesi işlemini göreceksiniz. Her üretimde ya doğadan bir şeyler alınıp işlenmekte, ya da bir şeyler alınmaksızın doğa üzerinde ki üretimle doğanın çehresi değiştirilmekte. Doğa ile ilintili olmayan tek bir üretim göstermek mümkün değildir. **(Tabii bu gerçeği, kapitalizmin doğayı mahvetmesi ile karıştırmamak gerekir. İnsanlar, doğayı dönüştürürken, yani insanlık kültürünü oluştururken, onu mahvetmek zorunda değillerdir; üretim olayının kendisi, böyle bir şeyin zorunda değildir; üretim olayının kendisi; böyle bir şeyi zorunlu kılmaz. Doğanın mahvı üretim sonucuyla değil; üretimin insanlık için yapılmamasıyla ilintilidir.)**

Üretim için 3 öğe gereklidir:
1- İnsan,
2- Üretim araçları,
3- İnsanın, üretim için, bilgi ve becerisi.

Üretim araçlarını iki kategoriye ayırıyoruz: İş aletleri ve iş nesneleri. İş nesnelerindeki kasıt, üzerinde iş yapılacak, çoğaltılacak ya da dönüştürülecek nesnedir. İş aleti ise, adı üzerinde, bunu işlemeye yarar alettir.

(İş aletlerine 'avadanlık' diyenler de var.) Örneğin bant usûlü bir fabrikada, akan bant ve/veya bant üstünde (diyelim) tıpalanmayı bekleyen şişeler, iş nesnesidir. İşçinin, tıpa için kullandığı makina ya da alet ise, iş aleti.

Üretim için gerekli 3 öğenin toplamına, **"üretim güçleri"** (veya üretimci güçler) diyoruz.

Üretim güçlerinin gelişiminde, başı üretim araçları çeker: Üretim araçlarının gelişimi, diğer öğeleri de, yani topyekün üretim güçlerini geliştirir. Bir fabrikada yeni teknoloji ile yeni bir makina sisteminin geliştirildiğini varsayalım; bu üretim yapan insanın bilgi ve becerisini geliştirmeyi zorunlu kılacak, giderek hem çalışan insanın, hem de diğer insanların (üretimde girilen yenileşme ve artışın insanlara yansımasıyla) gelişimine ivme katabilecektir.

Bir üretim esnasında, insanların kendi iradelerinden bağımsız olarak başkalırı ile girdikleri ilişkilere, **"üretim ilişkileri"** diyoruz. Üretim ilişkilerinin temelini, mülkiyet ilişkileri oluşturur. Yani mülkiyet ilişkilerinin (üretmi araçları üzerindeki mülk edinme şeklinin) niteliği, üretim ilişkilerinin niteliğini de belirler.

Üretici güçlere üretim ilişkilerinin birliği, bize üretim biçimini verir.Üretim biçimi, Ekonomi terimiyle de anılır.

SÜRECEK

Öğrenci eylemleri ve TÜSİAD

Üniversite gençliği ya da genel bir adlandırmayla öğrenci gençlik; 12 Eylül darbesinden sonra olan suskunluğunu 19 Aralık'ta başlayan açlık grevlerinde ve bunu takiben öğrenci eylemleriyle bozdu. Yıldız Teknik Üniversitesi'ndeki (Y.T.Ü.) bir grup devrimci demokrat öğrenci çevresinde başlatılan ve diğer öğrenci çevreleri tarafından desteklenen açlık grevi 19 Aralık'ta başlamıştı. Bu açlık grevinde "paralı eğitime hayır", "eğitimde özelleştirme durdurulsun" gibi haklı ve meşru istekler talep edildi. Açlık grevi boyunca bir çok sivil-resmi faşist güçler tarafından baskı altında tutulan öğrenciler kararlılıklarını gösterdiler, yılmadılar ve bunun sonucunda "ektikleri eylemi biçmeye başladılar." 4-5 Şubat'ta Taksim ve Kızılay'da yapılan öğrenci eylemleri, öğrenci hareketi bakımından bir dönüm ve yeniden toparlanma noktasıydı. Özellikle 4 Şubat 1977'nin 1 Mayıs'ından bu yana girilemeyen Taksim Meydanı'na girilmesi öğrenci genelinde azmin ve kararlığın göstergesi oldu.

4-5 Şubat eylemlerinden sonra gerçekleştirilen Beyazıt ve DTCF işgalleri öğrenci gençliği ülke gündemine oturmuş, bu yönde olumlu-olumsuz sonuçlar almışlardır. DTCF işgalinden sonra bir sessizliğe bürünen öğrenci gençlik, yeni öğretim yılında eylemlerini devam ettirmeli, bu eylemleri yeni öğrenci kitlesine ulaştırmalıdır.

Yalnız öğrenci gençlik talepleri arasına "herkese anadilde eğitim hakkı" talebinde alınmalıdır. Öğrenci gençliğin kazanacağı bir zafer; Türk ve Kürt öğrenci gençliğin birleşik mücadelesinin eylemlerinin ürünü olacaktır. Öğrenci gençlik bu duyarlığını yalnızca eğitim sorununda değil Güney Kore ve Fransa gençliği gibi toplumsal sorunlarda da göstermelidir. Ülke gündemine giderek ağırlığını koyan öğrenci gençlik artık yolun sonuna gelmiştir. Bundan sonra öğrenci gençlik için geri dönüş yoktur. Geri dönecek olanlar ise kaybedeceklerdir. Yükselen toplumsal muhalefetin önemli bir bölümünü öğrenci gençlik oluşturmaktadır. Bunu 18 Nisan'daki işçi-memur eylemlerinde gördük ve görmemiz gerekiyor. Söylediğimiz gibi öğrenci gençlik şu veya bu şekilde zafere ulaşacaktır. Geriye kalan tek bir cümle vardır. "Zafer o, zaman mücadele veren öğrencinin olacak"

Geçtiğimiz günlerde 'Eğitim Şurası' adı altında üç değişik eğitim kurumu toplandı. Bunları MEB, üniversite gençliği, öğrenci gençlik ve Eğitim-Sen yaptı.

MEB tarafından 13-17 Mayıs'ta Ankara'da yapılan

toplantıya TÜSİAD'ında katılacağı söylenmişti. Şunu sormak gerekiyor: Eğitim sorunlarını, eğitimin temel öğeleri olan öğretmenler, öğretim görevlileri, araştırmacılar, 50 kişilik sınıflarda okuyan öğrenciler mi çözer yoksa eğitimle ilgisi olmayan TÜSİAD mı çözer? Yapılan bu şûranın öncekiler gibi eğitim sorunlarına çözüm getirmeyeceği/getiremeyeceği yaşanan somut pratiklerden ders alınarak öğrenilmelidir. Bir öğrenci olarak süreci gözönünde bulundurduğumda, TÜSİAD destekli bir şûranın sorunlarımızı çözmekten ziyade, katbe kat arttıracağını söylüyorum. MEB şurası sona erdi. Kararlar tam bir acı reçeteydi. Alınan kararlar arasında eğitimde özelleştirilme hızlandırılacak, tüm okullar paralı hale getirilecek vs. gibi emekçi halkın çocuklarına düşman kararlar alındı.

İstanbul'dan Teslim TOPRAK

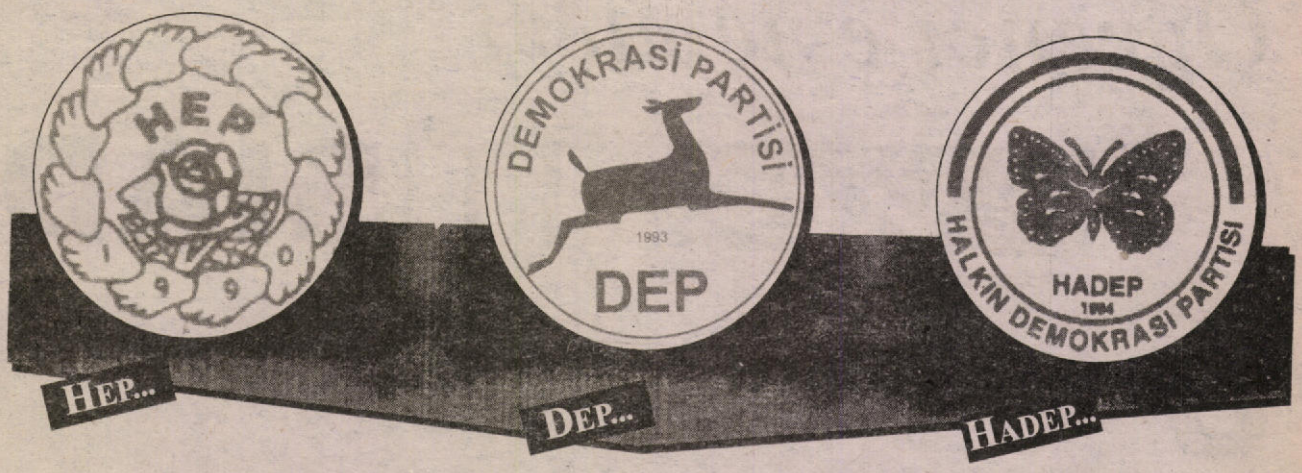

KURULTAY'a DOĞRU

■ **MAHMUT KOVAN**

Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) 2. Olağan Kurultayı kapıya dayandı. Bu kurultayda parti kimliğiyle ilgili tartışmaların yoğun yaşanacağına ilişkin kimi ip uçları da görülmeye başlandı. Tartışmalar HEP (Halkın Emek Partisi) sürecinden HADEP sürecine kadar bazen şiddetli ve bazen de hafif tarzda bugüne kadar devam etti. Henüz kesin noktalar konulmuş değil, biz de kesin noktalar koymak niyetinde değiliz. Ancak konunun iyi anlaşılabilmesi için süreci biraz başa alarak ifade etmekte yarar var. Nasıl bir süreç sonunda ve ne tür çalışmalar sonucunda HADEP'e varıldı. Süreci ana vurgularıyla ve eksiksiz verebilmek için HADEP öncesini değerlendirmek kaçınılmazdır.

12 Eylül askeri rejiminin halkımız üzerindeki terörü, Kürt olmanın suç(!) olduğunu bir kere daha toplum bilincine çıkarmıştı. Siyasi örgütlenmelerin merkeze alındığı bir baskı; terör ve şiddet politikası tüm toplum katmanlarını ve örgütlenmeleri olan sendikalar, siyasi partiler, dernekler, tüm ilericileri kapsayacak tarzda uygulanıyordu. Siyasi tutsakların bulunduğu cezaevleri olmak üzere, halkımıza dayatılan imha politikaları kitle bilincinde izler bırakmıştı. Bu politikalara yönelik karşı öfke toplumda derinden derine gelişiyordu.

Seksenli yılların ortalarından sonra başta Botan halkı olmak üzere azımsanmayacak bir kitle ulusal mücadeleye katıldı/veya destekledi. Bu süreçte serhildanlar gelişerek ulusal bilinçlenmeyi derinleştirdi. Halkımızın ayağa kalkışı güçlenerek çok boyutlu politika yapma olanaklarını ve zeminini olgunlaştırdı.

Şiddet politikalarıyla sorunu çözeceğini zanneden mevcut sistem yeni gelişmeler karşısında zora dayalı şiddet politikalarını derinleştirerek; OHAL Bölge Valiliği, Köy Koruculuğu, Özel Tim, Özel Kolordu gibi yeni uygulamaları devreye soktu. Kitle muhalefeti karşısında bunların yetmediğini görünce bir yandan şiddetin dozunu bir yandan da gelişen kitle muhalefetinin başka kanallara yönlendirmenin yol ve yöntemini geliştirdi.

Bu süreçte Fransa'da düzenlenen Kürt Konferansı'na katılan 6 SHP'li milletvekilinin Kürt Konferansı'na katılmaları gerekçe yapılarak partileri olan SHP'den ihraç edilmeleri sürece yeni boyut kazandırdı. Bunların ihracıyla başlayan dönemde HEP kuruldu. Kürt dinamiğinin HEP'te güçlenmesiyle birlikte şaibeli bazı insanlar HEP'ten ayrılmak durumunda kaldılar. Böylece HEP Kürt dinamiğinin etkin olduğu bir parti kimliği kazandı. Devlet, Fehmi Işıklar gibi isimlerle halkın coşkulu kitle muhalefetinin önünü alamayacağını anlayınca HEP'i hem içerden hem de dışardan kuşatma altına aldı. İçerdeki kuşatma çerçevesinde HEP kurultayı bilinçlice yaptırılmayarak, 1991 genel seçimlerine tek başına girmesi engellendi. Böylece HEP'i SHP'ye bağlama projeleri geliştirildi. SHP-HEP ittifakı gerçekteştirilerek 1991 genel seçimlerine gidildi. Bununla HEP yutturulmak istendi.

Bu süreçte SHP-HEP itifakına ilişkin iç ve dış eleştiriler etkili olamadı. Seçimlerde oynanan oyun, Kürt politikalarınca HEP daha da küçülmüş olarak asıl kimliğine dönüş yaptı. Bu süreçte HEP'teki kimi güçler seçim ittifakına karşı çıkarak seçimler sırasında partiden ayrılmışlardı. Bu dönemde HEP daha da küçülmesine rağmen kitle tabanı daraldığı halde varolan kadrosuyla, tabanıyla yine de coşkuluydu. Bu coşku Türk devletini ürkütmekteydi. Türk devletinin HEP'e saldırıları, niteliği açısından bir dönüm noktasını teşkil ediyordu. HEP Türkiye'nin ve Hizbullah'ın saldırılarında 50'ye yakın yöneticisini yitirdi. HEP'le ilişki içindeki her insan; fişlendi, gözaltına alındı, işkenceden geçirildi ve bir çoğu tutuklandı. Devletin HEP'e yönelik saldırıları HEP'in kimi yanlış politikaları ile bütünleşince kitle desteği daha da küçüldü.

Devletin HEP'e yönelik saldırıları aleyhinde yürütülen olumsuz kampanyalar, HEP yönetimi ve milletvekillerinin toplum sorunlarıyla ilgili yeterince politika üretememeleri HEP'i tıkanma noktasına getirdi. Bunun sıkıntıları çok ciddi ve köklü yaşandı. Sıkıntıların ve ihtiyaçların sonucu en geniş birlik özlemi devrimci demokratik kamuoyunun bilincine iyice yerleşti.

Bu birlik özlemi hem HEP'li güçlerin hem de HEP dışında kalmış devrimci güçlerin gündemindeydi. I. HEP Kurultayı'ndan önce HEP içinde partinin geleceğine ilişkin tartışmalar vardı. Yalçın Küçük Yeni Ülke gazetesindeki masası etrafında biraraya gelen çeşitli siyasi oluşumlara mensup politikacılar ve aydınlar tarafından yapılan tartışmalarda; HEP'in Kürt-Türk sol çevrelerin biraraya geleceği bir cephe Partisi konumuna yükseltilmesi gerektiğini vurguluyordu. Bu çerçevede herkes HEP'e davet ediliyordu...

Diğer yandan HEP dışında kalan Kürt siyasi çevrelerinin, aydınların başlattıkları partileşme çalışmaları Diyarbakır, İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Van ve Ağrı gibi iller başta olmak üzere yaygınlaşıyordu. Bu çalışmalara katılan siyasi çevre ve aydınlar yasal bir parti ihtiyacının varlığı konusunda kararlıydılar. HEP'in bu boşluğu dolduramadığı, bu boşluğu doldurmak için HEP de dahil tüm güçlerin katılacağı bir ortak cephe Partisi kurmak gerektiği fikri üzerinde birleşiyorlardı. Katılımcılar çoğulcu, demokratik, katılımcı ve kitlesel bir parti anlayışında birleşiyorlardı. Bir süre tartışılan ama sonradan aşılan misyon Partisi mi, Türk demokrasi güçlerine de açık bir Türkiye Partisi mi tartışmaları da Türkiye Partisi şeklinde neticelendi.

Ayrı parti kurma çalışmalarının hız kazandığı bu süreçte PKK tek taraflı olarak ateşkes (Mart 1995) kararı aldı. Bunun ardından da PKK-PSK protokolü imzalandı. Böylece siyasi çevreler arasındaki gergin ilişkiler yerini yumuşamaya bıraktı ve politik ortam hareketlendi. Ortak hareket etmenin zeminleri yine bu süreçte hızlandı.

Ayrı bir parti kurmak isteyen siyasi çevrelerle HEP yönetimi ortak bir parti kurma fikri çerçevesinde bir araya gelerek ortak bir zeminde buluştular. HEP yönetimi bu yöndeki girşimlerini hızlandırarak siyasi çevrelerle, aydınlarla görüşmelerini hızlandırdı. Siyasi çevrelerle yapılan toplantılarda HEP yönetimi:

- Ön koşulsuz, en geniş güçlerle yeni bir parti kurmak istediklerini;
- Teknik nedenlerin yanı sıra bu alanda örgütsüzlüğü göze alamadıklarını, süreci hızlı götürmenin zorunluluk olduğunu;
- Tüm güçlerle birlik yapıp, HEP'in handikaplarını birlikte aşmak istediklerini;
- Birliğin önce Kürt güçleri arasında sağlanması gerektiğini, oluşacak birliğin Türk demokrasi güçleriyle birliğin sağlanmasından yana olduklarını;
- HEP deneyiminden ciddi dersler çıkardıklarını, parti olarak yeni kurulacak olan oluşuma katılıp, onun bileşeni olacaklarını açıkladılar.

Bu dönemde yeni parti kurmak isteyen güçlerin temsilcileriyle HEP heyeti arasında yapılan ortak toplantılarda karşılıklı tartışma ve eleştiriler olumlu bir zeminde gelişince bir mutabakata varıldı. Bu mutabakat uyarınca yeni parti aşağıdaki perspektifler çerçevesinde kuruluş çalışmalarını başlattı:

a) Tüm güçlerin bir parti çatısı altında birleştirilmesi,

b) Öncelikle Kürt siyasi güçlerinin ve aydınlarının birliğinin sağlanması,

c) 94 mali seçimin takvimine uygun olarak kuruluş çalışmalarının hızlandırılması,

d) Türk demokrasi güçleriyle birliğin hedeflenmesi,

e) Türkiye Partisi olarak örgütlenip, çalışma yapılması, iktidar ortağı hatta tek başına iktidar olmanın hedeflenmesi,

f) Sistem dışı ve devletin politikalarından zarar gören tüm kesimlere yönelik bir politika izlenmesi, yani kitlesel bir parti yaratılması,

g) Programın, örgütlenmenin, politikaların ve mücadelenin odağına Kürt sorunun oturtulması,

h) Türk emekçilerinin ekonomik-demokratik hak mücadelesini başarısıyla Kürt sorununun çözümünün doğrudan bağının Türk halkına iyi anlatılması ve devletin kitle desteğinin azaltılması,

ı) Sol yelpazedeki tüm siyasi güçlerin sistemden zarar gören tüm kesitlerin içinde yer alabileceği demokratik, çoğulcu, çağdaş bir parti düzeyinin yaratılması... gibi genel çerçeveler çizildi ve anlayış birliğine varıldı.

DEP (Demokrasi Partisi) bu anlayış çerçevesinde siyasal arenadaki yerini aldı. Düzen ve sistem dışında kalan güçlerin kendisini ifade ettiği bir kitle Partisi niteliğini taşıyan DEP; yarattığı heyecan ve coşkuyla yaptığı çalışmalarla, kapsadığı siyasi güçlerle kısa sürede sistemin kendisine yönelmesine neden oldu. Yakaladığı halkalar bakımından Kürt-Türk halklarının ve emekçilerinin ortak siyasi Partisi olması bakımından önemli avantajlara sahip olan DEP, aynı zamanda Kürt siyasi güçlerinin birliğini sağlaması bakımından dikkatleri üzerine çekti.

Devletin DEP'e saldırıları kuruluş çalışmaları sırasında başlayarak sürecin sonuna kadar devam etti; DEP'le ilişkili her insan fişlendi, yöneticileri 'faili meçhul' cinayetlerle imha edildi. İl, İlçe ve Genel Merkez binaları 'karanlık odaklar'ca kundaklandı veya bombalandı. Milletvekilleri saldırılara maruz kaldı, DEP Milletvekili Mehmet Sincar öldürüldü, DEP Genel Başkanı Hatip Dicle dahil bir çok üst düzey yöneticisi tutuklandı. 1994 yerel seçimlerine DEP'in katılımı açık ve şiddetli baskılarla engellendi. Milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılarak 2 Mart 1994 darbesiyle hapse atılıp "ceza"landırıldılar. Türkiye'de ilk kez bir siyasi parti barış istediği için Anayasa Mahkemesi tarafından hakkında kapatılma istemiyle dava açılarak kapatıldı.

DEP'in kapatılmasının gündeme gelmesiyle birlikte DEP'i oluşturan parti için girişimlerini başlattılar. Bir süre mevcut zemini geçici olarak terkedip etmeme konusunda tereddütler yaşandıktan sonra legal demokratik zemini siyasal çevreler bu süreçte yaşanan kimi sıkıntıların giderilip giderilmeyeceği konusundaki tereddütleri ve yeni yaklaşımları sonucunda yeni parti sürecinde yer almadılar.

DEP'i oluşturan siyasal güçler, aydınlar ve çevrelerin büyük çoğunluğu DEP'in kuruluşu sırasında esas alınan perspektifler baz alınarak, 11 Mayıs 1994'te Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'ni kurdular. HADEP'in kuruluşu sırasında kamuoyuna açıklanan deklarasyonda açıklanan yaklaşım ve görüşler, yeni partiyi oluşturan siyasi çevreler tarafından kabul gördü. Bu metinde "Kürt-Türk halklarının ortak Partisi", "Türkiye Partisi" şeklinde ifadesini buldu. Ayrıca DEP sürecinde yaşanan kimi yanlış yaklaşımlara, tekrarlanan kimi yanlış uygulamalara işaret edildi, bunların giderilmesi için metin tedbirler içeriğine de sahipti.

HADEP de kendisinden önce kurulan partilerde olduğu gibi devletin saldırılarına, anti-demokratik uygulamalarına maruz kaldı. HADEP döneminde öldürülen parti yöneticisi sayısı 105'e ulaştı, faaliyetleri engellendi, üyeleri gözaltına alındı, işkence gördü, yöneticileri tutuklandı geriye kalanlar hakkında ise sayısız davalar açıldı.

İki yıllık bir zorlu siyasi kavganın sonucunda HADEP 24 Aralık 95 genel seçimlerine Türkiye'deki bir çok sol siyasi çevre ve partiyle seçim ittifakı yaparak katıldı. Aleyhindeki tüm olumsuz koşullara rağmen toplam 4,5 oranında oy ala-

rak meşruyetini pekiştirdi.

HADEP 23 Haziran 1996 tarihinde 2. Olağan Kurultayı'na gidiyor. Yazının girişinde de açıkladığımız gibi kurultay öncesinde belki de sonrasında da devam edecek olan parti kimliğine ve yapısına ilişkin tartışmalar şimdiden başladı.

Parti kimliğini ve yapısını ilk tartışmaya açan Yaşar Kaya ve M. Can Yüce oldular. Yaşar Kaya'nın yurtdışında çıkan Özgür Politika gazetesinin 14. 05. 1996 tarihli sayısında yayınlanan "HADEP Kurultayı" başlıklı makalesi ile M. Can Yüce'nin Özgür Halk dergisinin Mayıs 96 tarihli 65. sayısında yayımlanan "Erken İktidar hastalığı üzerine" başlıklı makalesi arasında içerik bakımından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Sözü edilen iki makalede de; açıklanmaya çalışılan yaklaşım legal-demokratik zeminin kullanılması konusunda bugüne kadar yakalanan cephe nitelikli parti anlayışının aşılması, etkili olan siyasi çevrenin sürece tümüyle hakim olması, yönetimlerin bu çevrenin kadrolarınca götürülmesidir. HADEP'in bir siyasal gücün izdüşümü olabilecek bir parti yapısına dönüştürülmesidir. Diğer siyasi çevrelerin kendilerini siyasal çevre olarak ifade etmekten vazgeçip, kendilerini birey konumuna indirgemeleridir. Bu makalelerde açıklanan ikinci yaklaşım ise Türkiye Partisi yerine Kürt imajlı bir kitle Partisinin esas alınması yaklaşımıdır. Kaya yazısını tespitler bölümünün 2. ve 3. maddelerinde bu görüşlerini şöyle ifade etmektedir.

"2- Geçmişte DEP içinde olduğu gibi "Dikana Heso'da" kalıp sabunuyla kendisini örgüt, parti gösterenlerin bundan vazgeçerek, 'ben yurtseverim, kendi şahsım olarak buradayım, çalışıyorum' demeleridir. Artık bir şeyler kapmaca yok, DEP ve HADEP geçmişte bunu yaşadı. Varolan gelir çalışır, yoksa parsulasyon yok. Bunu da onlara iyi ifade etmek gerek."

"3- (...) Kürt imajlı parti geleneği gittikçe kökleşiyor. Buna dikkat etmek lazım. Artık Kürt kimlikli insanları legal sahadan silip atmak mümkün değil. Devlet de dış etkenlerde böyle bir görüşle uzlaşmak işaretini çoktan dile getirdiler. (...)" Öncelikle Kaya ve Yüce'nin bu görüşleri "kimi" ne kadar bağladığını bilmiyorum, yine de düşüncelerini açıklıkla ifade etme cesaretini göstermeleri sevindiricidir. Bu görüşlerin adresi açık, önümüzdeki süreçte göreceğiz. (1)

Bir siyasal çevrenin kendi izdüşümü olabilecek bir Kürt Partisi yaklaşımına destek de verilmelidir. Ancak çeşitli siyasal çevrelerin, aydınların emekçilerin ortaklaşa kurup, bugünlere getirdikleri HADEP'e böyle bir misyon yüklemek veya bir siyasal çevrenin izdüşümüne evrimleştirme girişimi kabul edilemez.

Sayın Kaya ve Yüce'nin yazılarında sözünü ettikleri HADEP'in izdüşüme evrimleştirilmesi ise bu yaklaşımın ve bu yöndeki çabaların yanlış olduğunu günümüz gerçekliğini de gözönünde bulundurarak, gerçeği yansıtmadığını hemen belirtelim. Bugünkü verili koşullarda HADEP mozayiğinin korunup, daha da geliştirilerek ilerletilmesi daha gerçekçi bir yaklaşım olur. Yok eğer anlatılmak istenen HADEP'in kendi kimliğinin pekiştirilmesi ve geliştirilmesi ise bunun gerekliliğini önceden söylemiştik. Kongreler ve seçimler sırasında yönetim kademelerine seçilecek insanların ve tespit edilecek adayların siyasi birleşenlerce paylaşılması anlayışının yaratacağı sıkıntılar ve tahribatlar bizimde deklarasyonla paylaştığımız bir gerçekliktir. Tüm birleşenler dahil olmak üzere böyle bir "parsulasyona" gitmemek gerekir.

"HADEP içerisindeki siyasi birleşenlerden güçlü olanı süreçte tek belirleyen ben olmak istiyorum, diğer birleşenler ise birleşen olma tutumundan vazgeçsinler, birey şeklinde kendilerini ifade etsinler" tutumu birliği bozmaya hizmet etmekten başka bir işe yaramaz. Bu tutum yeni arayışlara yönelmenin önünü açmaktan öte bir işlev görmez. Yaşar Kaya birliğin korunmasını istiyorsa bu aşağılayıcı üslubunu terk etmesi lazım.

HADEP parti olarak kimlik ve yapılanma konusunda yeni yönelişler içerisine girecekse buna karar verecek olan HADEP'in karar mekanizmalarıdır. HADEP'in karar mekanizmalarının tartışıp, neticelendirmesi hiçbir yönelişi bağlayıcı olamaz.

Partinin yeni sürece denk düşen yönelişler belirlemesi ve yasal zeminde elde edilen kazanımların korunması ile yetinmeyip geliştirilmesi gerekliliğini vurguladık. Ancak, "kimi"lerinin isteyip de açıkça ifade edemedikleri, **"dar olsun ama benim adresim olsun"** yaklaşımıyla (ki tamamlanan il kurultaylarıyla bu yaklaşım ne yazık ki vücut bulmuştur; büyük kurultay yeni "taktik" yaklaşım denilip de aslında yeni stratejik yaklaşımın formalitesinin tamamlanması anlamına geliyor) partinin darlaştırıldığını, oysa ki yeni süreçte düzene karşı devrimci-demokratik muhalefet cephesinin geliştirilmesine ihtiyaç hissedilmektedir ve HADEP buna kendisinden başlayarak yenileşme sürecini başlatması gerekiyor. Bu iki nedenle gereklidir. Bir; demokrasi mücadelesi veren bir siyasi oluşumun öncelikle demokrasiyi, yani farklılıkları hazmetmesi. İki; ülkemizde ve dünyada yeni bir siyasal sürecin kapıları aralanıyor, bu yeni süreçte ülkemizin tüm siyasal güçlerinin birliğine olan ihtiyaç.

- HADEP, 2. Olağan Kurultayı'na giderken partinin üzerinde şekillendiği temel prensipler ilkeler ve yaklaşımların korunması partinin, geleceği açısından vazgeçilmez koşullar niteliğindedir. Bu konuda zorlayıcı tutumlardan kaçınmak lazım.

- Demokrasi mücadelesi mi? Benim çizdiğim rotada olacak, cephe mi? Herkes benim bünyeme iltihak edecek, parti yönetimine katılım mı? Tasvip ettiklerim yer alacak. Parti içi demokrasi mi? Farklı seslere ne gerek var? Biz söylüyoruz olması gerekenleri... gibi yaklaşımların partiyi güçlendirmeyeceği çok iyi bilince çıkarılması gerekir.

- Bugünkü verili koşullarda rejimin yönelemiyeceği kimi sistem içi çözümlerin dahi geliştirilip korunması ancak demokrasi güçlerinin ortak karşı koyuşu ile bu güçlerin geliştirecekleri sistem dışı mücadele ve örgütlülükle mümkündür. Bunun için de Kürt, Türk halklarının devrimci-demokratik güçlerinin ortak hareket edebileceği zeminin bir Türkiye Partisi'ne büyümekle gelişeceğini görmek gerekir.

- Bu kurultayda; parti içi demokrasinin partide yerleşip, kökleşmesi için bugüne kadar geliştirilen kimi müdahaleci tutumların önlenebilmesi için tahribatların tamiri için "anahtar liste" gibi tutumlardan vazgeçmek gerekir. Kademelerine gelmelidir. Bu konuda delegelerin iradelerine inanmak ve güvenmek gerekir.

- Bu kurultay; partinin daha geniş birlikteliklere açık olduğu mesajını kitlelere vermelidir. Bilinmelidir ki; kitleler için alternatif olmadan kitle desteğinin alınması mümkün değildir. Bu destek tumturaklı sözlerle alınmaz.

- Bu kurultay; birlik harcının pekiştiği karşılıkla güvenlerin geliştiği demokrasi güçlerinin sisteme yanıtı olan yönelişe dönüştürülmelidir. ★★★

Zülfü'nün 'Güneydoğu' edebiyatı

GÜNAYDIN Livaneli!

■ İLKER TAŞÇI

Sayın Livaneli 21 Nisan 1995 tarihli Milliyet Gazetesi'nde çıkan "**Güneydoğu'ya Hoşgeldiniz**" yazısının "**sözde**" açıklamasını yaparak şöyle diyor:

" ... **PKK askeri güçten çok, siyasi güç halini alıyor. Güneydoğu'da ençok MED TV izleniyor. Faili meçhul cinayetlere yeni kayıplar eklendi...**" ve Livaneli şöyle devam ediyor: "**İstediğimiz kadar propaganda yapalım, istediğimiz kadar övüp göklere çıkaralım, gerçek değişmiyor**" ve ekliyor: "**Devletin Güneydoğu politikası yanlıştır, artık bunun tartışılacak bir yönüde kalmadı, sağlaması yapılmış hesabın tartışması olur mu?**"

Pes yani bunları siz mi yazıyorsunuz Sayın Livaneli? Hayret, Livaneli bölücü oluyor. Devletin "**Güneydoğu politikası yanlışmış**" yok canım doğru doğru... Nasıl anladın bunun yanlış olduğunu, onbinlerce insan öldükten sonra mı anladın? Bu yanlışlığı herhalde Milliyet gibi (Livanelinin çizgisine uygun) bir gazetede yazarak mı düzelteceksiniz? Artık bunun tartışılacak yanı kalmamış(mış). Yok canım sizin demokrasinizin mimarları olan Türkeş, Çiller, Ecevit, Kozakçıoğlu, Demiral, Menzir... birde "**siz dönekler**" oturalım tartışalım! Yani sorunu da güzel bir şekilde çözersiniz Livaneli. Herhalde sorunu bu insan kılıklı kalemşör bilmem nelerle çözecek. Aaa! bir de seninde içinde yazdığın "**Çanak çömlek basını**" unuttum. Tartışmalarda basınınız ve medyanızda olsun.

Sağlaması yapılmış hesabın tartışması olur mu? Olur olur. Senin gibiler var oldukça onbinlerce insanın kanıyla daha çok sağlama olacak gibi. Peki Livaneli bu sağlama matematik işlemlerindeki sağlama mı? Benim kanımca o galiba...

Ünlü "**saz ustamız**" devam ediyor: "**Ortada bir başarısızlık varsa bir de sorumluları olmalıdır. Kimlerdir, acaba?**" demiş ve sıralayarak sorumluları da bulmuş. Ama galiba dönekleri ve kendisini yazmayı unutmuş, sıralamada şöyle görmüş sorumluları:

1- Yıllardır Güneydoğu sorununa sadece askeri tedbirlerle çözülemiyeceğini dünya tarihinde düzenli ordu girişimiyle gerilla hareketini ezebilmiş hiçbir örnek bulunmadığını anlatan yazarlar mı?

Hayır gerçekten bunlar sorumluları değiller. Sorumlular; gerilla mücadelesine karşı kontr-gerilla taktiğiyle mücadele edilmesi gerektiğini sunup yazan, bunun içinde Özel Harekatı, koruculuğu boy boy övücü yazılar yazıp çizen seninde kervanına katıldığın gazeteleriniz ve yazarlarınızdır.

2- Güneydoğu insanının kültürüne ve anadiline saygı gösterilmesini savunan aydınlar mı? Kesinlikle hayır onlar değil suçlular. Seninde içinde yazdığın tüm dönekleri kucaklamış olan burjuva basınınızdır. Bu gündahi "**Kürt**", "**Kürdistan**" kavramlarını ağzına almaktan korkan ödlek ve bir o kadar da dönek aydınlardır. Kürt kültürüne hala "**zenginlik kaynaklarımızdır**" gözü ile bakan aydınlardır suçlular. Gerçek suçlular bizi hâlâ Türk yapmaya çalışan basınınız ve medyanızdır.

Aaa bu arada unuttum sormayı: Güneydoğu insanının dili demişsinde ben de "**Güneydoğuda**" yaşıyorumda bu dili hiç duymadım. "**Güneydoğuca**" diye garip bir dil hiç duymadım. Çünkü Almanların dili Almanca, İngilizlerin dili de İngilizce, Türklerin dili de Türkçeyse; Güneydoğuluların dili ise "**Güneydoğuca**"dır. Ülkeyi böldüğünün farkında mısın Livaneli? O zaman Livaneli'nin dili de "**Marmaraca**" filandır herhalde.

GÖZDE 'AYDINIMIZ' LİVANELİ

3- Demişsin ki... "**Meclisteki DEP milletvekillerinin ensesinde tutup hapse atılmasındaki yanlışlığı eleştirenler mi?**"

Hayır suçlular bu yanlışı eleştiren dürüst aydınlar değildir. Suçlular onları "**terörist**" diye yansıtan burjuva basınınız ve medyanızdır. Suçlular Meclis'te gıkları çıkmayan seninde bir zamanlar belediye başkanı adayı olduğun SHP ve onun faytasıdır.

4- "**Güneydoğu'da devleti Kürtçe TV'yi savunan Cumhubaşkanı mı suçlu?**" O da suçlu değil Livaneli!? Buna çanak tutan sen ve senin gibi "**meşhur aydınların, sazcıların**" suçludur. Kürtleri "**Türkiye Kürdü-devletçi Kürt**" gibi bir koruma amacıyla Devlet TV'sini savunan sizler suçlusunuz. Bilmem haberin var mı Zülfi Bey ya da duydun mu? Bizim burda bir radyo var "**Diclenin Sesi**" Senin bahsettiğin televizyon gibi ama senin haberin nerede olacak. Çünkü sizler uzayda yaşıyorsunuz. Aaa bu radyonun adını unuttum "**KONTRANIN SESİ**" herhalde senin savunduğun TV'de "**KONTRA TV**" olmalı.

5- Geçte olsa sizler Kürtler için insan hakları ve demokrasiden bahsettiniz. Güzel gelişme ama sizin demokraside katillere (Demiral, Evren, Güreş ve Kazakçıoğlu gibi binlerce Kürdün katili) yaşama hakkı tanıdığınız için bizler bu demokrasiye karşıyız. Bizler tam mükemmel, eşitlikçi, yaptığı yanına kalmıyacak, suç ve cezayı dengeleyen demokrasiyi Sosyalist-Demokrasi-Devrimci Demokrasiyi savunuyoruz.

Sayın dönekler zaten sizin savunduğunuz demokrasi sizin de üniformalı kontralarla ve halkımızın katilleriyle iç içe yaşadığınca bir demokrasi var zaten. Sizler kırıntı istiyorsunuz. Bizlerse dünyayı ama hemen şimdi istiyoruz.

Tüm bunlardan hareketle sorumlular bana göre:

1. TBMM'niz...
2. Genelkurmayınız...
3. Polisiniz...
4. Sivil faşistleriniz...
5. Ve en önemlisi hergün onlarca insanımız öldüğünde küçük küçük haberler yapan ama soydaş cumhuriyetlerinizden bir insanın burnu kanadığında da günlerce haber yapıp veren senin ve yapanı içinde yer almaktan sıkılmadığın gazetelerin değil mi Zülfü Dönekeli?!

İşkence sırasında devrimci TUTUM

ARKADAŞ! Yoldaş unutma: Bir gün düştüğünde karanlık ve soğuk işkence odalarına! Kıyasıya dövüleceksin. Sana merhamet etmeyecekler. İşkence odasında insanlık bekleme! İnançlarını inkara zorlanacaksın. Ağır küfür, hakaret ve aşağılanmaya maruz kalacaksın. Korkunç işkenceler seni bekliyor. Çünkü sen sömürü, zulüm ve haksızlık üzerine kurulmuş düzene kafa tuttun; onu yıkıp, yerine özgürlükçü demokratik, sosyalist bir düzen getirmeye çalıştın. Onların tekerine çomak soktun. Hiçbir çıkar gözetmeden Kürt ve Türk halklarının mutluluğu için savaştın. Halklarımızın kanını emen sömürücü güçlerin, bir avuç tekelci kapitalist asalağın ve onların efendisi emperyalizmin paralı uşakları olan aşağılık katiller ve işkenceciler çetesinin elindesin. Zor ama o ölçüde de yüce onurlu bir görevi alnının akıyla yerine getirecek, bu sınavı başarıyla vereceksin.

Onurunu kırmak isteyecekler, alay edecekler. Kutsal ve ahlaki bildiğin herşeye saldıracaklar. Çırılçıplak soyacaklar, sarkıntılık edip ırzına geçecekler, gözlerinin önünde eşine ve çocuklarına işkence edecekler... Seni yerlerde süründürecek, kedinin avıyla oynadığı gibi oynayacak ve gülerek seni izleyecekler.

Kanı beş paralık sadistlerin, ruh hastalarının eline düşeceksin. İt kadar korkak, domuz kadar aşağılık, kokarca kadar pis herifler sana bağırıp çağıracak, seni azarlayacak, seni **"adam etmeye, akıllandırmaya ve ıslah ederek topluma kazanmaya (!)"** çalışacaklar. Hayal gücünün alamayacağı, görmezsen inanamayacağın kadar alçak ve çirkef kimselerle karşılacaksın. Ellerinde tutsaksın, kalbini ve bilincini de tutsak almak, sana baş eğdirmek, ruhunu da kayıtsız şartsız zaptetmek ve teslim almak isteyecekler. Seni yıkmak, yıldırmak, korkutmak, kendine güvenini kırmak için her yola başvuracak, her şeyi yapacaklar. Dayanıklılığını, direncini yok etmek isteyecek, fiziki olarak yıkacak, psikolojik olarak da yıkmaya çalışacaklar.

Falaka çekilecek, çarmıha gerileceksin. Kum torbalarıyla dövüleceksin. Bedeninin her yanına akım verecekler. Cop sokacak, **"helikopter"**e bindirecek, **"bülbül ağacı"**na gerecek, günlerce aç, sussuz, uykusuz askıda tutacak, hayalarını buracak, buz gibi ya da kaynar suyla seni ıslatacaklar... An o andır: Sıkı dur! Proleter devrimcinin çelik iradesiyle dikil işkencecilerin karşısına! Proletaryanın dokunulmaz ateşi, aşılmaz seti yıkılmaz kayası olacaksın. Çünkü sen orada sınıf bilinçli zafer özlemini ve mücadele azmini temsil ediyorsun. Çünkü sen orada inançlarını savunuyorsun, devrimci onurunu ve kişiliğini koruyorsun, sınav veriyorsun. İnanç mı güçlü, cereyan mı? Göster! Damarlarında dolaşan kanda, bedenini ağ gibi saran sinir uçlarında, etinde, kemiğinde devrimci fırtınalar esmeli. Her yanında direnç, inat, kararlılık ve düşmana karşı kin taşmalı. O zaman bak nasıl yeneceksin, dize getireceksin işkenceyi, işkenceciyi! Seni ikna etmeye çalışacaklar. Yanına **"iyi"(!)** insanlar gönderip, sana **"inşanca"(!)** davranıp seni yumuşatmak ve senden istediklerini **"tatlılıkla"** almak isteyecekler. İşkenceciye verecek bilgi yok! İkiyüzlüce yapılan tekliflere kapılma! Aldatılmana, tatlılıkla kandırılmana ve ihanete zorlanmana izin verme! Bu çetin ve zorlu kavgada düşman fiziki olarak avantajlı ve güçlüdür. Sen inançlarınla ve cellatlarınla başabaşsın. Sırat köprüsü üstünden geçiyorsun. Tereddüt, sendeleme, korku ve panik yok; **DÜŞMEYECEKSİN!**

Unutma: Halkını, emekçilerin haklarını, çıkarlarını, onurunu yani haklı büyük ve güzel bir davayı savunuyorsun.

En büyük ödül; emekçilerin şükranı, güveni, saygısı ve sevgisidir. Onlara layık ol! Sen bu davaya bilerek, inanarak girdin. Beynini, yüreğini, tutkularını yani sahip olduğun her şeyini verdin; karşındakiler bir avuç çanak yalayıcısı uşaktır. Onlar mı sana boyun eğdirecek, seni teslim alacak!? Tarihin, toplumun gelişiminin yasalarından güç alamayan; toplumsal gelişme tekerleğini durdurmak ve geri çevirmek isteyen bu zavallılar, bu budalalar mı seni yıkacak? Hayır, asla! Güçlü ve sağlam olanlar yenilmez, sen güçlüsün! Çünkü haklısın; çünkü geleceği, yarınları temsil ediyorsun. Bunu henüz kavramamışlarsa göster onlara! Görsünler kim güçlü; devrimci mi, işkenceci mi? Sen mi güçlüsün, onlar mı? Göster! İspat et! İşkence karşısında yıkılacak, fiske yemeden çözülecek insanlar göreceksin. Aldırma, düşenler için üzülmeye değmez. Ama sallantıda olanlara, direnmek için dayanak arayanlara destek ol, omuz ver; düşmemeleri için yardım et onlara. Bu zorlu sınav anında yalnız değilsin. Bir büyük kavganın, milyonlarca emekçinin tutsaklık zincirlerini kırma ve kurtulma kavgasının bir parçası; devrime yürüyen emek ordularının bir sıra neferisin. Bu anlarda sana en büyük destek onurlu geçmişindir; halkına kavga arkadaşlarına, insanlığa olan sevgi ve hayata olan bağlılığındır; ahlakın, şerefin, karakterin ve inançlarındır. Düşmana duyduğun kin ve nefrettir. Tutkuları olan insanlar korkmaz! Sevgi, inanç ve nefret hepsi sende var. Bilime dayanan insanlar yenilmez! Bilinçle girdin kavgaya, bilincine ve tutkularına sımsıkı sarıl; sen kazanacaksın!

İhanet edenler de çıkacak, moralini bozma, kendisini inkar eden, korkusuna yenilen, satılan bu zavallılar, aşağılık yaratıklar ancak cürmü kadar yer yakarlar. Hiç bir pişmanın, dönek ve hainin ismi tarihe övünçle geçmemiştir. Çoğunun ismi bile unutuldu, ismi geçenler ise yazıldıkları yerde kara bir leke gibi duruyor, sözleri edildiğinde nefretle ve lanetle anılıyor. Ama inançları için, insanlık için, yüksek idealler uğruna direnenlerin adları çağlar boyu yankılanıyor, unutulmuyor. Adını proletaryanın devrimci tarihine altın harflerle yazdıran bu kahramanlara ne mutlu! Ne mutlu hiç bir çıkar gözetmeyen, vaadlere kapılmayan, korkuya yenilmeyen, yalvarmayan, insanlık onurunu üstün tutan o kahramanlardır. Ne kadar güzel, ne büyük mutluluk çocuklarının, torunlarının sevgi ve saygı dolu sözcükleriyle anılmak...

İşte bu insanları kendine rehbet et, örnek al, o isimlerin arasına sen de katılmaya çalış. Çocuklarına onurlu bir adı miras bırak, seni gurur ve övünçle ansınlar. Sana küfür edildi! Dövüldün! Çırılçıplak soyuldun! Yerlerde süründürüldün! Çirkin işkenceler gördün! Seninle alay edildi! Dostlarına, ailene, tutku ve inançlarına hakaret edildi!

Sen namus, şeref, haysiyet sahibisin, bu hareketleri ve aşağılanmayı unutma, AFFETME! Çırılçıplak bedeninde korkunç acılar gezinirken sır vermeden ser veren devrimciler için! Zindanlarda direnenler için. Asılanlar, dağlarda ve kentlerde kurşunlanarak vurulanlar için DİREN!

İşkencecilere hiç bir borcun, verecek en ufak bir hesabın dahi yok! Sen halkına, tarihe karşı sorumlusun, işkencecilere hesap verecek olanlar ancak; aşağılık, korkak insanlardır, zavallılardır.

SUSACAKSIN!: Kimseyi ele vermeyecek, bilgi vermeyeceksin! DİRENECEKSİN!: Teslim olmayacak, çözülmeyeceksin!

Onurunu çiğnetmeyecek, sana güvenenlerin umutlarını boşa çıkarmayacaksın! İhanetin acısını, yoldaşlarını ele vermenin utancını taşıyamazsın! UNUTMA!: İnsan iradesinden üstün bir güç yoktur; iradenin gücünü hiç bir şey kıramaz. Karamsarlık, güvensizlik ve umutsuzluk yıkımdır, ölümdür. İnancını yitirme! Kendine ve inançlarına güven! İşkenceci karşısında kararsızlık etmeyecek, ikircikli davranmayacaksın. Devrimci tavrını koyacak, sonuna kadar götüreceksin! Bocalama ve sendeleme yok. Eğilmeyecek, bükülmeyecek, gevşemeyecek, kırılmayacaksın! Düşman karşısında mağrur ve ağırbaşlı ol! Tutsaksın ama köle değilsin, boyun eğmedin. İşkence altındasın ama teslim olmadın. Devam et, pes ettireceksin!

İşkencehanede seni yaşama bağlayacak, sana güç ve moral verecek, senin yalnız olmadığını hatırlatacak her şeyi elinden almak, **"herşeyin bittiğini", "herkesin çözüldüğünü", "direnmenin anlamının kalmadığını"** sana benimsetmek isterler. Hepsi yalandır, kavga bitmez, sürüyor ve ta ki Kürt ve Türk halklarının emperyalizm, faşizm ve işbirlikçi tekelci kapitalizm karşısıda kesin zaferine kadar da sürecektir. Unutma. Bu kesiksiz kavganın ayrılmaz bir parçası olan devrimciler; kendilerini seven, sayan, umut, güven ve inanç besleyen, kendileriyle zorlukları ve tehlikeleri paylaşan, bu kavgaya emek veren bütün insanlar karşısında sorumludurlar. İşkence anında ikilem -Sheakspear'in dediği gibi- **"olmak ya da olmamak"** olarak konur. Ya kapışacak, direneceksin ya da teslim olacak, çözüleceksin. onurlu bir insan çözülerek, bir nevi ölüm demek olan kendi kendisini inkara gidip acıklı bir sona uğramaktansa alnının akıyla ölmeyi yeğ tutmalıdır. Bunu göze alamayan, acılara katlanamayan kimse onurlu insan sıfatına layık değildir, acınacak bir biçaredir, o kadar!

direnmek YAŞAMAKTIR

Direnmek Yaşamaktır (5)

BAŞKASININ ÇÖZÜLMESİNİ GEREKÇE SAYMAK

Toplu tutuklamalarda herkes aynı direnci gösteremeyebilir. Polis, çözülenleri direnenlere karşı kullanır. Onların verdiği bilgilerle, direnen kimseyi sıkıştırır. Hatta gerekirse yüzleştirme yapar.

Yüzleştirmede daha önce birlikte iş yaptığınız ve kendisinden böyle bir davranış ummadığınız kavga arkadaşınız o anda yüzünüze karşı sizi suçlayabilir, **"ötebilir"**. Bu, zor bir durum yaratır. Kişiyi sarsar, moralini bozar, ama dizginleri satmamak gerekir. Şaşkınlığa ve paniğe kapılmamak, soğuk kanlılığı korumak, onun düştüğü hataya düşmemek gerekir. Çözülenin, poliste ötenin sözleri onaylanmamalıdır. **"Allahın oğlu"** olsa, artık onun hiç bir değeri, yetkisi, otoritesi yoktur.

Çözülen kimse, eğer yönetici ise, polis bunu daha çok diline dolar. **"Şefin çözüldü oğlum, sen ne direniyorsun"** der. Polisteyken **"şeflik"**, liderlik yöneticilik sökmez, orda direnmek veya teslim olmaktır sorun... Eğer lider ya da yönetici olan yoldaşlar sıfatlarına gerçekten lâyıklarsa, direnirler, yok eğer çözülmüşlerse, artık yönetici filan değildirler ve onların davranışları sizi kesinlikle bağlamamalıdır. Aynı şey hücrenizde veya komitenizde yer aldığınız diğer yoldaşların tutumları için de geçerli.

Yüzleştirmede çoğu zaman karışıklıklara neden olur. Siz başka bir şey söylersiniz, arkadaşlarınız ise başka bir şey. Bu işleri çatallaştırır ve ikinizi de zor duruma sokar. Buna meydan vermemek için ta başta işi sağlama almak, tanımadığınızı söylemek en iyisidir. Çünkü tanımıyorum dedikten sonra ayrıntılara girmeniz, diğer soruları cevaplandırmanız zaten sözkonusu değildir. Ama yine der eğer, evdeki hesap çarşıya uymaz, karşınızdaki uygun davranmazsa telaşa ve şaşkınlığa kapılmayın, ilk ifadenizde sonuna kadar ısrar edin. Bu, çok önemli ve ilkedir. İlk attığınız adımdan asla, kesinlikle hiç bir zaman geri adım atmayın. Taviz vermeyin, sonu gelmez. Taviz tavizi doğurur. Elinizi verir kolunuzu kaptırırsınız... Eğer baştan biraz gevşediniz ve taviz verdiyseniz, onu tekrar almaktan ve geri dönmekten çekinmeyin. Polise herhangi bir borcunuz, verilmiş sözünüz yoktur, olamaz. Belki dönüşte biraz zorlanırsınız, ama büyük yanlışlar yapmaktan kurtulursunuz. Dönüşlerde **"ilk ifadeyi korkumdan verdim"**, **"yalan söyledim"** veya **"yanıldım"** diyebilirsiniz. Bunlar sizi küçültmez. Çünkü siz bir yanlışlığı düzeltiyorsunuz, yalnız biraz(!) sopa yemeyi göze almalısınız ki, bu sizin hatadan geri dönmeden kazanacağınız vicdan huzuru yanında hiç kalacaktır.

Direnen yoldaşlar çözülen herkesin yeniden toparlanmayacağını hesaba katmalı ve ona göre davranmalıdır. İlke olarak çözülene uymayacaklar, çözülen, direnene uymaya çalışacaktır. Direnen buna yardımcı olacak, çözülmenin daha fazla ilerlemesini ve derinleşmesini önlemeye birlikte çalışılacaktır. Direnen destek ve yardım edecek, moral verecek, inanç aşılacak, önceden kısmen çözülen ise geri dönmeye çalışacak veya en azından olduğu noktada tutunmaya, daha fazla düşmemeye çalışacaktır.

Sonuç olarak başkasının ötmesi, sizin de konuşmanız için geçerli bir neden olmaz. Aksine bu durum, size daha büyük bir görev ve sorumluluk, daha ağır bir şekilde yük yükler. Bu yükü cesaratle ve şerefle yüklenmek ve sonuna kadar taşımak boynumuzun borcudur. Böylesine zor ve elverişsiz koşullarda direnmek, çözülmemek sizi düşmanın gözünde büyütecek, yüceltecektir.

POLİSLE PAZARLIK YAPMA, TAVİZ VERME VE KABÜL ETME DÜŞÜNCESİ

İşkence odasında işkenceciyle pazarlığa girişilmemelidir. Bir devrimcinin, dünya görüşünü ve ilkelerini bir yana iterek işkenceciyle pazarlığa girişmesi düşünülemez. Kaldı ki onunla pazarlığa girmeniz sizin gevşekliğinizi ve zayıflığınızı gösterir. Pazarlık sırasında kozlar işkencecidedir. Siz taviz vermek zorunda kalırsınız. Bazı arkadaşlar kendileri yüzünden yakalanan kimi insanları kurtarmak için böyle şeyler yapıyorlar.

Polis, bu zaafı çok iyi bilir ve kullanır. Burada halen feodal **"erkeklik"** gururu, feodal ahlâk ve yiğitlik anlayışı sözkonusudur.

Önce de söylediğimiz gibi, bir devrimci kendisiyle birliktle yakalanan insanlara karşı sorumluluğunu hem onlarla ilgili olarak hem de bir bütün olarak çözülmemekle yerine getirir. Diğer insanlar, bilinç düzeyleri düşük, görev ve sorumlulukları küçük de olsalar, kendi onur ve kişiliklerini kendileri

korumalıdırlar. Onların kişiliğini pazarlık konusu yapmayı ne yönetici veya militan ne de kişiliği pazarlık konusu edilecek insan, kesinlikle düşünmemelidir. Bu, küçültücü bir davranıştır. Polis zaten bir sempatizanla bir militanı ayırdeder ve **"ilgisi olmayan"** insanları bırakır. Ama bazen **"örgüt çözdük"** görüntüsü vermek ve kendilerine bunun için ayrılan ödenekten ödül ve prim almak için bu tür insanları TV ve basına çıkararak örgüt üyesi olarak lanse ettiği de olur. Yine de bir süre sonra mahkeme, böylelerini serbest bırakır.

POLİSLE SİYASİ TARTIŞMA YAPMAK, "SİYASİ SAVUNMA" DÜŞÜNCESİ

Bazı arkadaşlar, işkenceciye karşı siyasi tavır almayı, onunla ideolojik tartışma sürdürmek olarak anlıyorlar. Oysa polise karşı siyasi tavır, onu tanımamak, muhatap olmamaktır. Poliste **"siyasi savunma"** olmaz. Siyasi savunma, mahkeme kürsüsünde yapılır. **"Poliste siyasi savunma yaptım"** diyenlerin, yaptıkları işin asıl adı çözülmedir. Buna siyasi kılıf geçirmek, durumu değiştirmez. Olsa olsa kişiyi biraz avutur o kadar...

Tartışma, eşit koşullarda veya en azından biçimsel de olsa hukuki bir platformda yapılır. Burada hukuki ve siyasal savunma verilir. Poliste örgüt üyeliğini bile kabul etmezsin ama, mahkemede onu çatır çatır savunursun. Mahkemeye çözülmeden çıkmış bir eylemcinin siyasal savunması muazzam bir etki yapar, büyük değer taşır. Ama poliste çözülmüş birinin savunması ise, önemli olmakla birlikte birincisi kadar makbul değildir. Yiğitlik, poliste çözülmeden, mahkemede siyasi savunma yapmak, tavur koymaktır.

Poliste teorik tartışmanın bir çok zararı vardır. Birincisi; bu da bir bilgi vermedir. Polisin siyasi örgütlerin görüş, düşünce, politika ve taktiklerini geniş boylu incelemeye, uzun uzun araştırmaya hem zamanı yoktur, hem de tembelliğinden dolayı hevesi yoktur. O bu tür bilgileri sözlü olarak, bizzat örgütlerin kendi mensuplarının ağzından daha kolay öğrenir. Bu yolla iki şeyi sağlar: Hem adamı

konuşturuyorum diye için için sevinir ve bunu kolay çözerim fikrine kapılır, hem de örgütün siyaseti ve örgütlenmesiyle ilgili çok değerli bilgileri ucuza öğrenir.

Denebilir ki, **"efendim nasıl olsa görüşlerimiz, açıkça yayınlarımızda yer alıyor, niye saklayım?"** Bu, sorunu yanlış anlamaktır. Polis çok meraklıysa, gitsin kendisi öğrensin, ben niye yardım edeyim? Benim görevim, polise zırnık vermemek, en küçük bir yardımda bulunmamaktır.

İkinci olarak; polisle tartışırken, sesinizi duyan ama ne konuştuğunuzu bilmeyen yoldaşlarınız, sizin çözüldüğünüzü, bülbül gibi öttüğünüzü sanarak, moralleri bozulabilir. Polis, başkalarına sizin konuştuğunuzu anlatır.

Bu durum, yeterli bilinç almamış veya zayıf karakterli veya kişilere bağlı insanları olumsuz yönde etkiler, çözülmelerini kolaylaştırır.

İşkencehanedeki bir kimse hiç bir zaman olumlu düşünmez; hep olumsuz, kuşkulu, tedirgin ve tetiktedir; en kötü ihtimali en aksi şeyleri düşünür. Bu durum orada normaldir. Onun için özellikle yönetici yoldaşlar, diğer yoldaşların **"bu, polisle anlaşıyor, onlarla kuzu kuzu konuşuyor"** diye düşüncelere kapılacakları bir biçimde işkence–cilerle siyasi tartışma konumuna girmemelidir.

Polisle sohbet etmek, samimi olmak da aynı düşünceleri doğurur. Kesinlikle polisle samimi ve laubali olunmamalıdır. Kısacası işkenceciyle siyasi tartışmaya girişmeyin, işkencecileri kazanma ve ikna etmeye ya da onlara teorik üstünlüğünüzü ispatlamaya kalkışmayın.

MEŞRULUK-YASALLIK DÜŞÜNCESİ

İşkencehanede işkence uzmanlarının kullandığı başka bir tuzak da legal, yasaklanmamış eylemlerden işe başlamak, size **"söylesem ne zararı var"** diye düşündürterek önemsiz konulardan hareketle sizden bilgi elde etmektir. Unutmayın: Legal ve illegal, yasalara uygun ya da aykırı hiç bir olay, eylem, kişi, dernek, yayın vs. hakkında konuşmamalısınız. İşkenceciye verilecek bilgi yok! İlke bu olmalıdır.

Bir devrimcinin her eylemi yasal, meşru, haklı ve doğrudur. Yaptığı bütün eylemlerinden dolayı o, halkına karşı sorumludur, işkence uzmanlarına değil... Polise kalırsa, devrimcinin en masum eylemi bile yasadışıdır. O önerme **"bu, nasıl olsa yasal, onun için inkara gerek yok"** demeyin! Polisin bilmediği hiç bir şeyi, örneğin kardeşlerinizin sayısını, isimlerini bile söylemeyin; yalan söyleyin, **"kimsem yok"** deyin vb...

Bazen **"ben söylemesem de, onlar araştırır bulur, iyisi mi sonra zor duruma düşmeyeyim"** diye düşünülerek, polisin araştırmayla elde edebileceği bilgiler, o araştırmadan, ona verilmektedir. Bu yanlıştır. Bir kere

İşkenceye düşecek tutsak, hangi silahlarla nasıl savaşacağını, kendisi seçmelidir. Ama savaşmayı seçmeme düşünülemez; işkencehanedeki tavrın özünün direnme, savaşma, teslim olmama, çözülmeme olduğunu gözden uzak tutma söz konusu olamaz.

polis pek araştırma yapmaz, onun zamanı yoktur, acelesi vardır... Ayrıca böylesi yorucu işlere, tembelliğinden ötürü genellikle girişmez. Devlet kuvvetleri arasında sıkı bir koordinasyon ve iletişim ağı yoktur. Bir ilin polisinin elindeki bilgilerden diğer illerin polisinin haberi bile yoktur. Birbirlerine yardım bile etmezler. Aralarında çelişkiler vardır, **"ödüle"** ve **"örgüt çözmek"**ten dolayı kendilerine verilen **"prim"**lere her işkenceci kendisi konmak ister. Ama kuşkusuz polisin Bilgi İşlem Merkezi oluşturarak tüm bilgilerin Ankara'da toplanması ve eskiye nazaran tüm birimleri arasında daha sıkı bir koordinasyon ve iletişim kurmasını hesaba katmak gerekiyor. Yine de polisin her şeyi bildiği, bilebileceği, araştıracağı, bilme imkânları olduğu vs. düşünülerek korkulmamalıdır. Bunlar gerçek değildir, olsa bile varsın kendisi araştırıp bulsun.

POLİS ÖNÜNDE KÜÇÜLME; HASTALIK NUMARASI YAPMA; POLİSE YAKINMA VE YALVARMA

Bu davranışlar da kesinlikle çok alçaltıcı ve küçük düşürücüdür. İşkenceciler, hastaya da, sağlıklıya da gücünün sınırına kadar yüklenir. Kimse işkenceden kaçmaya çalışmasın, boşa umutlanmasın.

Ölmekten korkma da boş ve anlamsızdır. Zaten bu korkuyu polis yaratır. Öldürecekmiş havalarına girer, sahte ölüm senaryoları hazırlar, sağınıza solunuza ateş eder vs. Eğer öldürmek istiyorsa, bırakın öldürsün. Sen zaten engelleyemezsin; ötsen de fayda etmez. Üstelik çözülmüş, aşağılanmış, şerefini çiğnetmiş birisi olarak gidersin. Kimse sana sahipte çıkmaz. Aynı şekilde polise yalvarmak yakarmak, tövbe etmek, ona yeminler etmek çok aşağılık bir davranıştır. Polis böylelerine küçümseyerek iğrenerek bakar, onurlu ve direnen kimseye ise kızar, diş biler, kin tutar, var gücüyle çullanır ama sonuçta saygı duyar. Hastalık konusunda ise gerek işkence esnasında da oluşan gerekse önce varolan hastalıkları, polise hiç söylememek en iyisidir. Polis sorduğu zaman **"hayır iyiyim"** denilmeli. Bu, bir tavır koymadır.

DÜŞECEKLER İÇİN SON SÖZLER

Bir militan için yakalanmamak, esir düşmemek esastır. Ama gene de şu ya da bu şekilde, şu ya da bu biçimde esir düşmek, her militanın gündemindedir. Yürüttüğümüz zorlu kavgada olmadık sürprizlerle ve güçlüklerle karşılaşmak kaçınılmazdır.

Tutsaklık devrimci mücadelede bir devrimcinin karşılaşabileceği çetin sınavlardan yalnızca birisidir. Değişen tek şey burada düşmanla doğrudan doğruya, canlı olarak yüzyüze gelmek, kıyasıya kapışmaktır. Ya çeliğe su verilecektir, ya da ıskartaya çıkarılacaktır militan. Sorun böylesine sert, acımasız, kesin ve net konmuştur.

Poliste ilk anlar, ilk saatler, ilk günler çok önemlidir. Her şey kısa sürede belli olacaktır Gerçekten de çözülmelerin büyük çoğunluğu, daha ilk günde, bir kaç saat içinde olmaktadır. İlk hafta içinde herşey bitmekte, yakalanmalar duyulup tedbirler alınmadan işi bitirmek, **"kuşları ürkütüp elinden kaçırmak"** istememekte; bu nedenle de son derece seri, süratli davranmakta, vargücüyle yüklenmektedir. İnancı ve karakteri zayıf insanlar buna bakarak sonunun geldiğine hükmetmekte, gevşeyip çözülmektedir. Onun için polise düştüğünüzde hemen ve acele karar verin. **"Kapışacağım, direneceğim, teslim olmayacağım!"**, geri adım yok! Sonuna kadar götüreceksiniz. Meydan okuyacak, meydandan kaçmayacaksınız.

TV'ye görünmek veya konuşmak için çıkmayın. Sözlerinizi işlerine geldiği gibi çarpıtıp, kendi lehlerine kullanırlar. Gerçek kimliğinizi bilmiyorlar mı, söylemeyin, öğrenmesinler! Kimi zaman eşgal tarif etmeniz veya isim vermeniz gerekiyor, yanlış eşgal verin, uydurma isim söyleyin. 12 Eylülden sonra işkenceciler de, devrimciler de, muazzam deney kazandılar. Sorgulamalarda, işkencehanelerde zayıf ve güçlü yanlarımız belli oldu. Yanlışlıklardan ders çıkarmalıyız. İhanet ve çözülmelerden öğreneceklerimiz var... Ama bizim için örnek olan olumlu tutumlar, yiğitçe direnme tavırlarıdır. Onlar bizim klavuzumuzdur, rehber edineceğiz.

İşkencehanede devrimci tavır konusunu burda bitirirken, bir noktayı vurgulamamız gerekiyor. O da kimi durumlara ilişkin olarak değişik tavır seçenekleri konulurken; bunların bir çok ihtimal düşünerek belirtilmiş olduğunun unutulmamasıdır.

Okuyucu bu gibi kısımları değerlendirirken, çelişkili tutumlar konmuş sonucu çıkarmamalıdır. Esas olan kapışmak direnmek, çözülmemektir. Bu yazıda derenmenin en doruk noktası ile en alt sınırı arasında kimi ihtimaller gözönüne alınarak konan çeşitli seçenekler kafa karıştırmamalı, şaşkınlık yaratmamalıdır.

Bu seçeneklerin hepsinin de polise sır vermeme, teslim olmama çizgisinden taviz vermediğini okuyucu unutmamalıdır. İşkenceciye kafa tutmak, açıktan posta koyma, hodri meydan çekmek veya **"daha nezaketle, gürültüsüzce"** (!) direnmek, duruma, koşullara göre değişir. Biz burada her ikisine de yer verdik. Uç noktada kapışmanın gerekmediği durumlarda takınılacak direnme tavrının da ne olacağını belirttik.

İşkenceye düşecek tutsak, hangi silahlarla nasıl savaşacağını, kendisi seçmelidir. Yakayı ele verme durumlarının hangi biçimlerde ve buna uygun direnme tutumu çizgisinin ne olacağının ayrıntılarına girmedik. Durumu kendisine kalmıştır. Ama savaşmayı seçmeme düşünülemez; işkencehanedeki tavrın özünün direnme, savaşma, teslim olmama, çözülmeme olduğunu gözden uzak tutma söz konusu olamaz. **(BİTTİ)**

NOT: Bundan sonraki sayılarımızda "Cezaevlerinde Devrimci Yaşam" konularını ele alacağız.

KADININ sömürüsü ve örgütlülük

■ SEVİM ORFA

"Sosyalizmin zaferi olmadan kadının kurtulması mümkün değildir. Ama sosyalizmin kurulması da, kadınların etkin katılımı olmadan mümkün değildir." Lenin...

Aile, değişmez bir sosyal kuruluş değildir. Çağlar boyunca değişikliğe uğramıştır. Bu evrimleşme son analizde ekonomik faktörlerle somut bir şekilde belirlenmiştir. Kadının köleleşmesi özel mülkiyetin doğmasıyla başlamıştır. Bu süreç devletin doğacağı tarih öncesi dönemlere aynı zamanda denk düşer. İlkel komünal toplumda ya da anaerkil dönemde kadın otorite sahibi iken ve kutsal bir çok değere sahip olan kadın; sınıfların ortaya çıkmasıyla yenilgiyle uğramıştır. Kadın her zaman karşı cinse göre ve devlet nezdinde küçümsenen, horgörülen bir sosyal katman durumuna getirilmiştir.

Köleci toplumda kadın 'kölelerin kölesi' durumundayken, feodal toplumda ise öyle bir noktaya getirildi ki; -süreç olarak Ortaçağ'a denk düşen bir zamanda- kadın erkeğin malı olarak **(kadına ticari gözle, yani 'meta' olarak bakış bu süreçten sonra gelişmeye başlıyor...)** görüldü. Serfe ait olan kadın, feodal beye bağlıdır: Ona bir koca seçen feodal bey; kadını ve yurtluk arazisini istediği gibi kullanır. Serf, karısına kötü davranabilir ve onu dövebilir-cezaladırabilir. Dolayısıyla başkasına dahi verebilir. Ve 17. yüzyıla kadar da bu böyle devam etti. Ortaçağ'da kadın, bütünü ile düzen ve erkeğin malı olarak görülür. Bu dönemde kilisenin papazları ve yüksek bilginler, kadına bir düşman gibi davranırlar. Çünkü onlar, kadında; karşı cinsi ebedi baştan çıkarıcılığı şeytanın tuzağı olarak yorumlarlar. Kapitalizmde ise sistem insanları kendi ağına çekip burda da kadına bir rol biçmiş, kadını çağdaş köleler konumuna getirmiştir. Bu sistemde kadının üretim alanındaki ilişkilerine baktığımızda erkeğe oranla daha kötü koşullarda çalıştırılmakta ve emek sarfetmektedir.

Kapitalist toplumsal işleyeşin, kadının cazibesinden yararlanma yöntemi giderek kurumsallaşıp, yaygınlık kazandı. Bunu daha çok büyük holdinglerde, plazalarda rahatlıkla görebiliriz. Ve bu konudaki en somut örnek ise bayan sekreterlerdir. Kadın bu iş alanlarında patronun istek ve arzularına göre, daha doğrusu cinsi duygularına göre seçilir. Medyada ise, reklamcılığın ana sektörüymüş gibi görülür. Bu işleyiş süreci kadını bir meta fonksiyonuna iter.

Tarihin sayfalarını geriye çevirdiğimizde; kadının iş alanındaki sömürüsüne karşı 8 Mart 1937'de Clara Zetkin önderliğinde başlatılan mücadelede; 12 saat olan çalışma gününü 8 saate düşürmeleri sonucu kadınların tarih sayfasındaki büyük bir kazanımı olarak yerini koruduğu görülür. Kadının bu onurlu mücadelesi 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak tarihe geçmiştir. Bugün Türkiye ve ülkemizde ise sürece baktığımızda kadınların halen somut bir örgütlülük yakalayamadığı görülmektedir. Ülkemizde kadın eylemliliği ulusal bir mücadeleye tekabül ediyor. Türkiye özgülünde de pek bir farklılık sözkonusu değildir. Newrozlarda, 1 Mayıslarda, öğrenci eylemlerinde ne kadar katılım sağlansa da nitel bir hareketlilik mevcut değildir.

Bugün kendi özgülümüzde düşündüğümüzde ülkemizde yaşanan savaş, evlerin toplu halde yakılması, Kürt kadınını daha aktif bir şekilde mücadeleye sarılmasını tarihsel zorunluluk olarak dayatıyor. Ulusal baskı sonuç itibariyle son tahlilde; kapitalist-emperyalist sistemin bir ürünü olduğundan, ulusal ve sınıfsal mücadeleyi güçlendirmektedir. Ülkemizde ÖKV'de (Özgürlükçü Kadınlar Vakfı) bu sürecin bir ürünü olarak doğmuştur. ÖKV ulusal, sınıfsal cins ayrımcılığına karşı kadınları; sosyal-siyasal ve ekonomik yaşama etkin olarak katılmasını etkileyen ulusal baskıya, kapitalist sömürgeci cinsiyet ayrımcılığını yaygınlaştıran düşünce kalıplarına ilişkin yasal düzlemde etkin bir mücadele için örgütlülüğü esas alır. Dolayısıyla esas baz alınması gereken nokta (genel cephelerde, salt kadın değil); emperyalist-kapitalist sisteme karşı güçlü muhalefet olabilmek için örgütlülük varolma savaşında zorunlu bir ilkedir.

ADANA

■ Kaynaklar:
1) Kadın ve Marksizm (Marx, Engels, Lenin)
2) Rêheval Dergisi (Sayı 4. YSKH Programı)

Çağımızın gözde kelimesi "Go home!" (Defol)yi kapitalist eğitim için yükselterek; sosyalist eğitime de "Come to" (Gelsin) diyerek;

BİLİMSEL eğitimi örgütleyelim

YÖK 12 Eylül faşizminin genelde ülkemize halklarımıza ve özel de biz gençlere adeta hediyesi. YÖK 6 Kasım 1981 yılında faşist darbeyi gerçekleştiren generallerin gençlere mirası. Çağdaş, özgür, bilimsel, eğitimden yana olan öğrenciler senelerdir bu gerici çağdaş olmayan bilime, özgünleşmeye kapalı olan bu kurumun ortadan kaldırılması için her 6 Kasım'da özgün bilimsel üniversite istemleri ve bu doğrultuda akademik sorunlarını dile getiren formlar, toplantılar düzenleyerek bu konulardaki istemlerini dile getirmeye çalışıyorlar. Ancak biz gençler bütün bu varolan gerici faşist kurumların ortadan kaldırılması için ne derece mücadele ediyoruz? Ki kendimize; yurtsever sosyalist gençler diyebiliyorsak, bunun üzerimizdeki sorumluluğunu yerine getirmek zorundayız.

En başta çok büyük bir sorumluluğumuz olan okuma alışkanlığı. Okuma alışkanlığı gündeme geldiğinde nedense gençlerimizin sorumluluğu ters dönüp en büyük sorumsuzluk oluyor. Maalesef okumuyoruz, okumadığımız içinde okutamıyoruz. Onun için bizler geleceğiz, bizler toplumun önünde birer umuduz. Bu umutlarımızı hayata geçirebilmek için okumayan, susan, konuşmayan, konuşmadığı içinde yazamayan kendi varolan gerçekliğini topluma kabul ettiremeyen gençler olmayalım.

Evet genç arkadaşlar,

Bir genç insanın varlığını duyurabilmesi, umutlarına, geleceğine sahip çıkması ve bütün bunlardan sorumluluk duyması gerekmektedir.

Toplum ve toplum düzeni derken önceden onun sınıfsal yapısını gözden uzak tutmamak gerekir. Toplumların düzenini oluşturan, bu düzene şekil veren en büyük etken şüphesiz eğitimdir. Eğitim, toplumun üyesi olan bireyi, toplumun bilgi, değer ve davranış biçimlerine (ilkelerine) göre şekillendirmeyi hedef alan bir yapıdır. Ancak her eğitim de bu böyle olmaz. Onun için herşeyden önce eğitimin sınıfsal özünü gözden uzak tutmamak gerekir.

Bu bakımdan çağımızda kapitalist toplumdaki eğitimle, sosyalist toplumdaki eğitimi birbirinden ayırmalıyız.

Kapitalist düzende eğitim doğal olarak egemen sınıfların istek ve doğrultularında kendi benliklerine, kendi düşünsel yapılarına uygun olarak düzenlenmiştir. (Türkiye örneğinde olduğu gibi özel okulların çoğalması buna bağlı olarak devlet okullarının herhangi bir işlevinin kalmaması...)

Buradaki amaç; sermaye gruplarının yaşaması buna bağlı olarak sermayenin güçlenmesidir. Kapitalist eğitim de, bu istek ve düşüncelere göre yapılır. Kapitalizm, yukarda belirttiğimiz gibi bir benlik olayıdır. Bu benliğe bağlı olarak ezme, sömürme, yok etme vardır. Gelecek işçi kendi rejimlerine bağlılık kendi yerine saygılı her dediklerini yapan işçi ve o işçiye bu temelde saygı aşılamak, egemen sınıfın gençlerinden emekçi sınıfın gençlerine kültürlü bekçiler yetiştirmek kendi sermayelerini arttırmak, bilimin teknik alana uygulanmasını ve kapitalist üretimin artmasını sağlamak öğrenci gibi öğrenciyi eğitecek eğitimci de bu amaca göre yetiştirilir. Değinmeye çalıştığımız gibi kapitalizm ülkelerdeki eğitim düzenindeki zıtlıkları yansıtır. Kapitalist ülkelerin çoğunda yaygın bir ilköğrenime karşın orta öğrenim kurumlarına ilk öğrenimi görmüş insanların çok azı devam edebilmektedir.

Açıkça kapitalist ülkelerde orta öğretimden mezun olma, doğrudan doğruya gelir düzeyine bağlıdır. İstatistiksel olarak egemen sınıf çocuklarının yüksek öğrenime devam etme ya da okuma şansları 40 kat yoksul köylü çocuklarından fazladır. Kapitalist sistemde faşizmin açmazlarına fazla eğilmeden kısacası kapitalist eğitim sistemi ilkokuldan bir yüksek öğrenime kadar olan bir sınıfsal ayıklama ve ayrıcalıklar sistemidir. Sosyalist toplum biçimi kapitalist toplum biçiminden farkı olmakla birlikte onun tam tersi bir toplum yapısına ve farklı bir eğitim sistemine sahiptir.

İnsan emeğinin giderek metalaştığı kapitalist topluma karşılık sosyalist toplumda amaç; insanın gelişmiş her türlü baskı ve sömürüden kurtulması bütün varolan yetenekleri yapabildiğinin son sınırına kadar geliştirmesi ve böylece kendi kendini aşmasıdır. Böyle olunca sosyalist toplumdaki eğitim kuram ve uygulaması da, kapitalist toplumdaki eğitimin amacından çok çok farklı olacaktır.

Üretici güçlerin önemi; üretici emek gücü olan insanın var olmaması halinde öteki güçlerin hiç birinin de var olmayacağı ve üretimin doğal olarak yapılamayacağı bir gerçektir. Görüldüğü gibi sosyalist sistemde eğitim, üretici gücün, yani insanın alabildiğine gelişmesini ve geliştirmesini hedef alır.

Bu hedefler ve sosyalist toplumda eğitimin rolü nelerdir?..

Kişiyi bulunduğu toplumun yepyeni bir birey ve ait olduğu o toplumun insanı, kurucusu olmaya hazırlamak. Kişinin bedensel ve zihinsel bütün varolan yeteneklerini yapabildiğine geliştirmek yani insanı üretici (emekçi) güç olarak geliştirmek. Kişinin yaratıcılığını kendi kendini açma olanaklarını dışa çıkarma yeni toplumun modern insanın ahlâki değerlerinin, davranış ilkelerini, yerleştirmek biçimlendirmek, üretimin bireysel değerler değil de, toplum yararına gelişmesi için üretici insanı gerekli olan üretim bilgi ve (tecrübeleriyle) buna bağlı teknik bilgilerle yetiştirip donatmak. İnsanların siyasal bilinçlerini geliştirmek, onların toplum yönetimine yararlı olabilecek kuramla-pratiği bilimsel bilgi ve bilime bağlı düşünce ile davranışı bir bütün olarak kaynaştırmaktır.

Son olarak sosyalist eğitimin özü kişilere olduğu kadar; uluslara da kendi yeteneklerini, kendi bilgi değer, düşünce ve yapılarına uygun yaratıcılıklarını geliştirme olanağını vermesidir. Böyle olduğundan dolayı burjuvazinin bütün propagandalarına karşın ulusal kültürlerin en başarılı bir biçimde gelişip serpildiği ülkeler özünde sosyalizm benimseyen ülkelerdir.

İstanbul'dan Bir Grup Rêheval Okuru

GENÇLİK kuşatmayla durdurulamaz

■ Gülhan-Erdal ÖZER/ ADANA

Globalizm adı altında giderek azgınlaşan kapitalist-emperyalist sistemler; gün geçtikçe halklar üzerindeki baskısını artırmaktadır. Kapitalizm insanları her yönü ile ezmek için farklı yöntemsel arayışlar içerise girmiştir. (Siyasal ekonomik, psikolojik) Toplumsal yapının psikolojik-ekonomik ve siyasal dengesini alt-üst etme en önemli faktördür. Son dönemlerde artan intihar girişimleri bunun somut örnekleridir. Elbette bu baskıdan gençlik de nasibini almaktadır.

12 Eylül faşist darbesi gösterdi ki, gençlik; sistem cephesinde büyük bir tehlike teşkil ediyor. Bunu gören sistem, darbe merkezine gençliği indirgedi. Darbe sonucunda yüzbinlerce genç işkenceden geçirildi. Gözaltında ölümler yaşandı. Artık öylesi bir döneme girildi ki; günümüzde gözaltında ölümler bile meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Fiziki sakatlıklar ve yıllarca hapis cezaları mahkumiyetler gençliğin ileride büyük toplumsal patlamalarda etkin olmaması için askeri darbeyle önlenmek istendi. Kaldı ki halen darbe süreci ile tutuklu bulunan siyasi tutsaklar mevcuttur.

Bu yaşanan süreç bir bakıma 80 öncesi gençlik ile sonrası gençlik arasındaki bağları kopardı. Fakat askeri darbenin mevcut siyasi-iktisadi yapıyı ele geçirmesi; gençlik üzerinde bugün itibarı ile de büyük etkiler yaratmıştır. Bugün itibarı ile belirtmemizin nedeni; gençliğin uyanışa geçiş sürecinin alevlenmesidir. Gençlik cephesinde yaşanan dalgalanmalar 3-4 yıllık bir dönemi kapsıyor.

Bu gelişmelerin ışığında gençlik mücadeleye daha deneyimli olarak giriyor. Kaldı ki bu dönemlere denk düşen süreçte gençlik yine sistem saldırılarının hedefi oldu. Cezaevleri-gözaltında ölümler, sokak infazlarında büyük oranda gençlik yaralanmaya çalışılıyor. Mücadeleye giriş doğal olarak kapitalist emperyalist sistemin geçliğe, savaştan yoksulluktan ve belirsizlikten başka vereceği "şey"lerin olmadığını somut olarak gösteriyor.

Ancak sonuç itibari ile gençliğin kendisi mücadelesini bulundukları alanlarda, alternatif öğrenci birliklerinin yaratılıp güçlendirmeleri, genç işçi arkadaşların muhalefet konseyleri yaratmaları oldukça önemlidir. Neden muhalefet konseyleri? Bu yönelim sendikal cephedeki mücadele zaaflarının ürünüdür. Sınıf sendikacılığı pasifize edilmiş ve sistemle uyumun bir sonucu olarak doğmuştur. Özellikle gençlikte yanlış bir kavrayış vardır. İş alanlarında mücadelenin olanaksızlıklarından, kimsenin duyarlı olmadından vb. konularda şikayetçi olunur.

Bu yaklaşım doğru olmadığı gibi yanlış yönelimler ve eğilimleri de beraberinde beslemektedir. Gençlik hareketinde onu anlamlı kılan koşullar güçlüdür. Ülkemizde ve Türk metropollerinde milyonlarca genç işçi mevcuttur. Kaldı ki zemin kavrandığı oranda nasıl güç olunacağı pek zor bir iş değil ve iş alanlarının örgütlenmesi olmazsa olmaz koşuldur.

Sonuçta bu düzlemde araç ve ihtiyaç duyulan kaynaklar oldukça fazladır. Düzenden şikayetçi olmak yetmezliğin kendisidir ve en tehlikeli noktası sistem ile uyumu besler.

Kapitalizm biz gençliğe karşı saldırısında medyada (Televizyon, gazete, dergi) apolitizmi besleyip güçendirmektedir. Özellikle psikolojik yıkımda önemli bir etkidir. Bu ve benzeri girişimler kapitalizmin doğasında vardır. Ve sistem açısından bunlar önemlidir. Bu ve benzeri gelişmelere karşı duruşta Rêheval bu süreçlerin bertaraf edilmesi noktasında önemli bir araçtır. Her türlü baskı ve zorluklara karşın yaşatılmalı ve daha güçlü bir alternatif düzeye yükseltilmelidir. Sonuç itibarı ile apolitizme karşı politik bir gençlik dalgasının yaratılması düzleminde önemlidir.

Gençlik kapitalist-emperyalist dünyayı tanımlayamadığı ve gelişimini kavrayamadığı noktada, ne kendini (birey olarak) ne de geçliğin kurtuluşunu sağlayabilir. Rêheval bu ve benzeri bir takım tarihsel sürecin ürünü olarak doğmuştur. Bu yazıda Kürt-Türk ve azınlık gençliği açısından bir ayrım yerine bütünlük içerisinde değerlendirilmiştir. Nedeni bugün itibarı ile bünyemizde farklı ulus gençliğini barındıran Kürdistanlı sosyalistlerin enternasyonalist yazım dili açısından önemlidir.

YURTSEVER gençliğin eğitim durumu

OKURDAN

■ Suphi Hazar / Adıyaman

Günümüz koşullarında sürdürülmekte olan UKM ve içerisinde yeralan yurtsever olduğunu söyleyen gençliğin içinde bulunduğu açmazlığa değinmek istiyorum. Bu yurtsever olduğunu söyleyen gençlik devamlı herşeye yakınmacı bir temelde yaklaşıyor. Bu yakındığı olumsuzlukları düzeltme konusunda ciddi bir çabaya yönelmiyor. Bunun sebebi de; bu olumsuzlukları düzeltemiyeceğine olan inancından kaynaklanıyor olsa gerek. Bu olumsuzlukların bazılarını sıralayacak olursak bunlar; düzenden yaşanan toplumşal olaylardan, sistem ve mevcut rejimin uygulamalarından, sürmekte olan kirli savaştan, ekonomik zorluklardan ezilmişliklerden v.b. gibi sıralayabiliriz. Bu olumsuzluklardan çoğu zaman biz de bahsediyoruz. Ama yakınmaktan ziyade; bu olumsuzlukları bulunduğumuz yer içerisinde elimizden geldiği kadar düzeltmeye çalışıyoruz/ ya da düzeltebilmek için neler yapmamız gerektiğini bulmaya çalışıyoruz. Kendisine yurtsever olduğunu söyleyen gençlere; yakınmakla sorunların çözülemiyeceğini, sorunlarla mücadele etmek gerektiğini ve sorunların kaynağını bir doktor misali iyi bir şekilde teşhis edip, reçetesinin yapılıp tedavisine başlanması gerektiğini kavratmalıyız.

Ne yazık ki varolan sorunların teşhisini koyup tedavisini yapan kişiler çok az sayıdadırlar. Ve bu kişiler az olduğundan ve göze battıklarından dolayı her zaman her fırsatta her türlü baskıya ve şiddete maruz kalıyorlar. Bunun yanısıra kendini devrimci, demokrat ve yurtsever ilan eden bir gençlik kitlesi var. Bu kişilerde birkaç kitap okumuşlardır ve bunların etkisinden kalmışlardır. Bunlar sözleriyle mangalda kül bırakmıyorlar. Ama bazı şeyleri yapmaya gelince hemen yan çizip en kolay yolu seçip düzen içerisinde kayboluyorlar ya da seslerini duyuramıyorlar. Son olarak diyeceğim şudur ki; bütün gençlik bu düzenin kokuşmuşluğunun farkında. Hal böyleyken yapabileceğimiz tek şey var. İyi ve kötüyü ayırtedip, bu temelde bir kalkış zemini yaratmalıyız. Eğer gerçekten devrimcilik ve yurtseverlik birçok zorluğa göğüs gerebilmek ve bir çok şeyi göze alabilmekse hiç vakit kaybetmemeliyiz.

"Yapılacak iş, adanmış bedel ister" şiarıyla mücadeleye devam etmeliyiz.

SOSYALİST gençlik için yazı yazalım

■ Nurten Şahin / Antep

Biz gençleri öyle bir duruma, düşürüyorlarki kimileri içinden çıkamaz hale geliyor. İşte televizyonlar da pop şarkıcılar hep gençlerimizin beyinlerini altüst ediyorlar. Atari salonları uyuşturucu satan kişiler, hep biz gençleri zehirliyorlar, onların geleceğini kısıtlıyorlar gençlerimizde bu çıkmaz yollara giriyorlar. Ama bunu birisi çıkıpta engelellemiyor. Bugün-yarın bizim de başımıza gelebilir. Gençlerimizi mahfeden kişileri durdurmalıyız. Benim okuduğum okulda burjuva gençleri var, onları bu yola sürükleyen ise aileleridir. Başı boş bırakıyorlar onlar ise uyuşturucu, alkol gibi maddelere alışıyorlar. Ama gençlerimizi bu duruma düşürmemeliyiz, çünkü onlar, hayat dolu insanlar. İşte pop şarkıcılar hep gençleri sömürüyorlar onların beynini çalıyorlar. Ben bile bu şarkılara kanıyorum öyle şeyler yapıyorlar ki kanmamak elde değil. Yine de dayanmak gerekiyor. Bütün herşeyin içine girmemeliyiz, girersek ilerde biz acısını çekeriz. Bazı köylerin öyle gelenekleri var ki, kişinin gençliğini söndürüyor, işte kan davalarımızın yüzünden ya genç hapise giriyor, gençlerin eline silah tutuşturuyorlar işte "Bu senin babanı öldürdü" vb. gibi olaylardan dolayı hapise giriyor gençler. Ne yapsın ki, o daha bir filiz, o da tabiki birşey yapamıyor ve öldürüyor. Geri kalan yaşantısını hapishanede geçiriyor. Bunlara sebeb olayları durdurmalıyız. Sadece gençler içinde değil bütün zarar gören kişiler için yapmalıyız. Ben 14 yaşında bir genç olarak bu olaylara çok üzülüyorum. Çünkü o gençlerin hepsi bizim kardeşimizdir. Aslında çok şey yamak istiyorum yapmaya da çalışacağım biz gençler için mücadele edeceğim. Benim tek isteğim bu olayların durdurulmasıdır. Hemen durdurmazsak, bizim başımıza da gelebilir.

Gençliğimizi söndürmemeliyiz, gençlik çok güzel bir duygu. Ama yok etmemek şartıyla güzeldir. Biz sosyalist gençler olarak yeni nesiller için çok şey yapmak istiyoruz. Gençlerimizi bataklıklara düşürmemeliyiz. Bu düşürenler ise; toplumun duyarsızlığındandır. Gençlik her şeyden çok değerlidir. Ama ne olursunuz gençlerimizi kötü şeylere sürüklemeyelim.

Gençlere mesajım; gençliklerini söndürmesinler ve öyle kötü yerlere bulaştırmasınlar, çünkü gençlik çok güzel birşeydir. Ben Gazi Ortaokulu'nda okuyorum ve orta ikiye gidiyorum. 14 yaşındayım Rêheval'i çok beğeniyorum, gelen sayıları zevkle okuyorum; çünkü hep benim istediğim şekilde konular var. Gerçekten çok güzel yazılar yazıyorsunuz, sizi beğenmemek elde değil. Ben bu tür yazıları okumayı, araştırmayı seviyorum. Siz hep gündemde olan konuları yazıyorsunuz. Rêheval'e emeği geçen yoldaşları tebrik ederim ve selamlarımı iletirim. Sizden isteğim bu yazdığım yazıyı lütfen yayınlayın hemen yayınlarsanız sevinirim. **Rêheval sizi çok seviyoruz.**

Kürt gençliği; Kürdistan komünist gençliği etrafından bütünleşerek, ulusal özgürlük ve sosyalizm bayrağını mücadelesinde dalgalandırıyor

YCKK:

Gençlik geleceği kazanmalıdır

"Gençlik gelecek, gelecek sosyalizmdir" belirlemesi genel anlamda gençliğin yeni bir dünya yaratma mücadelesinde komünizan gençliğin oynayacağı role bağlıdır. İnsanlığın ilerleyişinde gençlik, konumu gereği önemli rollere sahiptir. Genç, atılgan ve enerjik yapısından dolayı gençlik, geleceğin belirleyicisidir. Fakat salt kendi başına ve kendiliğiden hiç bir şey ileriye yönelik adımlar atamaz.

İnsalık tarihi savaşlar ve kavgalar tarihidir. Bizim bahsettiğimiz gençliğin, özellikle de komünist gençliğin, bu alanda oynadığı ve oynayacağı roldür. İnsanlığın sınıflı toplumlarla buluşmasından sonra, insanlar ayrı ayrı sınıf ve katmanlara bölünerek tarih sahnesinde yerlerini aldılar. Gençlik ise bir ara katman olarak varlığını sürdürüyor. Her sınıftan oluşan bu katmanın vermiş olduğu mücadelesi hiç bir zaman sınıf mücadelesinden kopuk ele alınamaz. Açık şekilde görüldüğü gibi, çağımızda iki temel sınıf (proletarya ile burjuvazi) varlığını sürdürmektedir. Dün olduğu gibi bugün de, bu önemli katman gençliği kendi yanlarına çekmek ve kendi dünya görüşleri doğrultusunda eğitmek için her türlü yola başvurmaktadırlar. Özellikle iktidara sahip olan burjuvazi gençliği kendi dünya görüşü ile eğiterek kendi potasında eritmeye ve kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalışmaktadır. Yaşadığımız kapitalist toplumda bu durumu açıkça görmekteyiz. Kapitalist sistemdeki eşitsiz gelişim yasası bir bütün olarak toplumu kapsarken, bundan gençlik olarak bizlerde payımıza düşeni almaktayız. Toplum yönetimine egemen burjuvazi, gençliği bir bütün olarak topluma kazanma çabası içerisinde değildir. O sadece kendi iktidarını sürdürmek için gençliği kendi içerisinde bölüp parçalamakta, gençliğin bir kısmını kendi bürokratik işleri için eğitirken, bir kısmını uysallaştırmak için meslek edinme vs... gibi şeylerle üretimde yer almalarını sağlarken, diğer bir kısmını ise işsizler ordusuna dahil etmektedir.

İşsizler ordusuna dahil ettiği gençliğin önemli bir kesimi ise ahlâki bir norma sığmayacak bir durumla karşı karşıya bırakılmakta, fuhuş, uyuturucu, hırsızlık gibi yüz kızartıcı suçlara itilmekte ve ağır psikolojik sorunlarla yüz yüze getirilmektedirler. Bür bütün olarak kapitalist/emperyalist toplumda olduğu gibi; Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da da faşist gençlik örgütlenmeleri bizzat devlet destekli bir tarzda yaratılarak devletin bir yedek gücü olarak halka karşı kalkan olarak kullanılmaktadır. Türkiye ve Kürdistan'da Özel Tim, JİTEM ve bunlar içerisinde polisiye işler için özel olarak seçilenler bu durumun açık örnekleridir. Diğer yandan ülkemizi dört ayrı parçaya bölen emperyalizm ve bölgenin dört gerici devleti halkımızı ulusal boyunduruk altında sömürmektedir. Çağımızın çok gerisine düşen bu ulusa boyunduruktan kurtulma mücadelesi veren halkımız soykırım ve katliamlarla sindirilmeye çalışılmaktadır. K. Kürdistan'da son on beş yılda ulusal bilincin doruk noktasına ulaşması ilhakçı/egemen devletleri bir hayli rahatsız etmektedir/ ediyor.

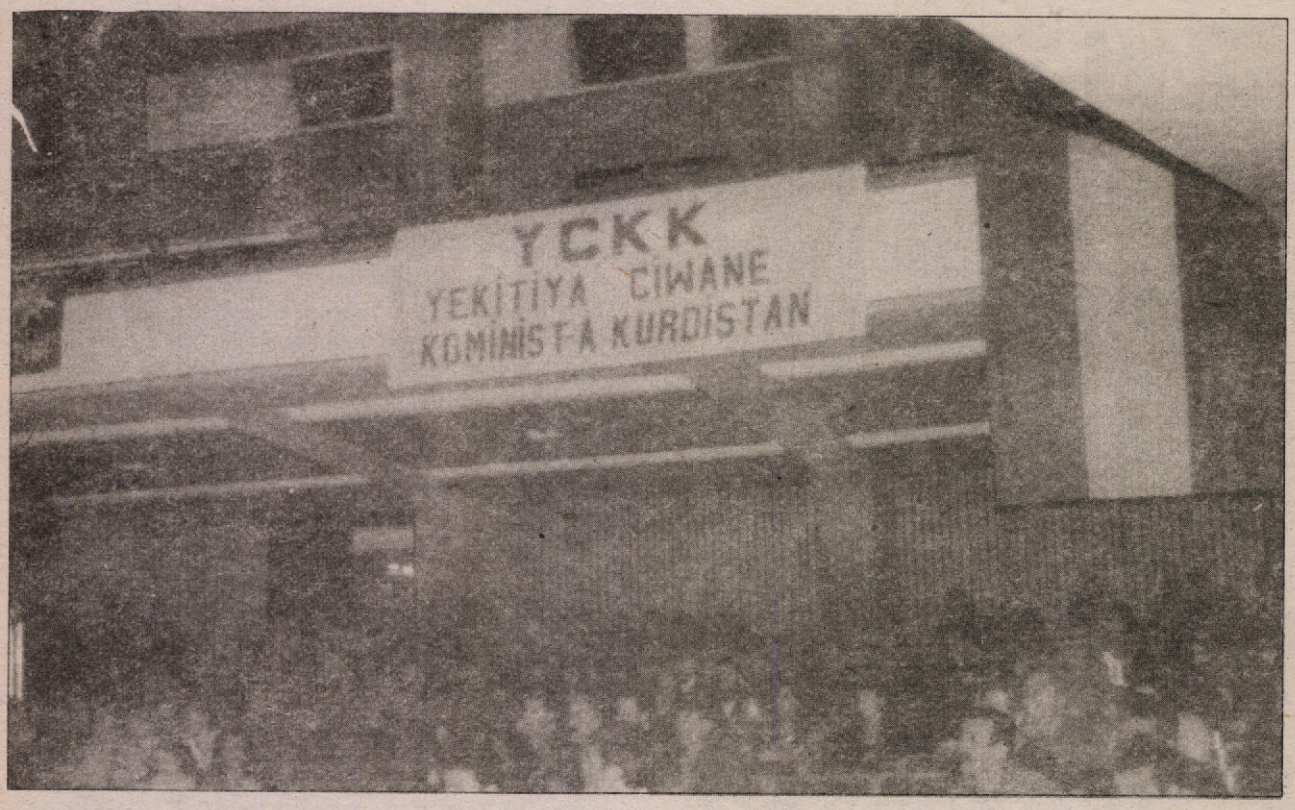

Üç bine varan köyün boşaltılması, sokak infazları, "faali meçhul!" cinayetlerin bizzat devlet tarafından organize edilmesi vs. yıldırma politikaları halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluş yönündeki mücadelesini engelleyememektedir.

Bugün K. Kürdistan'da, Türkiye metropollerinde ve Avrupa'da ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde aktif bir şekilde yer alan en önemli kesim gençlikti. O halde gençlik gelecek, gelecek sosyalizmdir şiarıyla, komünist gençlik olarak bütün bu olumlu ve olumsuz gelişmeler karşısında gereken! yapmalı ve net tavrımızı geliştirmeliyiz: bilinçli, ilitan, ilerici, anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şövenist ve anti-kapitalist bir gençlik yaratmak biz komünist gençlerin görevleri arasında yer almaktadır. Biz, komünist gençlik olarak işçi sınıfının yanında yerimizi almış ve işçi sınıfının ideolojisi ile beslenerek kendimizi şekillendirmeye geliştirmeye devam görüşünü kendisine rehber edinen, insanlığın nihai kurtuluşu için marksist-leninist temeller üzerinde kavga veren Partîye Komünist a Kurdistan (KKP) ideolojisini izleyerek, ona ideolojik olarak bağlı örgütsel olarak bağımsız bir komünist gençlik örgütü yaratmış ve bunun güçlendirilmesi için çaba sarfediyoruz.

Burada da, Avrupa'da da onurlu bir kavgada işçi sınıfının yanında yer alıyoruz. Biz bu kavgaya sıfırdan başlamıyoruz. Ülkemizde, Türkiye'de, Avrupa'da ve bütün dünyada insanlığın ileriye doğru yürüyüşünde şehit düşen komünist, devrimci gençlerin onurlu mücadelelerinden esinlenerek mücadelemizi güçlendirerek sürdürüyoruz. Kürdistan gençliği için oldukça önemli olan, ülkemizin kuzey parçasında (K. Kürdistan) ve Türkiye topraklarında faşist ilhakçı egemen TC'nin bütün baskılarına rağmen örmgütlenerek mücadelesini her gün biraz daha yükselten Yekîtiya Ciwanên Komünist Kurdistan (YCKK) komsomol örgütlenmesinin yaratılmış olmasıdır.

K. Kürdistan komünist gençliği artık örgütsüz değildir, tersine ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde örgütlü olarak yer almaktadır. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde daha fazla yer almak ve sesimizi daha da yükseltmek, daha fazla bilinç ve daha fazla aktivite gerekmektedir. Bütün bunların bilincinde olarak biz Avrupa'da bulunan Kuzey Kürdistan'lı komünist gençler olarak bulunduğumuz alanlarda örgütlenmemizi güçlendirmeye çalışırken komünizme sempati ile bakan Kürdistan'lı komünizan gençliği kendi örgütlenmeleri olan YCKK'yi desteklemeye ve yer almaya çağırıyoruz.

Bijî Partiya Komunîst a Kurdistan! (KKP)
Bijî Yekîtiya Ciwanên Komunîst ên Kurdistan! (YCKK)
Bijî Sosyalîzm!

Li Ser Nigan Nivîsek

■ SUUT KILIÇ

Hûn dikarin bibêjin îcar ev sernivîs ji ku derket. Wele ez jî nizanim ji ku derket, lê rastiyek heye ku niha li pêş çavên we ye. Ez hevalên kovara Rêheval jî zû ve nasdikim, gava dest bi weşandina kovarê kirin, ez jî di nav de gelek heval û hogirên derdorê ji wan re got ku lazim e kovar bi kurdî be. Qe nebe bila qismekî pir bi zimanê me be. kurd ji doza kurdayetiyê dixebite, dewlet jî bi gelek metodan rê li ber kurdan digre, zimanê wan yasak dike û ev ne bes kurd jî radibin bi tirkî weşanan derdixin, ma ev dibe. Piştî demekê hatin gotin va ye em nêvî dikin kurdî de ka hûn jî alîkariyê bidin me.

Feqet vê carê jî em ketin tengasiyê, ji bo nivîsê lazim e babet yanî tiştek li ortê hebe. Ez ji xwe re li hin meseleyan geriyam. Nedibû, çareyek jî tunebû. Hûn dizanin van rojan li Stenbolê civînek çêdibe, bi navê Habîtatê. Ji bo van civînan qismek rê û kaldirimê bajêr hatin guhertin. Ez dixwazim li vir qala tiştekî bikim. Wexta emeleyan rê –mê çêdikirin, qismek kaldirim bi tuxlayên sor çêdikirin, dilê mirov werê bi wan kevirên sor dima.

Ez ji xwe re fikirîm û min got gelo mirov çawa riyek bidîta ji bo birina van kevirên sor. Belkî rojekê lazim bibin, ma kî dizane!. Hîç ez nefikirîm, ma wê ev kevir li vî bajarî ji bo çi lazim bibin? Hin çend roj di ser vê fikra min re derbas nebûbû, li cihekî ez rastî fikrek wekî vê fikra xwe bûm. Ew jî kurd bû. Wî hevalî digot, "yaw ez her diber van kevirên sor de derbas dibim, ez lê hay dikevim ku min tiştek jibîr kiriye. Helbet wî hevalî jî wekî min dixwest wan tuxlayan bibira malê. Ez dikarim bibêjim ku ne ji ber ihtiyaciyekî bû niyeta wî, belkî elimandinek bû.

Bi îzna we ez dixwazim hinekî din qala vê meseleya Habîtatê bikim. Li gundê me gava dewletê rê çêdikir, zuxir-muxir û kevir tanî bera ser cihê ku wê rê çêkin, dikir. Lê gava dibû şev, hema hema hemû gundiyan bi erebokên desta ew zuxir -muxir giş dibirin malê xwe. A rast ew e ku bi wan kevir û zuxiran hewş û şopriyên xwe çêdikirin ji bo di zivistanê de di nav heriyê de nemînin.

Li gundê beriyê (Qosera Mêrdînê) ji ber ku kevir tune ne, xelk pir qîmetê dide keviran. Mesela kalkê min kevirek li ku didît, ew dixist destê xwe û tanî malê. Ji ber vê dîkata wî, niha nêvîyê hewşa me bi kevir e. Di zivistanan de rehetiya wê jî helbet heye.

Em werin ser tuxlayên Stenbolê, xebat û civîna Habîtatê. Di vir de ez dikarim vê bibêjim ku ew tuxle li bajarekî werê bi kêrî tu karê me nedihat, lê belkî elimandinek ji welêt mabû.

Qasî ku ez dizanim kurd di civînên Habîtatê yên resmî de tune ne. Tiştek bala min dikşîne, gelo ji bo ketin ya jî beşdariya van civînên resmî xebatek ya jî hewldanek kurdan û saziyên (!) wan çêbûn an na? Bi tenê ez meraq dikim. Herhal lazim e mirov piştî vê seetê di hin meseleyan de li xwe mukir bê. Gelo mirov dikare bibêje Kurd hînê jî ne elimîne tiştê ku dinya pê eleqedar dibe. Ya jî nizanin wê çawa dest bavêjin van meseleyan. Helbet ji bo vê jî destpêkek lazim e.

Min di serê nivîsê de gotibû ezê çawa karibim ji xwe re meseleyekê bibînim û li ser wê nivîsekê binivîsim. Bi xêra kevirên sor û Habîtatê nivîsek derket ortê. Ev jî ji bo min bû destpêkek. Heta nivîsek din Xwedê mezin e...

★★★

TEDBÎRÊN LI HEMBERÎ ŞÎDDETÊ

★★★

Alim Birêz Keuner, gava ji însanên salonê re qala tedbîrên li hemberî şiddetê kir, pê re tê derxist ku însanên li hemberî wî xwe bi şûnde vedikşînin ûjê dûr direvin. Serê xwe bi şûnde zîvirand, dît ku ew li paş wî sekiniye. Şîddet!

"Te çi digot",şiddetê jê pirsî.

"Min digot ez bi şîddetê re me" got Birêz Keuner.

Gava Birêz Keuner çû, xwendekarên wî jê pirsîn ku tu çima ji mudafa xwe vegeriya. Birêz Keuner bersîv da:

"Ji bo şiddetê mudafeyeke min tune. Bi taybetî divê ez ji şiddetê bêtir bijîm"

Û Birêz Keuner ev çiroko hanê ji wan re got:

Rojekê, ku di dewra her tişt ne qanûnî bû de, ajanek tê mala Birêz Egggeyê ku hînî nabûnê bûye û di destê wî ajanî de belgeyek hebû. Di wê belgeyê de dihat gotin ku ev mirov xwediyê bajêr gişî ye û ew gava xwe bavêje kîjan malê, dilê wî biçe kîjan xwarinan hemû yê wî nin û kîjan mirovî bibîne divê ew jê re koletiyê bike.

Ajan li kursiyekê rûnişt, xwarin xwest, serê xwe şûşt, xwe dirêj kir û berî ku razê, berê ruyê wî li dîwêr pirsî:

"Tê îtiatê ji min re bikî?"

Birêz Egge wî bi çarşefê nixumand, bera mêşan da, gava razayîbû stara wî dikir û wekî vê rojê heft sala xizmet jê re kir. Lê ji bo wî çi bikira jî, tiştek hebû nedixwest bike.

Ew jî: Peyvek bû.

Gava heft sal derbas bû, ajan ji xwarin û xewa pir û ji emirdayînê nepixîbû û miribû. Di wê gavê de Birêz Egge ew bi çarşefa kevnbûyî nixumand, wî ji mal kişkişand derve, cîhê ku lê razayîbû şûşt, dîwar boyax kir, bêhnek kûr kişand û bersîv da: "Na."

Bertolt BRECHT (1898-1956)
Wergera ji Tirkî: Suut KILIÇ

Bezar Şehitleri

Yalnızlıktı bıraktığım
Hala büyümedim mi dersin.
Düşlerin yeni yetme daha.
Mezar başımdaki Nevruz gibi taze
Tepeden tırnağa sevda,
Neşesiydim bu toprakların.
İsyanın kucağına gidişim.
Bu kıyım, ortasında oldu "Bezar'ın"
Masum kanının akıtıldığı yurdumda.
Örtpas etmek için çaba harcanmadı bile,
Ülkemin tüm yüreğinde bu kıyım.
Bu dağlara uçaklarla gelenler,
Ve de acımadan öldürme buyruğuyla.
Şarkı söyleyen bir kalabalıktık.
Görev, sevda biraraya getirmişti bizleri,
Önce, incecik bir beden düştü ansızın.
Açılan yarasını üfleyerek,
Bir delikanlı döndü çevresinden,
Şaşkınlığın sessizliğinde düştük bir bir.
Bir acı feryat yükseldi.
Bomba-i kimya dumanıyla.
Bastırdık döşümüzü kanlarımıza.
Ve serildik önlerine cellatların.
İşte hallerimiz böyleydi bizim.
Ki, niyedir diye sorarsa.
Kirli ayak yürüyor, binlerce yıldır.
Güzelim mor dağlarımda.
Silinmeyecek kan izlerimiz, bu taşlardan.
Bedenlerimiz tarumar.
Şahlanacak, o son güne kadar.
Yağmur çürütse bile,
Ya da güneş eritse yalım yalım.
Özlemimiz yaşıyor, acının son gününe.
Acımayın kavgamız ve bize.
Ay düşenler diyerek.
Yine de sessizce durakalın.
Yükselecek seslerimiz,
Özgürlüğün güçlü çığlığında,
Sevinç türküsüne dönüşeceğiz.
Çünkü biz...
"Bezar" ŞEHİTLERİYİZ.

Ali ÇİNTAY

Ez tenêbûnek bi êş im

Giriyê şevê me tenê mame
di bin tariyek giran
Sewta min diqîre bêdengbûna min
ez çiqas bêdeng mabûm, çiqas bi hêvî
Şev tarî gerdûn tenê
Bajar bi hebûna min nalenal
Dîsa dadikeve kûçan gavê min
Ez tenêbûnek bi êş im
Hêsrên çava dirêşim
Bajaran dizanim bi navê te xweşik
Bajaran bi bêhna porên te
Kolan bi kolan dizanim
Mîna bîbokên çavên te
Ez te dizanim qasî tenêbûna xwe
Tu xweşika dilê min
Ez tenêbûnê sevê
Şev di miqamêd keserê
Giraniya gulan
Dem bi dem
Şev bi şev
Dadikeve dilan
Ez hêrsek bê dawî me
Ji minarên bêîman dadikevim qadan
Jana sûrê sor im
Nalînek mihacir
Çiqas bidome jî
Ewqas biyan im.

Sait ALPASLAN

KAMUOYUNA

Devrimci tutsaklar üzerinde estirilen devlet terörünü şiddetle kınıyor; daima devrimci tutsakların yanında olduğumuzu belirtiyoruz.

Kürdistan'dan Rêheval Okurları

Şairê mezin pênc sal berê ji me xatir xwest

AHMED ARİF

Ahmed Arif li Kurdistanê Tirkiyê li bajarê Diyarbekirê di 21. 4. 1927'an de hate dinê. Li Diyarbekirê dest bi xwendina pêşin dike û liseyê li Ruhayê berdewam dike. Piştî liseyê ji bo xwendina bilind diçe paytextê Tirkiyê. Li wir li Zaningeha Ziman, Dirok-Coxrafya di beşa filozofiyê de demekê dixwîine.

Li Kurdistana Tirkiyê hêzên zordest û kolonyalîst tu car hebûna gelê Kurd hilnedane ser zarê xwe. Gelê me li Kurdistana Tirkiyê êş, birîn, kul û keserên sedsalan diîtiye. Gelek welathezên Kurd bi dilekî qenç û bi şerekî paqij ji bo azadiya welatê xwe can û rihê xwe dane. Camêrî û welathezî di dilê gelê Kurdistanê de bûye baweriyeke mezin. Yek ji wan kesên ku bi vê baweriyê mezin bûye jî Ahmed Arif e. Ew gelek caran ji ber xebata xwe hatiye girtin û di hepsan de raketiye. Xwendina xwe ya bilind xelas nekiriye, ji bo ew sedemên neyaran li pêş wî derxistiye. Ji bo jiyana xwe berdewam bike dest bi kar dike. Gelek karan diguhere, di rojnamevaniyê de dema xwe diborîne heya dawî.

Hozan Ahmed Arif li Kurdistana Bakur pir bi nav û deng e. Helbestên wî di pirtûka bi navê "Min Ji Hesreta Te Qeyd Kevn Kirin" de kombûne û heya îro sî carî ji nûvae hatiye weşandin. Di warê firoton û xwendinê de vê pirtûkê rekorek mezin şikandiye. Raman, bîr û baweriyên helbestên Ahmed Arif bi piranî li ser Kurdistanê ne. Gundî, reçber, jin û zarokên Kurd bûne çavkaniyên helbestên Ahmed Arif. Ew di helbestên xwe de li berxwe dide, baweriya wîn î serhildan û berxwedan wekî agirekî geş bilind dibe, dibiriqe û tariyê ronahî dike. Ew li benda rojên azadiyê bû. Ji bo vê jî dema mirov helbestên wî dixwîne, bêhna merivan fireh dibe û kela dilê merivan dikele û bilind dibe.

Ji Uskûdarê vir da lo ew welatê kê ye? Hê canim...

Ahmed Arif di roja 2. 6. 1991'an de li Enqerê diçe ser heqiya xwe. Wer tê dîtin ku Hozan Ahmed Arif di nav helbestvanên Kurdistanê de ciyekî giranbiha digre û nayê ji bîrkirin.

ahmed arif

Ûy hawar

Şewatan,
Feqên qahpe,
Xofê berfendan
U lehiyên nêmê, birçiyên dirinde,
Tu li ser piştê kêrên birok e.
Tu bi tenê serê xwe maye way way!
Bê çek, bê sitar û tazi
Bi caneki bi tenê serê xwe
Dema berbangê leylim-leylim
Tu di nişangêha neynika celladan da ye.

Oy te çi es ez, hezdikim...
Ji Uskûdarê vir da lo ew welatê kê ye?
Hê canim...
Çiyayê kulilk naştayi, irran,
Kulilk vênake, peyivter nawêşe.
Lêdêxe bi kevirên heste
Li çatê êniyê min
Kifra bê medet, Munzur,
Avê Şahmurat bi xwin diçe
U ez şairim...

Lazim e her ciwanê kurd zimanê me hîn bibe, bide hînkirin û pêşde bixe...

DERSÊN ZIMANÊ KURDÎ 5

Dergimizin İkinci sayısında başlayan ve bundan sonraki sayılarımızda imkanlarımız ölçüsünden vereceğimiz (Dersen Zimanê Kurdi) Kürtçe dil dersi konusu ile ilgili göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ediyoruz. Çünkü bir ulusu anlatan, tanımını yapan o ulusun kendi dilidir; bu değerden kopmuş bir ulus kendini tanımlayamaz. Dil en iyi iletişim aracıdır; toplumlarda. Bu yüzden dilimize sahip çıkmalıyız. Dile sahip çıkmak ise tüm baskılara rağmen ona her anlamda hatkı sunmakla olur.

RAWEYA XWEDÎTÎ – İN HALİ (İYELİK)

Daha önceki bölümlerde Kürtçe'de iki grup şahıs zamiri olduğunu belirtmiş, bunlardan 1. grubu (yalın) görmüştük. 2. grup (bükümlü) şahıs zamirleri aşağıdaki gibidir :

Min	Ben
Te	**Sen**
We	O (dişi)
Wî	**O (eril)**
Me	Biz
We	**Siz**
Wan	Onlar

2. grup şahıs zamirlerinin çeşitli işlevleri vardır. Bunları programımıza göre sırası geldikçe tek tek göreceğiz. Bu işlevlerden biri de adın -in hali'ni (iyelik) oluşturmaktır. Bu durumda şahıs zamirleri iyelik (malikiyet) zamir ve sıfatları işlevi görürler. Formun oluşturulması tıpkı niteleme sıfatlarında olduğu gibi belirlilik (a, ê, ên) ve belirsizlik (e,î,e) takılarının ada eklenmesiyle olur. Kürtçe'nin genel kurallarından biri olan tanımlanan veya nitelenen adın önce yazılması gereği ilkin ad ve ilgili takı daha sonra ilgili zamir yazılır.

Pênûseke min	Benim bir kalemim.
Kevîyekî te	**Senin bir kaşığın**
Kêreke wî	Onun bir bıçağı
Piyanine wê	**Onun (bazı) bardakları**
Kovarine me	Bizim (bazı) dergilerimiz
Wêneguhêza we	**Sizin televizyonunuz**
Nanê wan	Onların ekmeği
Lênûskên min	**Benim defterlerim**
Keça te	Senin kızın
Kurê wî	**Onun (erkek) oğlu**
Temsîka wê	Onun (dişi) tabağı
Bavê me	**Bizim babamız**

Ma sêv xweş e?	Elma güzel / hoş mu?
Erê, pir xweş e.	**Evet, çok hoştur.**
Ma xanî mezin in?	Evler büyük müdürler?
Belê, pir mezin in.	**Evet, çok büyüktürler.**
Çi paqij e?	Ne temizdir?
Kevçî paqij e.	**Kaşık temizdir.**
Kî jîr e?	Kim çalışkandır?
Xwendekar jîr in.	**Öğrenciler çalışkandır**

Ma agir ne germ e?	Ateş sıcak değil midir?
Erê, pir germ e.	**Evet, çok sıcaktir.**

ÖRNEK CÜMLELER

Ma tu karker î?	Ma Azad ciwan e?
Na, ez ne karker im	**Erê, ew ciwan e.**
Ma ew cotkar e?	Ma tu dirêj î?
Na, ew ne cotkar e.	**Ew bijîşk e.**
Na, ez ne dirêj im.	Ez kin im.
Ma hun polîs in?	**Ma kevçî gemarî ye?**
Na, em ne polîs in.	Em xwendekar in.
Na, ew ne gemarî ye.	**Ew paqij e.**
Ma ew mêvan in?	Ma ez lawaz im?
Na, ew ne mêvan in.	**Ew mazûvan in.**
Erê, tu lawaz î.	
Ev kî ye?	**Ma derî vekirî ye?**
Erê, ew zaro ye.	Na, girtîye. Lê belê pace vekiriye

HÎNDARÎ 3

A : Cihên vala tije bikin.

1. Ma tu dirêj...?
2. Na, ez ne dirêj ... Weyso dirêj ...
3. Kî ... in? (kısa)
4. Azad û Serbest elew...
5. Ma mizgeft ... e? (büyük)
6. Na, ew... e. (küçük)
7. Ma sêv girover...?
8. ..., sêv girover...
9. Ma ... xweş e? (yaşam)
10. Carinan xweş e, carinan ... xweş e.
11. Ma ev sako ... ye? (yeni)
12. Ma pênûs... e? (ince)
13. Na, ... e. (kalın)
14. Ma ... tijî ye? (kilise)
15. Na, ... ye. (boş)

B. Aşağıdaki cümlelerden 15 tanesi yanlıştır. Hangileri? Neden?
Ji hevokên jêrîn 15 heb çewt in. Kîjanan? Çima?

1. Bav kal ye.
2. **Dê pîr ye.**
3. Mamoste jîr e.
4. **Xwendekar ciwan in.**
5. Derî vekirî in.
6. **Mizgeft tije in.**
7. Xamî bilind in.

8. Ev sêvek in.
9. Ew bijîşkek ne.
10. Polîs elew ne.
11. Hun dirêj in.
12. Ez gundî me.
13. Tu zaro î.
14. Ma Uso jêhatî ne ye?
15. Erê. Ûso jêhatî in.
16. Kî in dirêj?
17. Çi paqij e?
18. Ma ew biçûk e?
19. Na, ew biçûk e.
20. Erê, ew ne lawaz e.
21. Ew zilam e kal.
22. Ew jin pîr e.
23. Hun ne teral in.

Pitikên we	Sizin bebekleriniz
Xaniyê wan	**Onların evi**

Dikkat edilirse 2. grup (bükümlü) şahıs zamirleri takıların da katkısıyla iyelik sıfatları işelevi görmektedirler. Zira hem ilgili adın bir özelliğini (kimin olduuğunu) göstermekte hem de adla beraber yazılmaktadırlar.

İlgili tanımlama takısı, kî (kim) sözcüğünün bükümlü hali olan kê ile birlikte kullanıldığı zaman kimin anlamı alır.

Pênûsa kê?	**Kimin kalemi?**
Kincê kê	Kimin elbisesi?
Hêkên kê?	**Kimin yumurtaları?**
Azad kurê kê ye?	Azad kimin oğludur?
Ew kurê min e.	**O benim oğlumdur.**
Ev piyana kê ye?	Bu kimin bardağıdır?
Ew piyana wî ye.	**O onun bardağıdır.**
Temsîka kê mezin e?	Kimin tabağı büyüktür.
Temsîka wê mezin e.	**Onun tabağı büyüktür.**
Hêkên kê pir in?	Kimin yumurtaları çoktur?
Hêkên wan pir in.	**Onların yumurtaları çoktur.**

İlgili tanımlama takılarından (ê, a, ên) biri ve ilgili bükümlü zamir iyelik zamirini oluşturur.

Sarkera kê?	Kimin buzdolabı?	A kê?	Kimin?
Sarkera min.	Benim buzdolabım.	A min.	Benim(ki).
Cîranê kê?	Kimin komşusu?	Ê te.	Senin(ki).
Nivînên kê?	Onların yatakları.	Ên me.	Bizim(ki).
Kevçiyê wan.	Onların kaşığı.	Yê wan.	Onların(ki).
Zaroyê kê?	Kimin çocuğu?	Yê we.	Sizin(ki)
Sakoyên kê?	Kimin paltoları?	Yên me.	Bizim(ki).

Ev lihêfa kê ye?	Bu kimin yorganıdır?
A min e.	**Benimdir.**
A din a kê ye?	Diğeri kimindir?
A din a wî ye.	**Diğeri onundur.**
Ew kurê kê ye?	O kimin oğludur?
Ê wî ye.	**Onundur.**
Ev cîranên kê ne?	Bunlar kimin komşularıdır?
Ên me ne.	**Bizimdirler.**
Ew kursiyên kê ne?	Şunlar kimin sandalyeleridir?
Yên wan in.	**Onlarındır.**
Ma mamosteyê te baş e?	Öğretmenin iyi midir?
Erê, mamosteyê min baş e.	**Evet, öğretmenim iyidir.**
Ma Elo bavê kê ye?	Elo kimin babasıdır?
Elo bavê wê ye.	**Elo onun babasıdır.**
Balîfa te biçûk e.	Senin yastığın küçüktür.
Lê ya min mezin e.	**Fakat benim ki büyüktür.**
Ma kêra te ne tûj e?	Senin bıçağın keskin değil midir?
Belê, kêra min pir tûj e.	**Benim bıçağım çok keskindir.**
Lê belê ya te pir ko ye.	Fakat seninki çok kördür.

Tıpkı şahıs zamirleri gibi, **işaret sıfat** ve **zamirleri** de kendilerine atıfta bulunulduğu ya da bükümlü bir adla bağlantılı olarak kullanıldıkları zaman bükülürler. Böylece onlar da **bükümlü** ve **bükümsüz** olmak üzere iki gruba ayrılırlar. Yalınl veya bükümsüz olan **1. Grup**'ta cins farkılığı olmamaklı ve tekil-çoğul ayırımı fiile göre belirlemekle beraber bükümlü olan **2. Grup**'ta hem cins farklılığı, hem de tekil-çoğul zamirlerin kendilerinde vardır. Ayrıca zamir olarak değill de sıfat olarak ilgili adla beraber kullanıldıklarında onu da bükerler. Dikkat edilirse bu durumda işaret sıfatlarının, büktükleri adla aynı takıyı aldıkları görülecektir.

ev jin	**bu kadın**
vê jinê	bu kadın
ev zilam	**bu adam**
vî zilamî	bu adam(ın)
van zilaman	**bu adamlar(ın)**
ew lênûsk	şu defter
ev lênûskê	**şu defter(in)**
ew kur	şu/o oğlan
wî kurî	**şu/o oğlan(ın)**
wan keçan	şu/o kızlar(ın)
a vê	**bunun (dişi)**
a vî	bunun (erker)
a van	**bunların**

Ev pirtûka min e.	Bu benim kitabımdır.
Ew sêva te ye.	Şu senin elmandır.
Pirtûk a vî ye.	Kitap bunundur (eril).
Pênûsa vê sor e.	Bunun (dişi) kalemi kırmızıdır.
Pelên van daran ji yên wan daran mezintir in.	Bu ağaçların yaprakları, Şu ağaçlarınkilerden daha büyüktür.
Rûpelên vê pirtûkê ji yên wê pirtûkê biçûktir in.	Kitabın sayfaları, o kitabınkilerden. Daha küçüktürler.

■ XWEDÎTIYA NAVAN / ADLARIN MÜLKİYET HALİ

İyelik sıfat veya zamirleri yerine adlar da kullanılabilir. Bu durumda bir tamlama oluşur. Yani ad soyundan gelen iki sözcük bir tamlama oluşturur. Kürtçe'deki yapı yine Türkçe'dekinin tersi olur; Türkçe'de önce tamlayan sonra tamlanan gelirken, Kürtçe'de önce tamlanan sonra tamlayan gelir:

Brûsk'un kitabı tamlamasında, Brûsk tamlayan, kitap tamlanan olur: (tamlayan-tamlanan). Pirtûka Brûsk olarak Kürtçe'ye çevirildiğinde Türkçe'nin tersine, tamlanan-tamlayan şeklini aldığı görülür.

Bu durumda tamlanan (ilk) sözcüğün cinsine ve sayısına göre aldığı takıları daha önce görmüştük: (belirlilik: a, ê, ên, belirsizlik : e, î, e). Şimdi de tamlayan (2) sözcüğün cinsi ve sayısına göre alacağ takıları görelim:

ê	**dişil-tekil adlar için.**
î*	**eril-tekil adlar için.**
an	**her iki cinsten çoğul adlar için.**

(*) Eril-tekil tamlayan takısı olan -î çoğunlukla kullanılmamaktadır. Kullanılmadığı durumlarda tamlayan ad bir veya iki heceli ve a harfini içeriyorsa en sondaki a, ê'ye dönüştürülür.

Bazı yörelerde bu kural e harfine de uygulanır: karkerên bajêr (karkerên bawarî yerine), ava êş (ava aşî yerine), kincê zilêm (kincê zilamî yerine), ava çiyê (ava çiyayî yerine), vb. î'nin atılması, bu takının ad ve sıfatlara eklendiğinde yeni sözcükler oluşturmasından ve dolayısıyla atılmazsa karışıklağa yolaçmasından kaynıklanmış olabilir: bajar (şehir)-bajarî(şehirli), gund(köy)-gundî(köylü), baş(iyi)-başî(iyilik), xerab(kötü)-xerabî(kötülük), netewe(ulus)-neteweyî(ulusal), vb. Yukarıdaki örnekleri gözönüne alarak köyün değirmeni tamlamasını Kürtçe'ye çevirdiğimizde î' takısını kullanırsak, aşê gundî dememiz gerekiyor ki bu da köyün değirmeni değil de köylünün değirmeni anlamına gelir.

Yine karkerên bajêr (şehirin işçileri) yerine karkerên bajarî dersek şehirli işçiler şeklinde yeni bir anlam kazanır. Mamosteyê gund (köyün öğretmeni) yerine mamosteyê gundî dersek, köyü öğretmen demiş oluruz ki bu da bizim demek istediğimiz değildir.

Genel olarak Kürtçe'nin takılarana kullanmak eğiliminde olmamıza karşın bu ve buna benzer nedenlerden dolayıdilin gelişme sürecinde ihmal edilmiş ve kullanılmasında diretmenin karışıklığa yol açacağı takıları bu kitapta kullanmayacağız.

Dikkat edilirse belirsiz tekil eril'de bu düşürülme olmamaktadır, çünkü o durumda -î takısından önce-ek belirsizlik takısı gelmekte ve karışıklığı önlemektedir, dolayısıyla karkerên bajarekî (bir şehirin işçileri) gibi tamlamalar kolaylıkla kurulabilir.

Bu iki takı grubunu, bundan sonra sık sık kullanacağımız için 1. grup takılar ve 2. grup takılar olarak adlandırdık. 1. ve 2.'den kastımız, 1. ve 2. sözcüğün alacağı takılardır.

Pirtûka xwendekarekê	Bir öğrencinin (dişi-belirsiz) kitabı.
Çakûçê karkerekî	Bir işçinin (eril-belirli) çekici.
Kincên karkerinan	İşçilerin (çoğul-belirsiz) giysileri.
Gundê karker.(î)	İşçinin (eril-belirli) kalemleri.
Pênûsên xwendekarê	Öğrencinin (dişil-belirli) kalemleri.
Pênûsên xwendekaran	Öğrencilerin (çoğul-belirli) kalemleri.
Pirtûkeke Azad(î)	Azad'ın bir kitabı (tekil-belirsiz).
Kurekî Eyşanê	Eysan'ın bir oğlu (tekil-belirsiz).
Pirtûkine xwendekaran	Öğrencilerin (bazı) kitapları (çoğ-bel)

Bajarê Evînê (Evin'in şehri) tamlamasında hem tamlanan hem de tamlayan için ê takısı kullanıldığı görülmektedir. Bunların herbirinin farklı cinsiyete tekabül ettiğine dikkat etmek gerekir. Tamlanandaki -ê (bajarê) eril-tekil takısı, tamlayandaki -ê (Evînê) dişil-tekil takısıdır. Yanlış anlamaya yol açmamak için -ê'nin ilk ya da son addla olduğuna dikkat edilmelidir.

Bütün bu soneklerin bir sesli harften sonra geldiklerinde y kaynaştırma harfini aldıklarını daha önce belirtmiştik. Konuşma dilin daha akıcılaştırılması ve kolaylaştırılması eğilimi her dilde mevcuttur. Kürçe'de de bu eğilimden kaynaklanarak, konuşma dilinde sesli bir harften sonra y ile başlayan takıyı kullanmak yerine sık sık büzüştürmelere gidilmektedir. Özellikle e ile biten adlara neredeyse istisnasız olarak, adın son harfi olan e ve takının ilk harfi olması gereken y atılarak büzüştürülmektedir. Aşağıda bu konuda bazı örnekler görülecektir:

Maseya min (benim masam) yerine masa min.

Dikkat edilirse **eya** büzüşüp a olmaktadır.

nameya Elî	**nama Elî**	(Ali'nin mektubu)
şûşeya Eyşanê	**şûşa Eyşanê**	(Eyşan'ın şişesi)
çayxaneya xwendegehê	**çayxana xwendegehê**	(okulun çayhanesi)
pereyê mamosteyê	**perê mamostê**	(öğretmenin parası)
mamosteyên me	**mamostên me.**	(öğretmenlerimiz)
xwediyê çiyayan	**xwediyê çiyan**	(dağların sahibi)

Bu konu ile ilgili açıklamaları bitirmeden önce şunu da belirtelim ki şimdiye kadar gördüğümüz takı veya sonekler Kürtçe cümle yapısının temel taşlarıdır ve bunlar iyice kavranılmadıkça düzgün Kürtçe konuşmak veya yazmak mümkün değildir.

Bundan sonra göreceğimiz Kürtçe gramer kuralları da büyük ölçüde bu takıları içermektedir. Şimdiye kadar okuyucuya çeşitli pratik konuşma kalıpları vermek yerine bunların üzerinde detaylı durmamızın nedeni budur. Bu bölümler dikkatle incelenmedikçe diğer bölümlere geçmek işi zorlaştırır.

■ ÖRNEK CÜMLELER

1. Pirtûka kê baş e?
2. **A Serdar baş e.**
3. Bavê Zelalê mamoste ye.
4. **Kincên karkeran gemarî ne**
5. Çiyayên Kurdistanê bilind in.
6. **Ma xaniyê wan nizm e?**
7. Na, yê me nizm e.
8. **Kî xweha Azad e?**
9. Xweha azad kî ye?
10. **Keçên Simko dirêj in.**
11. Ava sarkerê ye.
12. **Lawê min mamoste ye.**
13. Jiyana gundan xweş e.
14. **Na, ya bajaran xweş e.**
15. Gogên Xezalê girover in.
16. **Lênûska mamoste pir stûr e.**
17. Temsîka Gulîstanê ne mezin e.
18. **A Hesen mezin e.**
19. Êv mêvanê ye.
20. **Ê Berfinkê ye.**
21. Ev mêvana kê ye?
22. **A me ye.**

(DUMAHÎK HEYE)

ÖDÜLLÜ BULMACA

Hazırlayan: Şahin ÇOKBİLİR

→ SOLDAN SAĞA

1) Hasan Hüseyin... 2) Hamle / Çevresi suyla kaplı kara parçası. 3) Koncu ayak bileğini örtecek kadar uzun olan, bağcıklı ya da yan tarafı lastikli ayakkabı / Büyütme, abartma. 4) Bir tür kalın kumaştan yapılmış giyecek / Konuğu ağırlamak. 5) Bir erkek ismi. 6) Bir kürk hayvanı / Bir besin / Oyun kağıdı, kahve telvesi gibi şeylere bakıp anlam çıkarma. 7) İçin için öfkelenmek. 8) Çabuk davranan / Alet. 9) Bir sinema sanatçısının soyadı / Namus / Tellür'ün simgesi. 10) Yontu, yapı gibi şeylerin talak durumundaki ufak örneği / Kafiye.

→ YUKARDAN AŞAĞIYA

1) Açık bir yeri şeyle örtmek / Amerikyum'un simgesi. 2) Bir taşıt / Bazı yerde "Ağa"nın söyleniş biçimi. 3) Eşekle kısrağın ya da atla dişi eşeğin birleşmesinden olan melez hayvan (Tersinden) / Kesin (Tersinden). 4) Başlangıçta yeralan (Tersinden) / Kimi bitkilerde ve özellikle camlarda oluşan salgı maddesi. 5) Bir bayan giyeceği. 6) Su, ab (Tersinden) / Kilometrenin kısaltılması. 7) Büyükçe / Avrupa'da bir dağ ismi (Tersinden). 8) Özcan soyadlı bir sanatçının önadı. 9) Ölüm cezası / Tayin (Tersinden). 10) Mikroskop camı / Bir çeşit kalem (Tersinden)

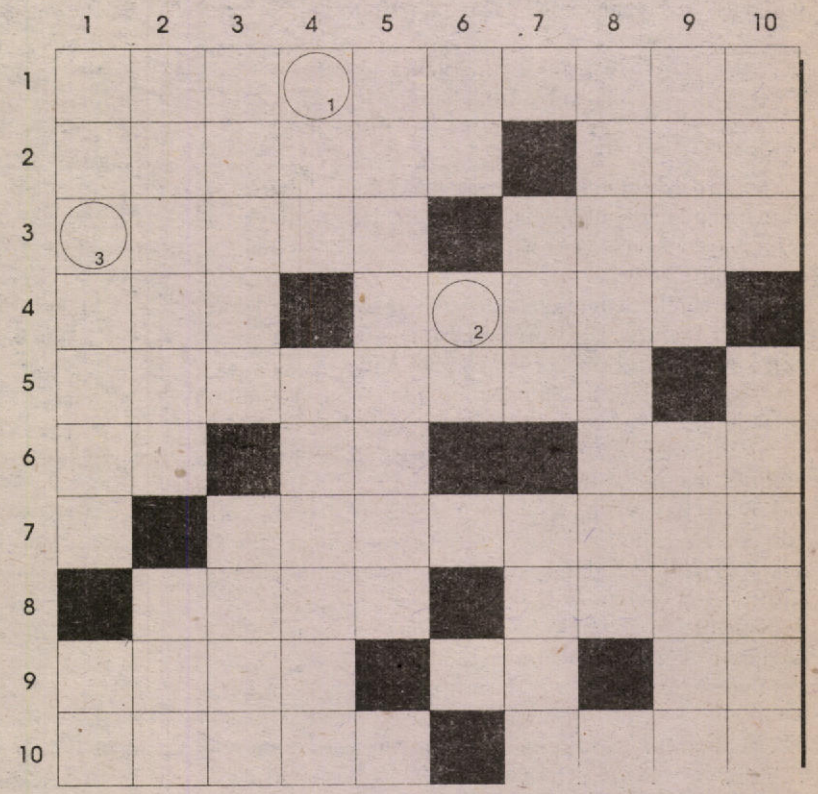

GEÇEN AYIN ÇÖZÜMÜ

● SOLDAN SAĞA

1) Anadolu-Et 2) Karabiber 3) Alaman-Meh
4) İsa-Al 5) Itlarak 6) Karanlıkta 7) Adaş 8) Sa-İnastıla
9) Nu-İte-Ad 10) Tanık-Nuri

● YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Aka-Akas 2) Nali-Adana 3) Arastıra-Un
4) Damataşı 5) Oba-Ln-Nık 6) Lin-Albat
7) Ub-Arı-Sen 8) Emlakçı 9) Ere-Kı-Dar 10) Ha-Azadi

NOT: Beşinci sayıdaki bulmacayı doğru çözen 10 okurumuza kitaplarını postaladık...

Kitap

'Gotinên Pêşiyan Ên Kurdi'

(KÜRT ATASÖZLERİ)

Değerli araştırmacı A. Bali'nin 4.000 civarında Kürt Atasözleri'ni kapsayan bu çalışması, atasözlerinin Kürtçe'sine bağlı alfabetik bir düzenleme içerisinde hazırlanmıştır. Kitap, Kürdoloji alanındaki çalışmalarıyla tanınan Cemal Nebez'in önsözüyle başlıyor. Gotinên Pêşiyan Ên Kurdî; Kürt dilinin, kültürünün yoğun bir asimilasyon içerisinde olduğu bu dönemde, okurlar açısından kaçırılmaması ve titizlikle incelenmesi gereken bir yapıt.

Gotinên Pêşiyan Ên Kurdi-A. BALİ / Pelêsor Yayınları / 408 Sayfa / 535.000 TL

Siyasi tutsaklar ne istiyor?

★ Adalet Bakanı Mehmet Ağar'ın görevden alınması.

★ Eskişehir Cezavi'nin yeniden açılmasını öngören 6, 8 ve 10 Mayıs tarihli genelgelerin iptali.

★ Tutsak ailelerine yönelik baskı, hakaret ve işkencelere son verilmesi.

★ Üst araması adı altında yapılan, onur kırıcı, aşağılayıcı uygulamalardan vazgeçilmesi.

★ Cezaevlerine yasal yayın sokma yasağının kaldırılması.

★ Tutsaklarca yapılan araştırma ve incelemelerin basına postalanmasına engel olunmaması.

★ Ziyaretçilerin getirdiği yiyeceklerin içeri alınması, tahrip edilmemesi ve kısıtlanmaması.

★ Koğuş temsilcilerinin mutfağı denetleyebilmesi.

★ Dış kantin kısıtlamasının kaldırılması.

★ Aramaların talana dönüştürülmemesi, belli aralıklarla temsilci ve savcıyla birlikte yapılması.

★ Diyarbakır başta olmak üzere, cezaevlerinde dayatılan itirafçılık politikasının durdurulması.

★ Baskı, dayak, hakaret, işkence, tecrit, keyfi sevk ve sürgünlerin son bulması.

★ Cezaevindeki tutsaklar için siyasi ve insani kimliğe uygun koşulların yaratılması.

★ Savunma hakkının engellenmemesi.

★ Koğuşlar arası tecrit politikasından vazgeçilmesi.

★ Mahkemeye gidiş gelişlerde kaba kuvvete başvurulmaması.

★ Koğuşlara asılan resim, afiş, amblem vb. izin verilmesi.

★ Yaralı ve hasta tutsaklar için açık görüşe izin verilmesi.

★ Ziyaretçilerin soyadı tutma zorunluluğunun kaldırılması ve görüşün tam güne çıkarılması.

★ Avukat görüşlerinde sayı ve saat kısıtlamasının yapılmaması.

★ İstek dışındaki nakillerin (sürgünlerin) durdurulması.

★ Kütüphane ve spor salonlarının tutsakların sürekli kullanımına açık tutulması.

★ Çift kişiye kelepçe uygulamasına son verilmesi.

★ Temsilcilerin tüm koğuşlara girebilmesinin sağlanması.

★ Muayenelere askerin katılmaması, revire çıkanların yanına refakatçi verilmesi.

★ Hastalanan tutsakların ilaçlarının geciktirilmemesi.

★ Havalandırmaların erken açılması ve kat kapılarının açık tutulması.

★ Düzenli ilaçlama ve 6 ayda bir genel sağlık taraması yapılması.

★ Cezaevlerinde meydana gelen olaylardan sonra vakit kaybedilmeden araştırılması.

★ Soruşturma amacıyla dışarıdan heyet çağrılması.

★ Tutsaklar için anlamlı olan günlerde tutsaklar biraraya gelebilmeli ve kutlama yapabilmeli.

★ Koğuş temsilcileri, cezaevi müdürü ve savcının hazır bulunduğu belli toplantılar yapılmalı.

★ Yeni tutuklananlara itirafçılar koğuşuna gitme yönünde baskı yapılmaması.

★ Buna benzer durumlarda siyasi temsilcilerin müdahele etmesi...

Sayı 1: UNUTULDU!..

rê heval

Kızıl tohumlar saçıldı

Sayı 2: TOPLATILDI...

rê heval

Gençlik yeni dünyalar istiyor!

SOKAĞA EYLEME

Uygarlık bu mu ?

Sayı 3: TOPLATILDI...

rê heval

Li hember zordariyê azadiye Newroz

Sayı 4: TOPLATILDI...

rê heval

Nûçeya mehane ya sosyalîstê ji bo jiyanekî

Mimoralar yıkılır her 21 Mart'ta ülkemizde... Ve 1 Mayıs alanları bekler sonra bizi... Emeğin gününde... ülkenin yaratmaya dondugu günde... Yüzyıllara komşu sevdalar Birer kızıl karanfildir artık Ve tüm sallanmaların kahredacağının müjdesi dolaşıyor demektir bir işçi bahçesinde. O'nun kutlu gününde... Ve Kava bir delikanlı gençtir o gün; alanlardadır mutlaka ve bayrağı gül rengindedir... Öfke o gün genç ve alabildiğine kızıl...

BİJÎ YEK GULAN

15 Avrêl 1996

Sayı 5: TOPLATILDI...

rê heval

Kovara mehane ya sosyalîstê ji bo cimanan

Dîsa Yekê Gulanê bi xwînê gemirandin

İNADINA rêheval!